

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

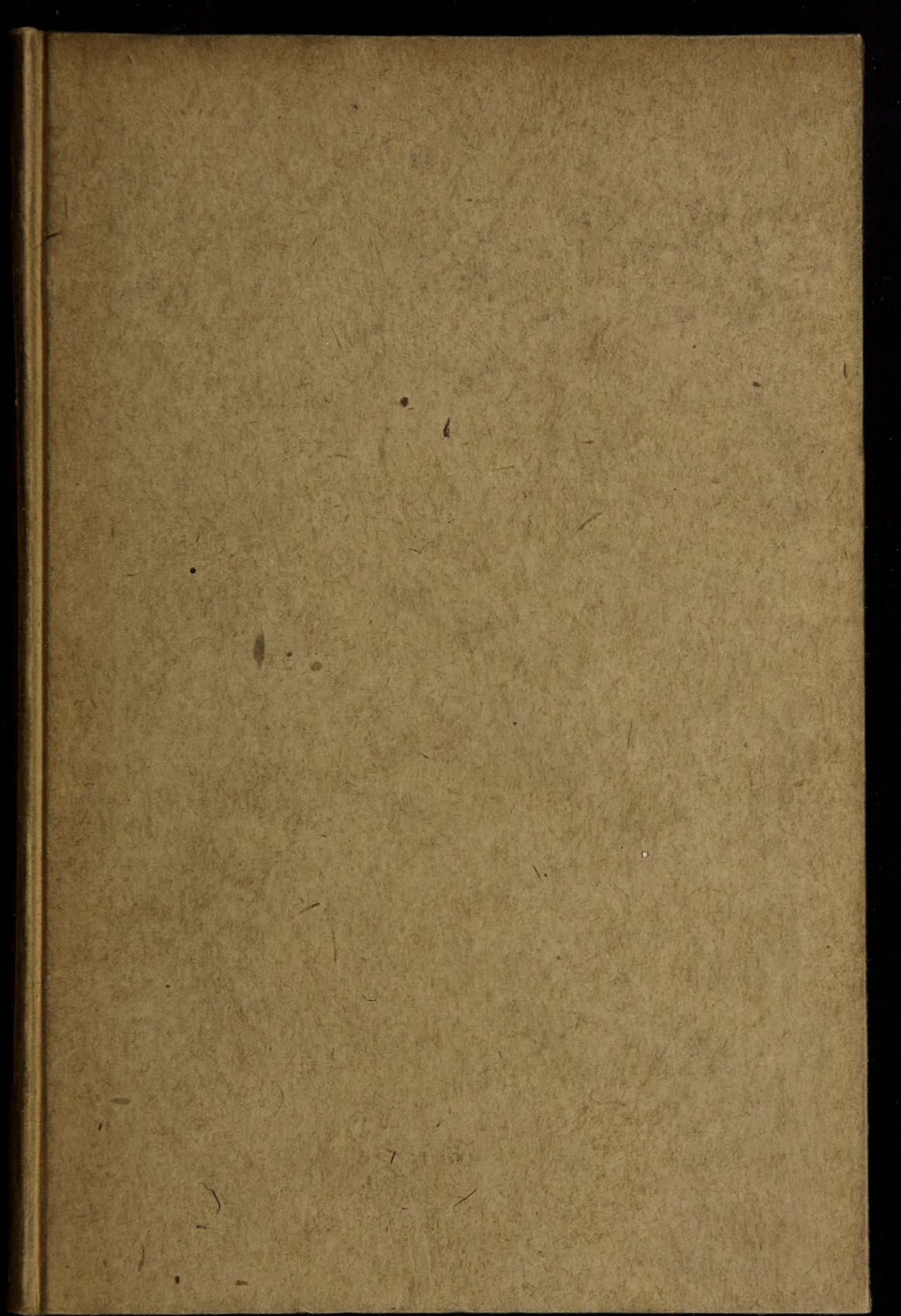
GÖTEBORGS
UNIVERSITET

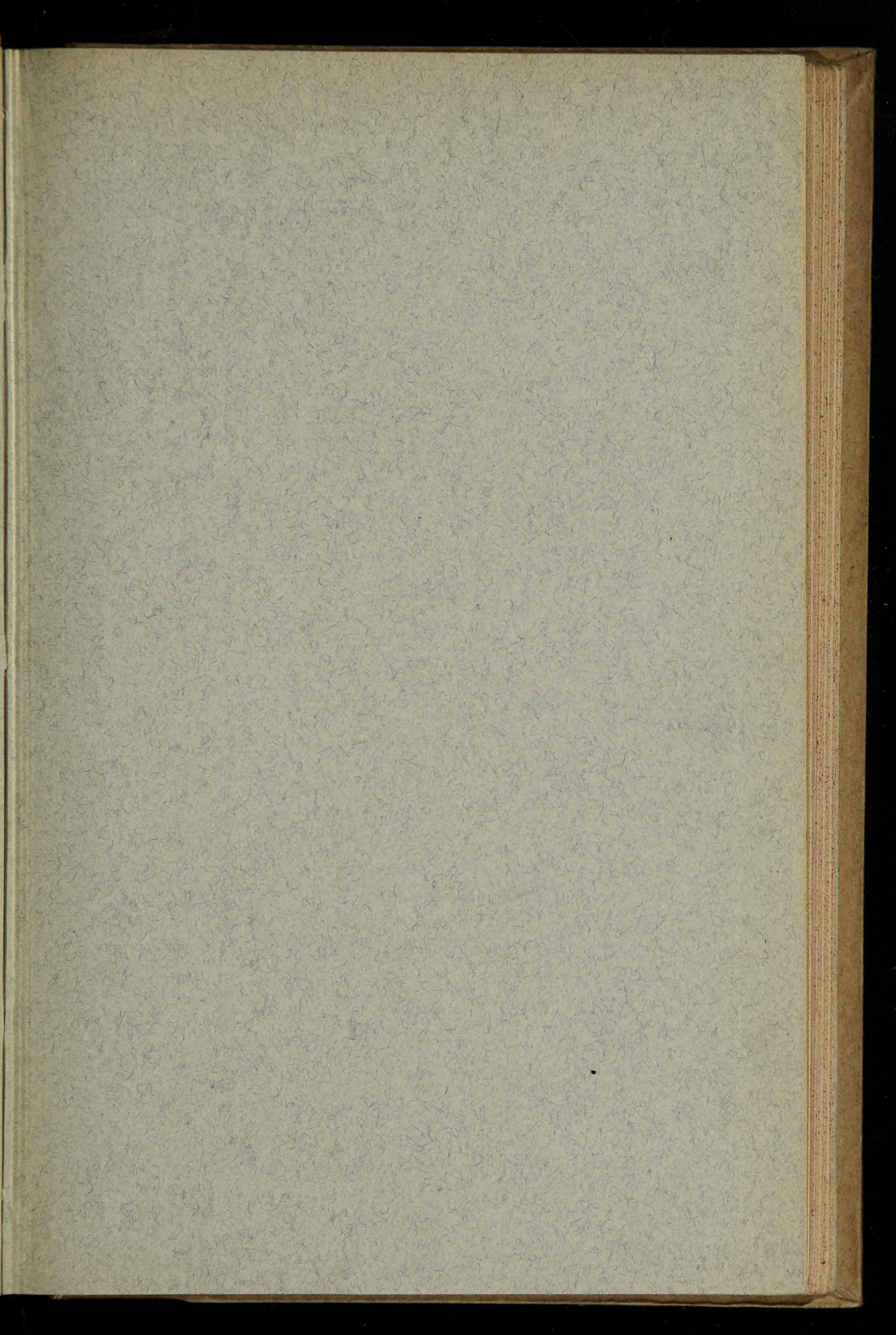
LUNDS
UNIVERSITET

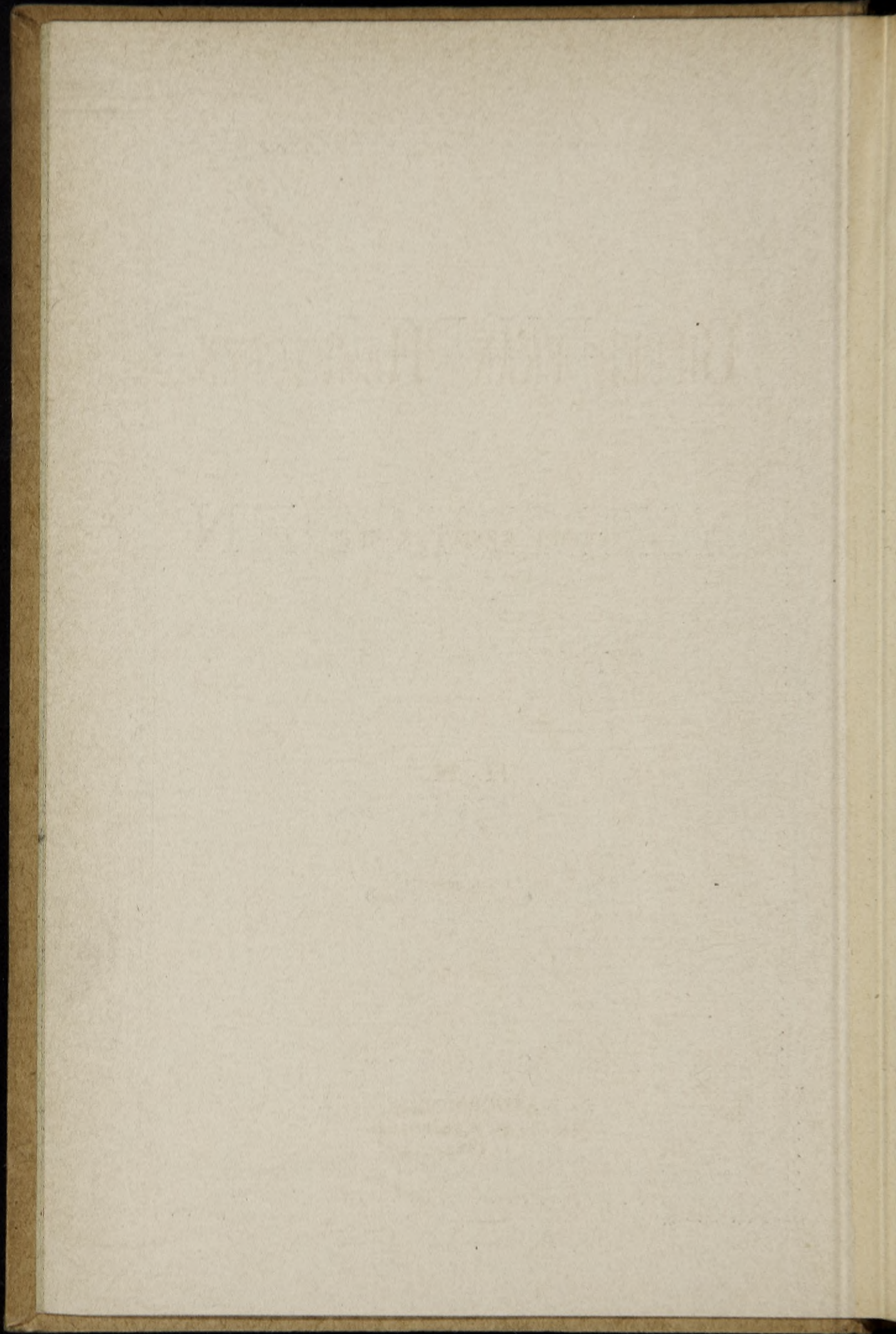

UPPSALA
UNIVERSITET

Till
Lor.

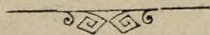
BILDER FRÅN HEMBYGDEN.

TOLF BERÄTTELSER

AF

H. H.

Hj. Hjohlmán

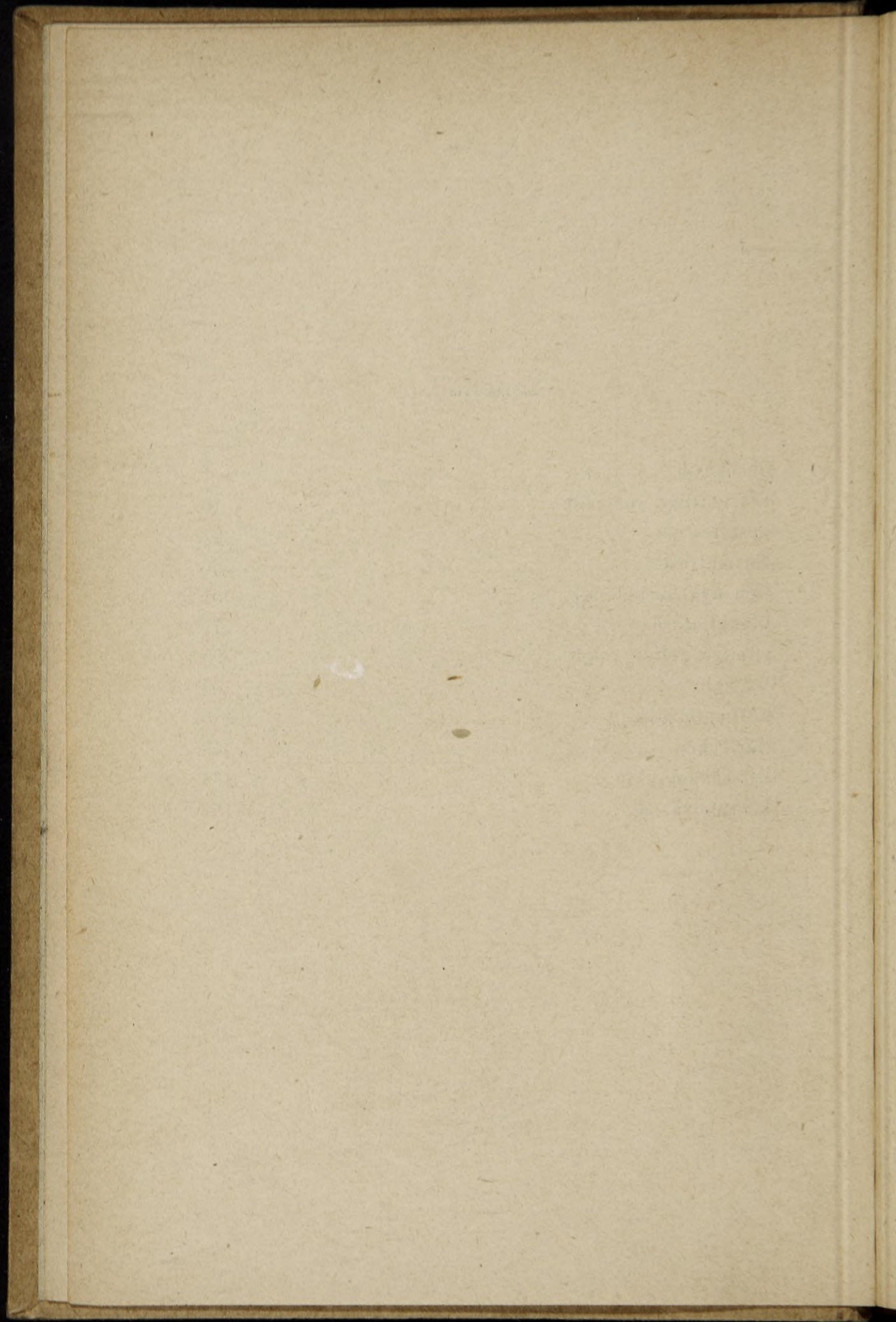

STOCKHOLM,
A. W. BJÖRCKS FÖRLAG.
1883.

STOCKHOLM,
P. A. NYMANS TRYCKERI.
1883.

Innehåll.

	Sid.
Besökaren i klämma	1.
Ett nattligt uppträde	13.
Post festum	21.
En matfriare	36.
Den nya hushållerskan	51.
Blåkullafärden	77.
»Roligt, roligt, roligt»	95.
Nyckeln	103.
Fältmarskalken	120.
Hårlocken	143.
Ett söndagsnöje	168.
På samma dag	181.

Besökaren i klämman.

För dem af läsarne som kanske ej hafva reda på hvad en »besökare» egentligen är, vilja vi först lemna några upplysande ord derom, innan vi skrida till vår lilla berättelse.

Bland mycket annat, som gör oss mer eller mindre främmande för våra norska bröder, är att tull finnes emellan våra länder.

I forna dagar, då en massa af så kallade «nummerdalingar», Norges äppleboar och malungsboar, öfversvämmade våra gränsprovinser dels förande med sig stora lass innehållande idel konfiskabla varor, dels strykande bygden omkring med salupåsen på ryggen, då var det gyllene tider för »besökaren».

Besökaren motsvarar således på landsbygden det som i staden så betecknande kallas »tullsnok». Stora beslag gjordes esomoftast, och det hörde ej till ovanligheten, att en nummerdaling, som tagade öfver gränsen ganska förmögen och med ett rikhaltigt lager, fick passera samma väg tillbaka totalt renonce från begge delarna.

Många funnos åter, som med största skicklighet lyckades draga myndigheterna vid näsan och

skördade stor vinst på sina små trippar till andra sidan om Kölen eller fjellryggen. Det var dock icke allenast norrmän som smugglade öfver oförtullade varor till oss, svenskarne fuskade äfven i yrket, och det i ganska stor skala, isynnerhet hvad tobak beträffar. Den tiden var, som sagdt, riktiga sötebrödsdagar för herrar besökare, eller som de på tjänstemannaspråket kallades, »gränsridare». Fint väderkorn måste de hafva, och ej vara snåla om stegen eller sätta för stort värde på den sköna nattron, ty det var merendels om natten, som dessa lagöfverträdare drefvo sitt spel.

En vacker sommarmorgon så der vid femtiden knogade en karl framåt landsvägen genom en skogstrakt i norra delen af Vermland.

På ryggen bar han en försvarligt stor säck.

De skygga blickar, han allt emellanåt kastade omkring sig, angåfvo ej något synnerligt rent samvete.

Vid en krökning af vägen väcktes plötsligt hans uppmärksamhet af en annan vandrare bakom honom, som tycktes hålla jemna steg med honom.

Afståndet gjorde det ännu omöjligt att upptäcka hvad den efterkommande egentligen var för en, säckmannen tycktes icke förthy få obehagliga känningar, ty han påskyndade sin gång.

Vid en hastig blick tillbaka såg han, att den efterföljande äfven ökade takten i proportion till hans egen.

Vägen gjorde här en krökning omkring en liten tätbeväxt skogsbacke, och istället för att följa vägen omkring, stack han tvärs öfver densamma.

Förföljaren tycktes vara säker på sin sak, ty han höll samma lunk som förut, isynnerhet som han, då han vek af vägen, fann mannen med säcken ännu framför sig, ehuru nu på betydligt närmare håll. Den förföljande var gränsridaren Klas Tallgren, alla såväl norska som svenska lurendrejares skräck och fasa.

Många beslag hade han gjort i sina dagar, en stor del ganska fördelaktiga, för honom sjelf naturligtvis, men ändock hade han ej mera lysande affärer, än att han nått och jemnt redde sig.

Det ville synas som hade hans offers förbannelser likt en nemesis hvilat öfver honom.

Han hade under flera dagar haft spår på den der gynnaren, som nu endast var på ett kort afstånd från honom. Han gjorde sig ej alls brådt om, utan ville njuta af att pina den andre så länge som möjligt; det var spindelns lek med flugan.

Karlen med säcken var just en af de gökar, som förorsakat herrar tullbetjenter så otaligt många sömnlösa nätter.

Ännu hade dock ingen af dem lyckats få honom fast, och det var därför som Tallgren med så mycket större glädje njöt af den förskräckelse han injagade hos denne listige räf, samt af den ära som skulle vederfaras honom derigenom att han lyckades uti en sak, hvaruti så många andra misslyckats.

Efter en stund framskymtade några bygnader ett stycke från den främre vandraren, hvilken dervid uttog stegen så, att kunglig majestät och kronans spårhund hade all möjlig möda att följa, men

farten blef på samma gång äfven betydligt påskyndad af den andre.

»Åh, jag kniper dig nog, din gamle lufver», mumlade Tallgren för sig sjelf, i det samma som »lufvern» slank in i förstugan till den närmaste bostaden.

Den förföljde, som var norrman och hette Ole Westergaard, hade knappt hunnit att slänga ifrån sig sin börda och sätta sig, förr än den morske Tallgren inträdde.

Kastande en lodjursblick rundt kring stugan, fick han genast sigte på säcken.

Derefter gick han helt fryntligt fram till Ole, räckte honom handen, som till en gammal vän och sade: »God dag min käre Ole Westergaard, är du ute och travellerar?» »Ja», svarade den tilltalade, »jag har varit här på trakten några dagar för att köpa upp slagtkreatur.»

»Såå», återtog Tallgren, med en betecknande betoning på den första vokalen, »nå hur gå affärrerna?» »Åh, skralt nog, de äro dyra på sina kräk här, och priserna stå lågt i byen», svarade Ole.

»Jo jo, kan nog tro det, men är det ej större vinst på att göra affärer i småsaker?» frågade kronans tjenare, med en forskande blick på norrmanen.

Denne besvarade ej frågan genast utan spratt till och tycktes blifva orolig.

En blixtplyst Tallgrens små plirande ögon, »jag har dig min gosse», tänkte han. »Småsaker», upprepade Ole efter en stund, »nu begriper jag inte hvad kontrollören menar». »Jo, jag menar»,

fortfor Tallgren, »att om jag ej såg allt för galet, så var det du, som gick framför mig ute på vägen och bar en säck på ryggen; kanske du hade några slagtkreatur i den?» frågade han med ett hånfullt skratt.

»Kors hvad kontrollören kan vara lustig, kritter i säcken, hå, hå, hå», skrattade Ole, »nej då, men jag har varit ute i ett litet ärende på morgonqvisten.» »Törs man vara så näsvis att fråga hvad du har i din säck då», sporde Tallgren med sockersöt stämma.

»Åh», svarade Ole och makade sig närmare intill, »det är just ingenting att tala om, bara litet skräp».

Den myndige tjänstemannen tyckte nu att det var nog med preludierna och drog därför till med hufvudstycket.

Han upptog ur fickan sin tjenstebatong, lade venstra handen på säcken och dundrade: »I kunglig majestäts och kronans namn lägger jag beslag på godset».

De innevarande sprutto till vid denna harang, och förskräckelsen stod målad på allas anleten.

Tallgren slängde fram säcken midt på golvet, utan att i tjensteifvern märka dess ovanliga lätthet, och började slita uti bandet, hvarmed dess öfre ända var tillknuten.

Ändtligen voro alla de konstiga knutarne upplösta, och för Tallgrens lystna öga företedde sig det vackraste finhackade enris. »Håhå, inte så illa, det bästa ligger på botten, så' gumman när hon hittade gubben i ölosten», skämtade han

och började rifva ur säckens väl packade innehåll. Men huru han än ref, och stack sina händer på de spetsiga barrnålarna, så fans der ej annat än enris, endast enris.

Der stod han nu, som ett ensamt träd bland idel gröna tufvor.

Hans utseende var ej för vackert och återspeglade tydligt de stormar af svikna förhoppningar, som rasade i hans inre. De korta, tjocka mustacherna stodo rätt ut som borst, och de skräckinjagande ögonen voro som spjut fästa på norrmannen, hvars mun krusades af ett retfullt leende, då han utbrast: »jag sade ju kontrollören, att det ej var något att tala om i säcken». En hel syndaflod af eder sväfvade på den lurades skälfvande läppar; de kommo dock aldrig till utbrott, ty dörren öppnades hastigt och en liten barfotad pojke kom insättandes och räckte honom en breflapp. Vid genomläsandet utjemnades hans rynkade panna, han gick till dörren, men vände sig der om och slungade mot egaren till enris-säcken en vredgad blick under yttrande: »vi träffas väl en annan gång, min gubbe lilla».

Ole hade vid genomgåendet af skogsbacken, bland hvars snår han hade ett säkert gömställe, utbytt sin med bomullsvaror fullproppade säck mot en annan, som alltid stod der för oförutsedda händelser, och som brukade innehålla gran- eller enris.

Brefvet, som Tallgren nyss erhållit, innehöll en vink om, att samma dag på aftonen en större transport af tobak skulle passera öfver gränsen

en mil längre bort, han var därför ej sen att lägga benen på ryggen och gaf på båten att snoka efter en liten säck, då flera stora foror stodo honom till buds.

Han hade nu en längre tid haft otur och flera gånger, liksom i dag, misslyckats på sina expeditioner samt ådragit sig åtlöje och spe af såväl kamrater som allmogen, hvilken senare aldrig betraktade herrar gränsridare med synnerligen blida ögon, utan fast mera gynnade dem som tillförde dem varor till priser vida understigande hvad man fick betala på marknader och i handelsbodarna.

Tallgren vädrade därför efter rof som en hungrig tiger, och uppgjorde under vägen många finurliga planer om bästa sättet att gå till väga vid det förestående beslaget.

En fjerdedels mil från gränsen låg invid vägen en bondgård på en upphöjd plats, hvarifrån man hade en vidsträckt utsigt. Stället var omgifvet af ungskog, som lämpade sig utomordentligt bra att smyga sig fram igenom för att helt plötsligt slå ned öfver lagbrytarne.

Allt var väl och klokt öfvertänkt, han log så belåtet, och morgonens förargelse var glömd.

Han var så säker på tobakstransporten, som hade han den redan på tullkammaren. Naturligtvis började han likt alla andra svaga dödliga att bygga lufslott.

Hans gumma, den enda person han utom generaltulldirektören fruktade, skulle få en ny svart klädning, den gamla började då blifva något

melerad i färgen, det skulle säkert mjuka upp det eljest så sträfvva hvardagslynnnet.

Sjelf behöfde han en ny uniformsrock, den som nu satt på, började changera efter de otaliga patrulleringarne i ur och skur; knapparne med den kungliga kronan uti måste förgyllas upp; på afstånd såg han två små kuttingar, hvilka under långliga tider fått ligga tomma, nu fyllda med uppfriskande varor.

Derpå en liten tillställning för vänner och bekanta, isynnerhet afundsjuke kamrater, för hvilka han finge utbreda sig öfver alla de kinkiga omständigheterna vid det stora beslaget, detta var öfversta spiran af byggnaden, der hoppets blåa flagga svajade.

Han anlände till hemmet, der han beslöt att taga sig en stärkande lur, ty han hade patrullerat hela natten, god tid fans härtill, enär tiden i angifvelsen var uppgifven till aftonen.

I sin glädje öfver de ljusa förhoppningarne kunde han ej underlåta att gifva sin äkta hälft vissa små vinkar om, att hennes gamla helgdagsklädning inom kort komme att degraderas till hvardagsplagg, m. m. m. m, och hon, som anade att något stort var i görningen, var ljus och blid som dagens sol.

Ljufva drömmar föresväfvade honom der han låg på pinnsoffan och drog timmerstockar, och Gud vet, om ej luftslottet försågs med några små tillbyggen här och der. Klockan två stiger han upp pigg och lätt i kroppen och begifver sig i väg.

Småsjungande marscherar han vägen fram utan aning om, att han på vederbörligt afstånd följes af en person, hvilken tydligen spionerar på honom.

Efter en och en half timmes vandring framkommer han till stället, der han ärnar lägga sig på lur.

För att ej draga misstankar på sig, går han ej fram till boningshuset, utan sticker sig in i småskogen der han, troende sig vara obemärkt, slår sig ned på den mjuka mossan.

Här kommer den kära snuggan fram, och han tager sig en rök äkta veritabel norsk — ty ehuru han af alla krafter stretade att förhindra denna varas olofliga införande i fosterlandet, var han dock en stor vän af norsk tobak, då den förut i laga ordning blifvit försedd med tullverkets stämpel.

Lyssnande med spända nerver lik en trogen och vaksam gårdvar, blifver dock tiden honom lång, hvarför han reser sig upp och går ned mot landsvägen.

Här stannar han, ser sig uppmärksamt omkring, lägger örat till marken och lyssnar; nej, intet rullande af hjul kan förnimmas. Bäst han står der, får han sigte på ett tak, som sticker upp öfver de unga granarna ett stycke derifrån.

Sedan han en stund betraktat det, går ett ljus upp för honom, derifrån kan han ju hafva en ypperlig utsigt, bättre observatorium kunde aldrig påträffas, också skyndade han dit.

Byggnaden var en gammal torkria af en ganska ansenlig höjd.

Men huru komma dit upp på taket, »that is the question».

Försynen tycktes dock på aftonen vara lika leende emot honom som hans hustru på förmiddagen, ty vid en rekognoscering på andra sidan knuten, upptäcker han en gammal brandstege, som står upprest mot väggen. Att sätta stegen på lämpligt ställe och kila upp på taket, var ett ögonblicks verk. Och här sitter han nu spanande åt alla håll. Aldrig har han haft en så lämplig och behaglig utkik. Han ser minst en half fjerdingväg af landsvägen, som bär till gränsen, och bör ovilkorligen kunna upptäcka på långt håll om några foror visa sig. Timme efter timme försvinner, och solen börjar luta mot vester, men Tallgren sitter på kroppåsen stilla och orörlig som en gammal torntupp.

Plötsligt upplysas de forskande ögonen af ett glädjeskimmer.

Der borta vid kröken af vägen synas ett, två, tre, fyra, fem tungt lastade fordon. Nu är tiden inne.

Försigtigt hasar han sig ned efter taket och skall just sätta foten på den öfversta stegpinnen, då han till sin ytterliga förvåning ej finner någon stege.

Nej, den är borta. Troende sig hafva gått ned på orätt sida kryper han åter upp till åsen, och ser åt andra hållet, nej, inte der heller; och kärrorna, kärrorna, som närma sig allt mer och mer!

Omöjligt att komma till marken från det höga taket utan stege.

Om han i stället för att oafvändt hafva sina ögon fästa på vägen, för en half timme sedan sett sig om, skulle han hafva upptäckt en smygande figur, som ljudlöst borttog stegen och försvann dermed i skogen, han skulle då äfven hafva märkt, att den i frågavarande hade en otrolig likhet med Ole Westergaard.

Det var också mycket riktigt han, som på detta sättet hämnades för alla de heta jagter Tallgren anstält efter honom.

Gränsridaren är emellertid i ett föga afundsvärdt läge deruppe.

Ett bösshell från honom passera helt lugnt alla tobaksfororna förbi, han kan tydligen se, att de äro fullastade med små välkända trälådor, hvardera innehållande tjugufem rullar tobak.

Han svär, han skriker och rasar som ett i bur innestängdt vilddjur.

Men ingen ser eller hör honom, jo en, ty ett stycke in bland buskarna sitter den skälmen Ole på den välsignade stegen och njuter med hela sin själ af besökarens förtviflan.

Till råga på allt elände börja tunga regndroppar att falla.

Ett aflägsset mullrande tillkännager, att ett starkt åskväder är i antågande. Regnet tilltager och står som spön i backen, under det att blixtrarne fräsa om öronen på den stackars Tallgren.

Det på morgonen så ståtliga luftslottet är nu en total ruin, hvaraf ej finnes en sten på den andra.

Den nu genomvåta rocken med de slitna knapparerna får säkert ännu mången god dag sitta på,

och fru besökerskan kommer nog att fortfarande traska till kyrkan uti sin gamla helgdagsklädning.

De tvenne små bröderna Kutting få tillsvidare torka som gamla mör, och Gud allena vet när de få slå någon klunk. Och byggmästaren sitter på taket blöt inpå bara kroppen med förtviflan i själen.

Efter timmar af qval och regn kommer slutligen en vallgosse i närheten ditlockad af de starka ropen.

Denne sändes fram till gården, hvarifrån snart komma tvenne karlar med en stege. Nå ändtligen kommer han ned på marken, men tobaken är sin kos och det sköna beslaget har gått upp i rök.

De begge bondgubbarne se betydelsefullt på hvarandra under illa doldt skratt. Hvem vet, kanske äro de med i komplotten. Herr Tallgren slokar af mot hemmet, der han ytterligare får sig ett störtbad af den hulda makan, vida skarpare än det, som vår Herre bestått honom.

Ännu värre blef det då historien härom kom ut i bygden.

Hans förmän hånade honom, kamraterna skratade ut honom och underläto aldrig att göra anspelningar på taksejouren.

Det blef slutligen olidligt för honom att vistas på trakten, hvarför han snart nog sökte transport till ett annat distrikt. Och ännu talar en och annan skrattande om, då nummerdalingen tog stegen ifrån besökaren.

Ett nattligt upptråde.

En stor del ibland oss påminner sig säkert från den tidigare barndomen en qvinlig person, som om morgnarna tämligen hårdhändt öfverfor våra anleten med en stor svamp och kom oss om qvällarna att rysa vid otaliga berättelser om skogsrån, hafstroll och andra förskräckliga spöken. Mina föräldrar hade en sådan gammal tjensteande, hvilken nästan uteslutande syselsatte sig med oss småkultingar.

I synnerhet om vinterqvällarne, när brasan blifvit tänd, och vi på våra pallar grupperat oss deromkring, blef den vanliga bönen den: »Söta Brita, tala om någonting roligt för oss»; och det slog gerna ej fel att, såvida hon var vid godt lynne, en »rysligt» rolig historia uppdukades för oss. Under en lång stund derefter tittade vi med en viss förskräckelse bortåt de mörka vrårna, och i den nedbrunna kolhögen sågo vi de mest besynnerliga figurer.

Det var en ruskig och kulen höstkväll, far och mor voro bortresta och väntades ej hem förr än följande dagen. Vi hade fått vår vanliga dagsranson och voro väl nedstoppade i våra små bäd-

dar, på god väg att låta Jon Blund få fortsätta der gamla Brita slutat; då ett starkt dundrande på förstugudörren kom oss att spritta till. För att den benägne läsaren måtte få en något så när tydlig uppfattning af följande uppträde, måste jag först inlåta mig på några små lokalbeskrifningar.

Mitt föräldrahem var byggt i gammaldags stil, boningshuset utgjordes af en stor envåningsbyggnad, hvare tredjedelen af nedre botten upptogs af en förstuga, derifrån ledde trenne dörrar, nämligen till salen rätt fram, barnkammaren till vänster och köket till höger. Invid köksdörren ledde en bred trappa upp till vinden, hvarest lågo tvenne gafvelrum och fyra ganska rymliga kontor, till hvilka senare dörrarna för det mesta voro öppna.

Vindstrappan afstängdes från förstugan medelst en solid dörr, som kunde stängas med en grof jernrigel. Från högra gafveln ledde en särskild öfverbygd ingång till köket. På ömse sidor om hufvudbygningen stodo tvenne flyglar, den ena använd till brygg- och bakstuga, den andra till dräng- och snickarestuga. Och nu, sedan den behöfliga beskrifningen är gjord, återtaga vi berättelsens tråd.

Det hördes som sagdt, starka bultningar på förstugudörren.

Att dessa ej förorsakades af våra föräldrar förstodo vi genast, ty de brukade alltid vid sen hemkomst gå köksvägen.

Enär vi samma afton af Brita blifvit und-

fågnade med åtskilligt i röfvarestil, antogo vi genast, att bullret härrörde sig från något i den vägen.

Mina yngre syskon började skrika, men nedtystades genast af gumman, hvilket gjorde stämningen ännu mera spännande.

Det häpnadsväckande dunkandet fortfor emellertid, tills omsider förstugudörren med ett förfärligt brak uppslogs på vid gafvel, hvarefter tunga fotsteg började klampa fram och tillbaka i förstugan.

Som en pil rusade Brita till dörren, pålade haken och bad oss vid »allt som heligt var» att vara tysta.

Sedan fridstöraren eller fridstörarne, ty det lät ibland som det varit två, gjort några rundgångar derute, bar det iväg åt köksidan till och uppför trappan till vinden, hvarest samma trampande började som nyss på nedra botten.

Omsider tycktes stegen närma sig ett af kontoren, der också den förmente röfvaren hamnade.

Nu blef det tyst, och efter en stunds ångsligt lyssnande, kastade Brita på sig några klädesplagg, tände på ljuset, tog af dörrhaken och gläntade försigtigt på dörren. Nej, det hvarken hördes eller syntes något, allt var tyst som i grafven, och vi lågo nedkrupna under täckena mera döda än lefvande af skrämself.

Omsider smög hon sig på tå ut, skred som en ande öfver förstugan, slog igen vindsdörren och sköt för rigeln.

Vid ljudet här af rusade köks- och ladugårdspigorna ur köket tvärs öfver gången in till oss,

hack i häl åtföljda af Brita med en rinnande taljdank i handen.

Kökets invånare hade naturligtvis hört det ovanliga bullret lika väl som vi och hade hjertskrämnda stått och lyssnat vid sin dörr. Nu stodo de här halfklädda, med af förskräckelse uppspärade ögon och djupt dragande efter andan.

En af dem tillsades slutligen af Brita att genast gå ned i flygeln och väcka upp drängarne. Men förr skulle de väl hafva låtit få sig lefvande, än de gått ut på gården, som helt säkert vimlade af tjufvar och mördare, hvarföre Brita, som likvisst var den modigaste af dem alla, släpade kökspigan, en stor stark qvinna, med sig ut.

Försigtigtvis medtog hon en stor grof eldgaffel.

De tvenne andra pigorna hade hon tillsagt att stanna qvar hos oss.

Under deras bortovaro hördes allt emellanåt det misstänkta bullret öfver våra hufvuden, och för hvarje gång makade sig våra försvarerskor djupare och djupare in i kakelugnsvrån.

Efter en, som vi tyckte, evighetslång väntan, hördes äntligen den efterlängtade hjälptruppen anlända, och nu inträdde Brita åtföljd af köksan och gårdens fyra manhaftiga drängar.

De senare sågo dock litet knäsvaga ut i anledning af sina qvinliga följeslagares upprörande berättelser.

Nu börjades ett hviskade samtal, hvars innehåll jag ej lyckades blifva slug på, men resultatet blef, att den tilltagsnaste bland drängarne gick

in i min fars rum, hvarifrån han återkom med ett gammalt flintlåsgevär och en rostig sabel. Geväret behöll han för egen räkning, men räckte sabeln till en af de andra, hvilken tog i vapnet som om det varit af glas.

Brita och köksan drogo åter ut och återkommo efter en stund medförande en eldtång, tvenne hackknifvar och en mortelstöt.

Som dock en af pigorna blef utan försvarsvapen, erhöll hon en gammal lykta af jern, hvaren flämtande danken insattes.

Under bevapningen slöt sig till sällskapet en gammal döf rotegumma, hvilken förständigades att under sjelfva striden stanna hos oss.

Ja, nu var visserligen hela armén rustad, men det värsta återstod. Hvem skulle gå i spetsen? Alla förmenade att Store Anders, som hade geväret, skulle gå först.

Härtill tycktes han ej vara hågad, men trots hans invändning, att geväret ej var laddadt, måste han dock slutligen gå i têtén.

Efter honom tågade Brita med den kolossala eldgaffeln, de andra smögo sig efter i skock, dock så att hon som bar lyktan kom sist.

När vi blifvit ensamma, trängde sig önskan att få se en röfvere massakrerad så starkt på mig, att jag trots rädslan tog på mig kläderna, gick bort till en låda der mina dyrbarheter voro förvarade och försåg mig med en liten trubbeggig yxa, hvar efter jag med denna i handen knallade i väg efter de andra.

Då jag kom upp på vinden, var der så godt som beckmörkt.

Ljuset i lyktan hade förmodligen af en vindfläkt blifvit utsläckt, men jag upptäckte dock att allesammans stodo med ryggarne mot det hemlighetsfulla kontorets dörr, hvars fogningar voro nära att remna af de rysliga stötar, som kontorets invånare applicerade deremot. Plötsligt hördes en af pigorna, hvilken varit nog modig att titta genom dörrspringorna, med fasa utropa: »Jesus, de' ä' bestämdt sjelfve den onne, ja ser hur ögona lyser i skallen pån»; »den onne», skrek en af drängarne, »då är det bäst jag springer till prestgåln efter pastorn». »Det är för långt dit, stanna qvar allesammans», hördes Britas skälfvande stämma; hon ansåg nemligen att en försvagning af korpsen kunde vara riskabel nog.

»Om en skulle läsa fader vår», föreslog en af ladugårdspigorna. »Det skall läsas bakfram, om det skall bita», stortjöt köksan.

Som ingen tycktes vara kapabel härtill, stannade besvärjelsen endast vid suckar och jemmerlåt, ty det är minsann ej så roligt att stå rygg i rygg med hin håle.

Emellertid fortforo stötarna mot kontorsdörren med en regelmässig noggrannhet. Nu återkom pigan med det ånyo påtända ljuset, och åter ljöd gamla Britas kommenderande stämma: »Ställ dig du Stina der borta i hörnet med ljuset, så det ej slocknar som nyss, så räknar jag till tre.

När jag sagt tre, så släppa vi alla på en gång

dörren, vända oss om och slå till, det må nu vara djeflar eller menniskor».

Förslaget gillades, och hon började: »Ett», Nu kröp jag för säkerhets skull bakom en stor lår, som stod i ett hörn. »Två — tre».

Med ett döfvande brak slogs dörren upp, alla vände sig blixtnabbt om med vapnen i högsta hugg; jag tittade försigtigt fram, hela sällskapet stod som förstenadt.

Framför dem stod, ej någon röfvare, ej Belzebub eller någon af hans tjensteandar, utan en stor ståtlig bock, som tillhörde en af grannarne. Denne gynnare hade förmodligen blifvit utestängd om qvällen och i anledning deraf sökt sig nattlogis på annat håll. Ännu några ögonblick stodo alla som saltstoder; till sist brast det löst.

Två af drängarne togo fridstöraren vid hornen, de begge andra sköto på bakifrån, under det att en riktig syndafloed af skällsord och slag nedhaglade öfver det stackars djuret, hvilket under högljudda jemmerskri af skrämsel och smärta rusade utför trappan, der alla tumlade öfver ända om hvarandra.

Bocken försvann som en blyxt, förmodligen medtagande en måttligt god tanke om gästfriheten på herregården.

Sedan allesamman väl kommit på benen, hopsamlades vapnen under skrik och skratt, hvarefter samtliga begåfvo sig till köket.

Jag hade under tiden krupit fram från mitt gömställe och följde med.

Eld upptändes i spisen och en hvar undersökte sina under striden lidna skador.

Store Anders, som med största tjurskallighet ej velat släppa bockens ena horn, hade gjort sällskap vid kullerbyttan utför trappan, hvarvid hans näsa fått så betänkliga stötar, att den länge derefter var stor som en läst, och sedermera skiftade i alla regnbågens färger.

Sedan alla styrkt sig med Hoffmans droppar, och Anders' näsa blifvit omgjordad med en stortalglapp, kom kaffekokaren på, och kaffetåren gick laget om.

Länge derefter blängde Anders och bocken snedt på hvarandra, men ännu längre tid skrattades åt den natten, då hin håle grasserade på östra vindskontoret.

Post festum.

»Ja, som jag säger, bror skulle se sig om efter en följeslagarinna genom jämmerdalen, cinka dus», yttrade prosten Himmelberg till sinadjunkt, den nyligen utnämde komminister Natanael Milde, som satt midt emot honom på andra sidan brädspelet.

»Min högt ärade broder har kanske ej så alldeles orätt», svarade denne skakande tärningarne, »jag har genom herrans underbara skickelse kommit i tillfälle att sätta mina svaga fötter under eget bord, men att dertill fordra den ljufva lotten af att ega en mild följeslagerska anser jag vara för-mätet, dusen par».

»Den förmäthenheten anser jag vara på sin plats, isynnerhet som brors omständigheter tillåta det, ty det är icke godt att mannen är allena, qvart tre, han må skaffa sig eno hjälp.

Lejda hjälpredor äro en styggelse, som i allmänhet skimra och bestjåla en fattig syndare intill bara benen».

»Ja gunås», medgaf adjunkten, »denna verldens vrånghet är stor, qvartaner;» »tress ess, bror är Jan, ha, ha, ha», skrattade prosten och reste sig

upp för att ånyo stoppa sin pipa, »men följ mitt råd, kära bror, och se dig kring bland landets döttrar, komministern i Stenheda är sannerligen ej något dåligt parti, min galanta och driftiga Britt Sofi skulle passa kära bror som en handske, hon har haft flera anbud, men hon ser sig för, klok flicka för resten fast något till åren».

»Ehuru jag ej haft den stora lyckan», suckade Natanael, »att få göra demoiselle Britt Sofi Himmelbergs personliga bekantskap, känner jag dock genom min ärade broders och fru prostinnans beskrifningar tillräckligt om hennes dygder och stora förtjenster för att veta, att det vore min högsta jordiska lycka att vid hennes sida arbeta i vingården, men...»

En piga, som underrättade att någon ville tala vid prosten, afbröt det intressanta samtalet.

Natanael Milde var en af dem som af naturen blifvit ovanligt styfmoderligt behandlade.

Han var saktmodig och blyg ända till ytterlighet, och hans utseende var ej egnadt att ingifva qvinnorna några ljufva känslor.

Efter att i otaliga år fåfängt hafva sökt till Gud vet huru många komministraturer, hade han nu vid femtio års ålder slutligen lyckats, och skulle inom några veckor tillträda Stenheda, ett sacellani lika magert som dess namn angaf.

Han var icke desto mindre så hjertans glad och tacksam öfver att få komma i ro och slippa att ständigt flacka omkring utan någon egentlig varaktig stad.

En fridsam och duglig hustru ansåg han nog

vore en god Guds gåfva, men blott han tänkte på frieri, kände han sig lika hjälplös som ett åtta dagars gammalt barn.

Prosten Himmelberg hade en brorsdotter, den ofvannämnda mamsell Britt Sofi, som redan sett sina fyratio vintrar, och som farbrodrens alla bemödanden till trots ännu gick allena.

Här fans ett godt tillfälle att få henne bergad till döddagar, och prosten var ej sen att per postojuda henne till Traneryd, dervid späckande brefvet med åtskilliga vinkar om god utsigt för framtiden m. m., och häruti på det varmaste sekunderad af sin äkta hälft.

Dagarna förgingo emellertid och närmade sig allt mer och mer till Natanaels flyttning utan att Britt Sofi hördes af, till stort bekymmer för hennes omtänksamma släktingar.

Dagen före sin afresa öfverraskades komminister Milde på det angenämaste af att en yngre bror till honom helt oförmodadt inträdde i hans rum.

Samuel Milde, hvilken äfven var prest, hade på en resa råkat passera Traneryd och dervid hälsat på sin bror.

Samuel, tjugo år yngre än Natanael, var en fullkomlig kontrast till den lille obetydliga komministern; lång och välväxt, hade han derjemte ett vackert ansigte, och förde sig, som hade uniformsyrututen vida bättre passat honom än prestkaftanen.

Denna dag tycktes vara en tillfredsställelsens

dag för flera, ty på aftonen anlände äfven mamsell Britt Sofi.

Af farbrodern och prostinnan vederbörligen instruerad, visade hon sig mycket vänligt stämd mot bröderna Milde, men fäste sig i synnerhet vid den ståtliga Samuel, hvilken tog sig ännu bättre ut vid sidan af brodren.

Deras samvaro blef dock ej lång, ty de båda bröderna afreste följande morgon, oaktadt prostfolkets envishet och brorsdotterns vänliga blickar.

Alla tankar på giftermål hos Natanael flögo nu sin kos vid de otaliga bråk och bestyr som bosättningen förorsakade honom.

Uti sina bref till sin forne förman, berättade han helt omständligt om sitt välbefinnande och sin trefnad i det nya hemmet, och erhöll emellanåt bref från honom tillbaka; i ett af de sista hade Himmelberg berättat bland annat att mamsell Britt Sofi nu afrest från Traneryd och sände Natanael sin hjertliga helsning.

Åter började giftastankarne att anfäktas honom, ja de slog så djupa rötter, att han flera dagar derefter kallade ladugårdspigan, hvars namn eljest var Sara, för Britt Sofi, men dervid stannade det också tills vidare.

En varm sommarafton just som rågen blommade som bäst, satt komminister Milde efter en grundligt intagen middag på förstugutrappan och njöt i långa drag af sin kära pipa; däst och välmående lät han de sömniga ögonen sväfva öfver sina små åkertegar, hvilka lågo tätt inpå bostället, då han, o fasa! upptäckte, att alla korna spridda

i rågåkern höllo på att äta af och nedtrampa hans sköna, vackra råg.

»Olle, Petter, Sara, Stina!» ropade han af alla krafter, ingen kommer, ingen hör hans nödrop, här finnes intet annat råd än att i egen person durka i väg och söka hindra förstörelsen.

Och det blef den vilda jagten i rågåkern, kor och kalvvar kesade om hvarandra som de Simsonska räfvarne i de Filisteers säd, och säkert hade hans åker blifvit lika jämmerligt förstörd som deras, om ej hans respektive drängar blifvit väckta af husbondens skrik och kommit honom till hjälp.

Andfådd och blårod af ansträngning återvände han till den kära trappan, då ett ståtligt tvåspändt ekipage svängde upp på gården.

Inuti vagnen satt högt skinande prosten Johannes Himmelberg.

»Hvad i all verlden tar' kära bror sig till», ropade han till Milde, »du ser ju ut som en basunerande kyrkängel.»

»Ödmjukaste tjenare! ärade broder, ödmjukaste tjenare!» pustade Natanael, »välkommen till mitt ringa tjäll; hvilken lycklig händelse förorsakar mig den stora äran af kära brors besök?»

»Jag är på väg till F.», svarade prosten, som under tiden stigit ur, »uti en liten arfsangelägenhet, jag fick höra, att kroken från stora landsvägen hit ej var mera än en half mil, och då tyckte jag det vore bättre att titta till kära bror, än att taga in på gästgifvaregården, hvilken ej lär vara bland de bästa».

»Stig på, stig på», fnös Natanael, »jag och mitt ringa hus stå till min ärade broders förfogande.»

Senare på aftonen, då prosten blifvit väl omsedd i lekamligt afseende och de begge kyrkans tjenare slagit sig ned i den lilla trädgården vid sina toddar, började värden att jämmerligen beklaga sig öfver tjenstefolket och jordbruket, och uppehöll sig i synnerhet vid det sista missödet om den nedtrampade rågen.

»Ja, ser du, min bästa bror», tog prosten till orda, »allt detta hafver du till straff därför, att du ej följt mitt råd och tagit dig hustru, du är, med förlof sagdt, ej den som kan sköta näsvisa pigor, lata drängar, och andra kreatur; nej, du skulle hafva en dugtig och regerande husqvinna, som hölle allt i sin prydno.»

Natanael vred sig på bänken och svettades samt kom sig efter vanligheten ej för att säga ett enda ord.

Men prosten hade ej gjort kroken till Stenheda för ro skull, utan bearbetade flitigt och eftertryckligt sin embetsbroder, tills han (om i anledning af de ljusa förespeglingarne af äktenskapets behag, eller af de begge toddarne, det lemna vi osagdt) i sitt sinne beslöt sig att göra allvar af saken.

Slutet på visan blef, att Milde, när han kommit i ensamheten, med mycken omsorg spetsade en penna och petade ihop ett inveckladt omständligt friarebref till dygdädra mamsell Britt Sofi Himmelberg.

Prosten reste ej från Stenheda följande dag

förr än han öfvertygat sig om, att det vigtiga brefvet blifvit nedlagdt i postväskan.

Men när sista skymten af postbudets linfärgade peruk försvunnit, så var det också slut med den hederlige Natanaels själsro.

Som en fridlös ande sväfvade han omkring i sitt hem och gaf de förvändaste svar på de frågor som ställdes till honom.

I fjorton dagar låg han uti denna skärseld, då äntligen postväskan bragte honom ett bref, hvars hieroglyfiskt tillkrafade utanskrift lät honom ana, att det bastanta kuvertet omslöt afgörandet af hans väl eller ve.

Mamsell Britt Sofi hade, vid inhändigandet af friarebrefvet, hvilket åtföljdes af några tillstyrkande rader från farbrodern, om just ej förlorat kontenancen, ty det var ej hennes svaga sida, så åtminstone blifvit temligen upprörd.

Det var nu äfven ett år sedan hon sist såg brefskrifvaren.

Hon kom mycket väl ihog de begge bröderna, men hvem af dem var det nu som för hennes fötter nedlade sitt varma och ödmjuka hjerta?

Var det den länge vackre, eller den lille fule?

Den förre tänkte hon med välbehag på, men den senare såg för bedröflig ut, tyckte hon.

Man vill så gerna tro det man hoppas, hon satte sig därför ned utan betänkande och skref ja.

Hade hon kunnat se det lycksaliga skimmer som läsningen af hennes bref spred på »den lille fules» godmodiga drag, så hade hon måst medgifva, att han då åtminstone var vacker.

Följande postdag erhöll Natanael ett bref från prosten Himmelberg fullproppadt af välsignelser och välönskningar från honom och prostinnan jemte bifogandet af deras enträgna anhållan om, att sammanträffandet och förlofningen måtte ske hos dem på Traneryd.

Och så drog vördige och vällärde komministern Natanael Milde af på giljarfärd.

Sent en qväll ankom han till prostgården, der han mottogs af en yrvaken piga, som anvisade honom ett rum och derjemte omtalade, att hans hjertas utvalda anländt dagen förut.

Liksom hade följande dag varit en söndag, började han, trägen sin gamla lördagsqvällsvana, att öfvertänka och hopsätta ett passande tal för det högtidliga ögonblick, då han skulle stå på heta sten. Men orden dansade rundt som i den vildaste polska omkring i hans hufvud, och han måste anlita penna och papper för att kunna hopsamla sina hjertas tankar.

Under mycken svett och möda, och efter att hafva strukit ut här och lagt till der, var slutligen ett med bibelspråk rikligen späckadt tal hopsatt, hvarefter han uttröttad till kropp och själ gick till hvila.

Följande morgon sken solen så innerligt klart, luften var så ren och mild, bien surrade så muntert utanför fönstret, men i hans hufvud surrade det vida värre, der han satt på sängkanten och repeterade sitt friaretal.

Han önskade sig till verldens ände, och kalla kårar löpte efter hans rygg.

Men här fans intet återtag, hade han sagt a, så måste han säga b.

Aldrig har hjertat klappat så starkt på en ung studentkandidat, då han pådrager sig examensfracken, som det gjorde på vår hederlige komminister, då han knöt på sig de stelstärkta prestkragarne.

Ändtligen är han färdig, stiger ut på vinden och utför trappan.

Det kunde tyckas som han här skulle vara lokaliserad, men i sin förvirring går han till köksdörren den han öppnar, ännu mera konfunderad af sitt misstag öppnar han en annan dörr, nej, det är prostens expeditjonsrum; det fans nu ej flera än en qvar att välja på.

Vid inträdet i salen, ser han, såsom genom ett dunkelt glas, prosten och hans lilla runda gumma samt ett stycke derifrån Britt Sofi, som högtiden till prydnad sitter der svartklädd och med blygsamt nedslagna ögon.

Sedan de öfliga hälsningarne blifvit utbytta, gaf prostinnan sin gubbe en betecknande vink och gick ut; prosten begrep fåglalåt och följde.

Britt Sofi såg verkligen något öfverraskad ut; det var den »lille fule», ej den hon hoppats på.

Besynnerligt nog, hade ej emellan henne och släktingarne vexlats ett enda ord om den tillkommandes lekamliga fägring, de hade endast utbredt sig öfver hans inre fullkomligheter.

Natanaels väl öfverlästa tal var i blinken bortblåst som agnar för vinden, ej så mycket som en enda rad kunde han påminna sig, också stod han

der, en komplett blindpipa, och Gud vet, om han ej stode der än i dag, om ej Britt Sofi hjälpt sin bortkomne friare på trafven.

Trögt gick det visserligen, men trägen vinner.

Hon fick honom omsider till ett stilla qvitter, hvilken känsloyttring succesivt stegrades till handtryckning, famntag och slutligen — o, hvad han rodnade den lycklige Natanael — en kyss.

Häraf blifven något modigare repade han sig fort nog och slank lyckligen igenom bränningarne.

Prostinnan stod lik Sara bakom dörren och log, med sitt öra tätt slutet derintill, visst ej af nyfikenhet, nej långt derifrån, utan af sant och innerligt intresse för de begge kontrahenterne.

När hon hört de smackande ljuden upprepas tre à fyra gånger, ansåg hon att saken var så, som den borde vara, trädde in och slöt dem begge i sitt moderliga sköte, strax efter kom prosten och adjunkten.

Prosten höll ett rörande och labyrinthiskt tal om sjäalars harmoni och människors sympati, kärlekens lågor och dess ljufva plågor, att bröst mot bröst få trycka, och äktenskaplig lycka m. m. m. m. samt slutade med att anmoda sällskapet att taga lilla frukostrispen, »ty», som han sade, »kärleken är nog bra, men maten är ändå halfva födan».

Och så blef genom ödets outransakliga nycker Natanael Milde fästman.

Mera än tvenne dagar fick han dock ej vara i sin fästmöes ljufva sällskap, ty vägen till Stenheda var lång; åtskilliga viktiga beslut åvägabragtes andock på den korta tiden, bland annat att bröl-

lopet skulle stå på Traneryd trenne månader derefter; han trodde då, att hans hem skulle vara redo att mottaga sin herrskarinna.

Hvad Britt Sofis utstyrsel beträffar, så felade dervid föga, hon hade väft och sytt derpå i många långa år.

Medan fästmannen skramlar fram på landsvägen i sin pinnchaise och i hufvudet räknade öfver hvad som skulle förändras på komministerbostället, satt fästmön och tänkte på hans obetydliga, föga manliga utseende och stilla medgörliga lynne, den senare egenskapen var hon dock ej missbelåten med, ty den gaf henne hopp om att ensam få föra ordet, en sak hvarför hon städse visat stor benägenhet.

Han såg dock för fasligt simpelt, ja till och med löjligt ut, dock bättre något än intet, tänkte hon.

Till söndagen den tjugonde Oktober var brölloppet utsatt, och på Stenheda målades, tapetsrades och fejadades på bästa sätt.

Komministern sprang från det ena rummet till det andra och tillsåg att allt blef riktigt utfördt.

Hösten nalkades med stora steg, träden kring komministergården skiftade i alla möjliga färger, regnet slog på fönsterrutorna, ute på vägar och stigar var det smutsigt och otrefligt.

Omsider var den betydelsefulla dagen inne, men ehuru den gode komministern i långliga tider suckat efter den stund då han ej längre behöfde sitta ensam utan hade en god hustru som pysslade

om honom, och ehuru han af sin tillkommande hälft, som noga kände hans benägenhet för glömska, på förhand ytterligare blifvit påmind om dagen för den högtidliga akten, så hindrade icke detta att han, förgätande allt annat och endast tänkande på sina presterliga funktioner, nämde dag som vanligt for till kyrkan; der han förrättade altartjensten och derefter besteg predikstolen.

Inledningen var klarerad och evangeliet uppläst, då han med ens skrek »amen», så det dånade i kyrkan; derpå rusade han ned från predikstolen tagande flera trappsteg i taget, in i sakristian, hviskade några ord till den der sittande kyrkoherden och sprang derefter ut ur kyrkan med förut osedd fart.

Kyrkfolket vände sig om i bänkarne, gapade förbluffadt efter honom och trodde, förlåtligt nog, att han blifvit galen.

Orsaken till detta störande uppträde midt under gudstjensten var, att han som märke i psalmboken vid dagens evangelium hade lagt det bref från sin käresta som innehöll påminnelsen och fått ögonen på de stora bokstäfver, som angåfvo dagen för hans egen vigsel, der stod det för honom liksom med eldskrift: »den tjugonde Oktober».

»Du himmelens Gud», det var ju i dag, och här stod han, som vid detta laget borde varit på Traneryd.

Han kastade sig i kärran, och det bar af med en fart som när Elias for till himla.

Men vi lemna honom åt sitt föga afundsvärda öde, der han i de djupa hjulspåren och höstmut-

sen traskar landsvägen fram, och fara förut till bröllopgården.

Här kunde i sanning fru Lennngrens ord tillämpas:

»Bevars hvilket fläng både utan och innan!

Hos prostens hvad stoj och hvad stök». . . .
Prosten ville ställa till ett riktigt hedersamt bröllop, och hela veckan hade det bakats, kokats och fräst i det stora köket.

Lördagsmiddagen var redan allting i ordning och man började titta efter brudgummen.

Man väntade till klockan elfva på qvällen, men gick omsider till sängs under förmodan, att det svåra väglaget hindrat honom att komma fram på dagen.

Söndagen randades, lika kulen och mörk som den väntade brudens anlete.

Hon hade ej på hela natten fått en blund i sina ögon, utan ängsligt vridit sig på den jungfruliga bädden och med spetsade öron lyssnat efter något ljud liknande en skrällande komministerchaise.

Intet buller hade dock afbrutit nattens tystnad, endast plaskandet af det strida höstregnet, och tusen hemska föreställningar grumlade tanken på den kommande dagens fröjd.

Förmiddagen förgick under orolig afvaktan.

Britt Sofi hade posterat en piga på den bästa observationsplatsen med befallning att genast underrätta henne när han kom i sigte, ty enligt ett gammalt skrock, skulle bruden först se brudgummen, så vida hon skulle få fasta tag i äktenskaps-

tömmarna, hvarom vår mamsell var särdeles angelägen.

Timme efter timme förrann, bruden blef klädd, de talrika gästerna församlades, men, som det står i visan, »ingen friare kom».

Man väntade sju lång och tu lång.

När slutligen mörkret inbröt utan att hafva medfört någon brudgum, trodde alla att någon olycka eller sjukdom inträffat, hvarpå gästerna ansenligt snopna troppade af.

Och bruden?

Ja, hennes sinnesförfattning är sannerligen ej lätt att beskrifva.

Älskvärda läsarinnor! Sätten eder uti hennes ställe.

Krona, krans och slöja på hufvudet, prest med handbok framför sig, salen full af gäster, alla försänkta i en orolig, spännande väntan, och ingen brudgum....

Klockan fyra på morgonqvisten, just som dagen helt surmulen och sömnig gluttade på ögonen, stannade ett nedstänkt åkdon utanför prestgårdsgrindarne och derur tumlade en gestalt helt ynkelig att skåda.

Hade bruden marterats af alla väntans qval, så hade ej heller brudgummen dansat på rosor, ty det var han som anlände.

Bokstafligen sönderkrossad och genomblöt, förstörd af sorg och förebråelser öfver sin oförlåtliga glömska, företedde han en högst miserabel figur.

Som en brottsling smög han sig in i flygel-

bygnaden till adjunkten, som yrvaken rusade upp ur sängen vid hans åsyn.

Det blef nu dennes ej så lätta göromål att städa upp Natanaels både yttre och inre menniska, det senare bra mycket svårare än det förra.

Som en löpeld spred sig i huset underrättelsen, att gårdagens förgäfves väntade gäst anländt, och glädjen blef nästan lika stor som vid den förlorade sonens återkomst.

Men brudgummen var som förintad trots de ifrigaste bemödanden att krya upp honom.

Slutligen utbrast prosten Himmelberg glädtigt: »I det hela är ingen skada skedd, kära bror skall taga en liten förmiddagslur, vi sända under tiden bud till gästerna, och i afton står bröllopet med fröjd och gamman; och tro mig», tillade han slående Natanael på axeln, »den kommer ej för sent som blir hängd vid ljus».

På aftonen firades det uppskjutna bröllopet, som prosten sagt, med fröjd och gamman, och alla voro muntra och glada, men till ett bevis på, att gamla märken under stundom ej hålla streck, må tilläggas, att ehuru brudgummen först fick syn på bruden, så förblef hon dock under hela deras samlesnad den, som fick vara i oqvald besittning af den äktenskapliga spiran.

En matfriare.

»En ljus karl ligger till huset, det vill jag dö på.

Se här ruter kung, klöfver ess och ruter sex, och lång väg ifrån är han icke, ty det finnes ej mera än en sexa.» Dessa profetiska ord yttrades i tvärsäker och bestämd ton af mamsell Julia Lavin, ortens sömmerska och korportris af alla både sanna och osanna småhistorier, der hon sittande i soffan med konsterefarens och öfvad hand blandade den nötta spåleken.

Den, till hvilken spådomen var stäld, var ett resligt och groflemnadt fruntimmer i sina bästa år, med en betänklig lutning åt fyratiotalet.

Hennes namn var Ann Katrin Törne. Hon var ett ganska respektabelt fruntimmer, som satt på egen grund och dertill hade som det påstods en ganska aktningvärd sparbanksbok.

Den lille guden som låtit henne gå osårad genom ungdomsåren, hade nu på äldre dagar liksom hämnande riktat ej en pil utan hela sitt koger.

För omkring ett halft år sedan hade fanjunkaren vid N:s regemente Karl Johan Trassbom flyttat till orten. Den välväxta gestalten, de mar-

tialiska mustacherna, epåletterna och den blanka sabeln hade helt och hållet förvridit hjernan på vår allvarsamma och stadiga mamsell Törne, som nu med ytterlig nyfikenhet slukade hvarje ord, som kom från oraklets tunna läppar.

Sedan korten blifvit tretton gånger blandade och åter utlagda, återtog mamsell Julia: »Se der, ha' vi honom inte här igen, hjertertia och hjerteress; ja om inte här blir förlofning och giftermål utaf, och det i rödaste rappet, så må jag aldrig komma ur fläcken. Jojo, min söta Ann Katrin; Travellinskan ställer nog till sina kafferep för intet. Om du sett fanjunkaren i söndags, när pres-ten läste välsignelsen, huru han satt och sneglade på dig så . . . jaja, den som lefver får se.

Fru Travellin, den gåsen, stod kantänka ute på kyrkogården och skulle krumbugta sig för honom i sin nya sommarkappa, som hon köpt i staden, liksom det inte skulle duga åt henne, det som sys här; men lång näsa fick hon för besväret, han gick henne förbi och såg knappt åt det hållet en gång; nej, jag vet nog, hvem han fikar efter, och korten tala sanning, så visst som jag heter Julia Lavin». Härvid kastade hon en betydelsefull blick på sin moitié.

Det fruntimmer, som nyss af mamsell Julia blifvit betitlad med epitetet gås, hade varit bosatt i det lilla samhället omkring trenne år, och var enka efter bagaremästaren Abel Travellin, som i lifstiden drifvit en obetydlig rörelse i den närliggande staden, och vid sin död efterlemnad åt sin enka ett litet kapital, på hvars afkastning hon

nätt och jemt kunde lifnära sig. Enkefru Kungunda Travellin var en liten klok qvinna; hon flyttade hit ut och fortsatte i miniatyr sin mans yrke.

Det gick till en början trögt nog, ty alla ville hacka på nykomlingen, och många voro de hinder, som afunden och illvilljan uppreste mot henne; men hon gick slutligen segrande ur striden och lefde nu ganska lugnt och godt på sin lilla rörelse.

Hon såg rätt bra ut, hade ett gladt och angenämt sätt och var omtyckt af alla, mamsell Julia Lavin dock undantagen, just af det skäl, att enkan vanligen lät sy sina kläder i staden och ej ville begagna sig af mamsell Julias hjälp, en sak som på det högsta sårade symamsellens konstnärssjäl. Mamsell Julia Lavin var en af dessa parasiter, som påträffas, trifvas och frodas öfverallt; som mindre användas för sin yrkesskicklighets skull, än för att man må undslippa obehaget att råka illa ut för deras skarpa tungor. Hennes ålder var obekant, hon kunde lika väl vara trettio som femtio år, och ingen hade varit nog djerf att våga fråga henne derom. Från hus till hus, från familj till familj förde hon massor af berättelser, mer och mindre sanna, vanligen starkt uppstofferade af hennes lifliga inbillning och etternässelnatur; vanligen häcklade hon dem mest, som hon sednast varit hos.

Som en medföljande illustration, besatt hon konsten att spå i kort.

Föremålet för mamsell Ann Katrin Törnes ömma och kraftiga låga, fanjunkaren Trassbom,

hade bland många andra framstående egenskaper ett utomordentligt godt födgeni. Naturen hade begåfvat honom med en reslig och väl proportionerad växt, samt ett vackert ansigte, hvars största prydnad var ett par ständigt uppvridna, ståtliga mustacher, hvilka af mera än en ung tuppkyckling med löjtnantsepåletter blifvit betraktade med afund.

Vår fanjunkare var ständigt bekajad med den sjukdom, som i dagligt tal benämnes kassafeber, och hade därför ej tillfälle att så vårda sin civila toilett, som han önskade; han uppträdde därför för det mesta i uniform, hvilket också onekligen klädde honom bäst.

Han hade ej länge vistats på platsen, förr än han började se sig omkring, hvarest de lämpligaste och mest fördelaktiga bekantskaper kunde göras. Den lilla bagarenkan föll honom först på läppen; han drog i fält, kom, såg och segrade.

Kunigundas hjerta blef varmare än en väl eldad bakugn, och minnet af salig Travellins möjliga gestalt blef allt blekare och blekare.

Vår ståtliche Adonis mådde emellertid som göken, hade alltid sina vägar åt det hållet, då enkan var försedd med några godbitar, drack dagligen sina modiga två à tre koppar kaffe i hennes lilla förmak, och konsumerade dertill en så otrolig mängd färska hvetebullar, att hans beundrarinna måste skaffa sig ett dubbelt så stort tråg att knåda sina degar uti.

En tid förgick så, och enkefrun väntade dagligen att få höra något annat från de brödslukande läpparne än berömmet öfver hennes läckerheter,

då på en gång en frostbitande vind drog härjande öfver den stackars Kunigundas unga kärleksbrodd.

Fanjunkaren upphörde nämligen med ens med sina visiter.

Kanske han likt Israels barn i öknen blef led vid den lösa maten; visst är, att han liknöjdt gick hennes dörr förbi, utan att ens se åt det lilla bordet vid fönstret, der kaffebrickan med sina tvenne par koppar och korgen med det rara färska brödet stodo. Saken förhöll sig nämligen så, att han hade fått nys om: pro primo, att mamsell Ann Katrin Törne egde det lilla hus, som hon bebodde, tillika med den jord, som inom hank och stör omgaf det; samt pro secundo, att i berörda mamsells ego skulle finnas en sparbanksbok, hvars innehåll hans inbillning uppdref några hundra procent.

Han vände således med den gröfsta otacksamhet ryggen åt enkans enkla tjäll, och började istället belägra mamsell Ann Katrin och hennes fastigheter, med den framgång, att fästningen innan otroligt kort tid kapitulerade.

Nu hade fanjunkarn kommit riktigt i smöret; här var ej fråga om endast kaffe och hvetebullar; nej, när Ann Katrin älskade, så gjorde hon det med besked.

I den lilla syrenbersån i hörnet af trädgården uppdukades och förtärdes små aftonvardsrispar så smakliga och väl rangerade, att till och med hans kompanichef ej kunnat hafva något att anmärka deremot.

Han hade visserligen kastat en flyktig tanke

till och med på mamsell Julia Lavin, men fann snart nog det opraktiska uti en dylik förbindelse.

Hennes yrke tillät henne ej att hafva någon varaktig stad, på en rullande sten växer ingen mossa; och för resten var hon kantig och spetsig som en bajonett.

Han kostade således ej på henne mera, än en utmärkt artig helsning, samt emellanåt några smickrande och skämtsamma ord, hvilka alltid upptogos väl. Han visste nog, gunstig herrn, att hans aktier stärktes af att stå på en vänskaplig fot med denna lefvande krönika, och att ett loftal från hennes mun var mera värddt än både helan, halfvan och tersen.

Mamsell Ann Katrins känslor voro emellertid inom kort uppdrifna till kokpunkten, en omständighet som hönshusets invånare noggsamt fingo erfaras, ty knappast någon dag gick förbi, utan att en af dem måste låta sitt lif och blod såsom kärleksoffer för egarinnans låga. Fanjunkaren åt emellertid och drack samt lefde hvar dag kräsliga, var upprymd och glad, ja, till och med litet öm och sentimental emellanåt, isynnerhet efter måltiderna, men kunde på inga vilkor lockas till någon bindande förklaring.

Ann Katrin uraktlät ej att så ofta som möjligt gifva honom de tydligaste vinkar om, att han kunde vänta allt af henne utom en korg, men förgäfvades; när hon slog in på de ömma tonerna, blef han stum som en fisk.

I Kunigunda Travellins bröst rasade emeller-

tid svartsjukans och den försmådda kärlekens alla furier.

Bra harmligt är det äfven, att sedan man en gång fått en så ståtlig karl på gaffeln, så helt oförmodadt mista honom, för att ej tala om allt hvetemjöl, äggen och sockret hon slösat på den otacksamme.

Men vi återvända till de begge fruntimren vid kortleken.

»Men kära Julia», anmärkte Ann Katrin, »der ligger klöfversjua och spader ess, jag har hört dig säga, att det betyder tårar».

»Tårar», repeterade spåqvinnan med skärpa; ty hon tyckte ej om att någon annan klef in på hennes gebit, »ja det blir visst tårar, men glädjetårar; se här ligger ruter nia», tillade hon triumferande.

Mamsell Törne fann sig öfverbevisad, och som spådomen fullkomligt öfverensstämde med hennes egna önskningsar, drog hon en tacksamhetens suck och teg.

»Men du min evige!» skrek mamsell Julia till vid en blick genom fönstret, »kommer inte Travellinskan svansande der, så må jag vara skapt som en nors; kanske ärnar hon sig hit!»

»Ja, så sannerligen kommer hon inte hit, kära välsignade Julia håll henne sällskap, medan jag kastar kaffepannan på elden, hvad i all verlden kan hon vilja här, den fågelskrämman?»

Korten försvunno, den afbrutna undankastade sömmen återtogs, och Lavinskans min antog ett utseende, som hade hon tuggat på galläpple.

Stel som en eldgaffel, satt hon vid bordet, när »fågelskrämman» inträdde: »Å se god afton lilla söta mamsell Lavin», utropade denna med ett af sina sockersötaste leenden, »förskräckligt varmt ute i dag, har suttit inne hela dagen och tänkte i förbifarten hälsa på den rara Ann Katrin, hon är väl hemma?» »Jaa bevars, hon kommer genast, var så artig och sitt ned», svarade Julia med ett iskallt leende, derunder öfverfarande den lilla enkans hela paryr med en inquisitorisk blick.

Den kyllda stämningen uppvärmdes dock genast af Ann Katrin, som nu inträdde.

»Nej, se så rart främmande, god dag älskade Kunigunda, så snällt af dig att titta in; det var minsann inte i går, du gjorde mig den äran; för all del tag af kappan och sitt ned.»

»Tack hjertandes, blott jag ej kommer och hindrar.»

Kort derefter sitta våra trenne damer kring bordet, hvarpå kaffepannan tronar.

Konseljen är i full gång.

Samtidigt härmed sitter fanjunkaren Trassbom i sitt enkla ungarlsrum och betraktar med vreda blickar ett öppet bref, som han nyss erhållit. Att dess innehåll ej är af det angenäma slaget, derom vitnar den rynkade pannan och den utskjutna öfverläppen . . . »inom åtta dagar, såvida lagsökning vill undvikas,» äro de ord som framtränga mellan hans sammanbitna tänder. »För skock millioner», fortsätter han sönderrifvande det fatala brefvet, »hvar skall jag taga hundra kronor ifrån; lagsökning, jo jag tackar, det skulle blifva

ett skönt spektakel; om jag blott visste att bagarenen kan den näsperlan . . . men nej, det duger inte, hon vore i stånd att begära äktenskapslöfte i ersättning; nej, jag tror vi dröjer med den saken.»

Med stirrande ögon, försjunker han uti grubberiets dystra mörker.

Dock, plötsligt tyckes ett ljus gå upp, han hoppar upp och knäpper med fingrarna, idén är funnen.

Klädes- och hårborstarne komma i sträng tjenstgöring, och en stund derefter synes vår martisson på vägen; mustacherna äro uppsnurrade, mössan sitter på ena örat, och läpparne krusas af ett segerleende. Han styr sina steg till Ann Katrin, ty det är hon, som görat skall.

Kommen midt för hennes fönster bereder han sig att göra en inledande komplimang.

Men för hans syn står ej den blida Ann Katrin med det frodiga anletet, lik en kinesisk porslinsgubbe nickar Lavinskan emot honom, och vid alla dundergudar, bedraga ej hans ögon honom, så sitter midt emot henne den öfvergifna Kuni-gunda.

Nej, förr åldras och dö på bysis, än att krypa in i detta bålgetingbo.

Han fortsätter framåt vägen och smyger sig bakom en halmstack för att se tiden an. Fanjunkarens uppträdande har hos de trenne fruntimren väckt blandade och olikartade känslor.

Mamsell Julia jublar i sitt hämndfulla hjerta vid att se enkans rörelse och trånande blickar, Kunigunda anfäktas af den vildaste svartsjuka vid

att se sin forna eröfring kråma sig utanför Ann Katrins fönster; och denna i sin ordning önskar sina gäster dit pepparn växer; fanjunkaren rasar der han ligger på utkik, och svär öfver fruntimmer i gemen, men enkor och symamseller i synnerhet.

Kunigunda, som bespetsar sig på att få den trolöse i sitt sällskap på hemvägen, slår sig på allvar i ro och är outtömlig på nya samtalsämnen.

Tidsutdrägten renderar sömmerskan ännu några kaffekoppar, och hon anser sig ej minst på den grund icke hafva någon anledning till uppbrott.

Ingen vill förstå den arma Ann Katrins vända, der hon sitter som på nålar i hjertängslig oro för, att fanjunkarn åter skall passera förbi.

Slutligen är kaffekannan urdrucken ända till sista droppen; mamsell Julia reser sig för att taga afsked.

För sitt lif skulle ej Kunigunda ha' velat lemna platsen, men det finnes ej anledning att stanna qvar, och hon måste derfor pallra i väg, huru hårdt det än svider, omsider är då Ann Katrin ändtligen ensam.

Sedan hon först öfvertygat sig om, att de begge väninnorna verkligen gjort allvar med sin reträtt, började hon att egna sin yttre menniska en välbehöflig omsorg, och satte sig derefter med dunkande hjerta ned för att vänta.

Länge töfvade det ej, förr än manliga steg läto höra sig, och in trädde den efterlängtade.

Det vill nästan aldrig taga slut på kruserliga bockningar, nigningar och artigheter, men allting

har en ända, och snart sitter det värda paret sida vid sida uti soffan.

Fanjunkaren har dock en min, som väcker oro och bekymmer i den skönas själ; det är ej det vanliga artiga och galanta leendet, hans min är snarare bilden af ett hotande åskmoln. För att jemna de mörka vecken på hans panna, går hon ut i köket och återkommer snart med en bricka, hvarpå hon uppradat alla de läckerheter, hon i hast kunnat åstadkomma. Allt är förgäfvets, hvarken den smakliga ostkakan, kalfsteken med sitt läckra gelé eller bränvinskaraffen tyckes det minsta röra honom.

Fanjunkaren slukar maten med vanlig glupskhet, ehuru metodiskt, och liksom det ginge efter kommando, men blir ej ljusare för det; ej heller lilla halfvan, fullt ut så stor som helan, hvilken Ann Katrin med det ljufvaste leende serverar honom, förmår jemna denna veckade panna, mörk och kall som den bistra vinternatten.

Nästan gråtfärdig utbrister Ann Katrin slutligen; »men herre du min gud, fanjunkaren måtte väl ej vara sjuk heller?»

Med en djup suck förtär han den sista biten af kalfsteken, och bevisar sålunda tyst men vältagligt, att huru det än är, befinner sig hans fysik i godt stånd; han låter steken åtföljas af en lika aktningsvärd portion ostkaka, och frammumlar derefter à la Hamlet: »min högt ärade mamsell Törne, det finnes sorger och bekymmer här i lifvet, som äro af så ömtålig natur, att de ej ens kunna anförtros åt den förtrognaste vän;» liksom för att

hemta styrka i sin djupa bedröfvelse, stjelper han uti sig enters, minst lika styf som dess båda föregångare.

»Men du evige, hvad kan det då vara, skulle ej fanjunkaren kunna anförtro sina bekymmer åt mig, som hoppas att få anses som en trogen vän», suckade Ann Katrin med nedslagna ögon.

För att besegra det trogna vänskapsförbundet, tömmer han i ett drag en halfbutelj porter, som den omtänksamma värdinnan nyss befriat från sitt jernfängsel, torkar derpå sina mustacher med mycken omsorg och utbrister: »nåväl, ärade vän, saken förhåller sig så; jag har en syster, en enda älskad syster, hvars man för tvänne år sedan rest till Australien; hon dör här hemma af längtan att få resa efter honom, och bestormar mig hvarje postdag med böner om hjälp; jag har valt ett dyrt yrke, är fattig och måste låta henne tvina bort för mina ögon utan att kunna göra något;» han förde härmed servetten till sina tårlösa ögon.

De låtsade tårarne voro för resten en lika stor lögn som den på rak arm komponerade historien; han hade aldrig egt någon syster, och hans ögonblickliga penningknipa härledde sig ifrån gamla räkningar hos restauratören på T:s mötesplats, hvilken efter att länge förgäfves hafva björnat honom nu slutligen hotat med lagsökning. Ann Katrin sam på lycksalighetens vågor, hvad ville hon ej offra åt den, som hon af hela sin själ älskade?

Hon gick bort till sin byrå, tog derur en liten tunn blåpermad bok, som hon räckte honom, under det hon med mild flöjtstämma framhvisade:

»Bästa herr fanjunkare, jag är gunås ej rik; men har dock några smulor af denna verdens goda, tillåt mig att få hjälpa eder älskade syster och skingra den dystra smärtan i hennes broders bröst; ack, afslå ej hvad ett ömt och deltagande hjerta bjuder.» Fanjunkaren helt öfverraskad af händelsernas hastiga och oförmodadt lyckliga resultat, ansåg sig böra ställa till en effektfull scen; han föll på knä, utsträckte sina armar mot sparbanksboken och dess egarinna och deklamerade: »O, Ann Katrin, du är en engel». Måttet var fullt och flödade öfver, sakta signade engeln ned på sina knän midt emot honom, omfattade med kraftfulla armar hans nacke och lät en hagelskur af tårar och kyssar störta öfver de ståtliga mustacherna, hvars egare med förvåning och skräck märkte att saken tagit en allt för öm och bindande vändning. Han ville resa sig upp från sitt obeqväma läge men förgäfves, Ann Katrin hänger som ett olycksöde öfver hans axlar och nedtrycker honom både fysiskt och moraliskt. Sedan de krigiska prydnaderna på hans öfverläpp i otaliga repriser blifvit kyssta och vattnade, så att de till slut liknade svabbar, lugnades så småningom hennes känslösvall.

Föremålet därför reste sig hastigt upp, sedan han likvisst försäkrat sig om, att det dyrbara minnet af denna stund säkert hvilade i hans rymliga bröstficka.

Den nedgående solen kastade sina rosenstrålar på de tvenne såta, som nu tagit plats i soffan, Ann Katrin hvilande vid den älskandes bröst och slösande sina smekningar på honom, hvilka han

med en viss förlägenhet mottog. Sedan fanjunkaren slutligen ansenligt slokörad hemkommit, undersökte han noggrant bokens siffror: trehundrasextio kronor och sextiosju öre, hvarken mer eller mindre; kan man undra på att han svor vid allt som finnes både på och under jorden, öfver att hans frihet blifvit bortslumpad för ett sådant vrakpris!

Och så vardt mamsell Ann Katrin Törne förlofvad med den ståtliga fanjunkaren Karl Johan Trassbom.

Hon hade alltid satt stort värde på det gamla ordspråket: »man bör smida medan jernet är varmt»; också släppte hon ej släggan förr, än alla formaliteter blifvit öfverstökade, och presten försäkrat, att dessa tu nu voro ett.

Flera gånger hade hon uttalat sin önskan att få se den älskade systemen på deras bröllop, men han hade ganska kyligt förklarat, att denna redan afrest till sin man i Australien.

Mamsell Julias spådom slog således till punkt och pricka in; fru Travellin fick draga vefven, och Ann Katrin fick behålla sin skatt. Och att hon vill behålla den för sin enskilda del, bevisar hon dagligen och stundligen genom att utveckla den vildaste svartsjuka.

Aldrig släpper hon sin älskade Karl Johan ur sigte, städse åtföljer hon honom, till och med på mötena, der han bland kamraterna lider stor smälek; ty de skämta och reta honom ständigt och påstå, att han står under toffeln.

De ståtligt uppvridda mustacherna hafva raknat och stupa direkt mot jorden, den resliga ge-

stalten har blifvit något böjd; till mamsell Julia Lavin lär han i förtroende hafva yttrat, att han önskar taga afsked från regementet, hvilket han visligen förtegat.

Det glada ungarlslifvet är försvunnet, de små treffliga måltiderna i syrenbersån äro blott ett bleknadt minne, och han murrar emellanåt öfver, att Ann Katrin ej nu på långt när lagar så god mat, som då han friade till henne.

Den nya hushållerskan.

I ett treffligt och komfortabelt rum, som upplystes af en ljus- och värmespridande aftonbrasa, sutto tvenne män, hvilka tycktes hafva hunnit ett stycke öfver lifvets middagshöjd.

Veden sprakade så muntert i kakelugnen och kastade sitt flämtande sken öfver glas och karafiner, som voro placerade på ett bord framför dem. Ur tillbringaren steg en svag rök af vattenånga, men glasen voro tomma och kastade man en blick på de båda herrarne, så tycktes det, som hade de ej vetat af hela tillställningen.

En högtidlig stämning låg utbredd öfver det hela, och förhöjdes ännu mera af de svarta frackar och hvita halsdukar, som de voro iklädda.

De voro resliga gestalter båda två, men för resten raka motsatser.

Den till venster, smal och tanig som en humlestör, hade af naturen i afseende på yttre fägring blifvit ytterst styfmoderligt behandlad, kanske han dock kunnat kallas passabel, om ej hans fysionomi vanprydzts med en näsa af så oerhördt små proportioner, att man vid första anblicken liksom tyckte sig sakna något.

Ett tungsint drag hvilade öfver hans rynkade panna och neddragna munvinklar. Ögonen voro stelt fästa på den motsatta väggens tapeter, liksom hade han i deras mönster funnit något särdeles anmärkningsvärdt.

I ena handen höll han en stor, vacker, långskaftad pipa, hvilken dock var slocknad.

Hans granne hade deremot ett utseende som alltid smeker ögat.

En starkt bygd och välfödd figur uppbar ett vackert hufvud, hvares största prydnad var en mun, hvarifrån man omöjligen kunde tro sig få höra ett vresigt ord; läpparnas vackra form, det välvilliga drag, som sväfvade öfver dem, i förening med de högblå något utstående ögonen gjorde, att man kände en egen värme kring hjertat vid hans åsyn.

Men äfven öfver detta soliga anlete låg ett skimmer af tungsinthet.

Äfven han var försedd med en likadan pipa som den andre, och hvilken, liksom af ren sympati, äfven slocknat.

Den djupa tystnaden afbröts slutligen af den sist beskrifne, som sträckte sina knubbiga fingrar mot sockerskålen och lät några bitar nedfalla i det framför honom stående glaset.

Dervid fästade de blida ögonen på den magre, yttrade han med mjuk och klingande röst: »men hjertans Sven Johan, blif dig åter lik, ej fröjda vi den afsomnade med att sitta här som två porslinsgubbar och låta toddyvattnet blifva iskallt;

skaka upp dig, kära hjertans bror, förlusten är visserligen stor men dock ej oersättlig».

»Så godt som, så godt som, bror Bengt,» svarade den andre, sorgligt skakande på hufvudet, medan han följde kamratens exempel och lade socker i sitt glas; »maken till människa finnes hvarken på, öfver eller under jorden, en hustru kunde ej varit mig mera till lags.»

»Nej, det tror jag sjuttingen så väl,» småskattade den som blifvit kallad Bengt; »nej, salig Sara Lisa var oupphinnelig och stod högst af alla, eller åtminstone de flesta qvinnor jag skådat, och därför dricka vi hennes skål samt önska henne en rolig hvila och en salig uppståndelse».

Han höjde dervid sitt glas och klingade med grannen.

Och nu vore kanske tid att för den benägne läsaren presentera dessa begge gubbar, hvilka så tysta och dystra sutto här och klunkade på sina toddar.

Den först omnämde, han med den märkvärdiga näsan, var egare till det stora och präktiga säteriet Lundby, uti hvars corps de logis vi befinna oss, och hette Sven Johan Lindholm. Redan i barndomen hånad och beledd för sin opropotionela ansigtsprydnad, hvilken i skolan förskaffat honom binamnet »Sven med näsan», hade han fattat en ohjelpig skygghet mot människoslägtet i allmänhet och det täcka könet i synnerhet, af hvilken senare orsak han förblifvit ungtkarl och lefde nära nog som en eremit på sitt ståtliga

Lundby en lång följd af år, tills för omkring femton år sedan hans enslighet delades af en barnoms- och skolkamrat, häradshöfding Bengt Gladman.

Denne som tröttnat på att döma sina medmänniskor till spöslitning, vatten och bröd m. m., så himmelsvidt stridande mot hans människovänliga åsigter, tog afsked från sin domsaga, af hvilken han i följd af ett erhållet betydligt arf ej tyckte sig vara i behöf.

En lugn och fridfull tillflyktsort, långt aflägsen från stora världens buller och bråk, var hans enda önskan, och det fann han hos den gamle trofaste vännen Sven Johan.

Så hade de båda åldrats i hvarandras sällskap under en daglig samvaro i femton år, och aldrig skulle man se den ene, utan att veta att den andre ej var långt borta.

Men på Lundby fanns en tredje person, som i hela sitt lif vistats der, och som långt före häradhöfdingens ditflyttning sväfvat som en mild och god ande omkring den stackars enslingen, nämligen hans hushållerska, den nyss omtalade och så djupt saknade saligen afsomnade.

Sara Lisa var, liksom Sven Johan, född på Lundby, och hade till en början varit hans sköterska, sedermera hushållerska och allt i allom.

Samma dag vår berättelse börjar, hade vännerna följt henne till det sista hvilorummet, och det var just efter hemkomsten från den sorgliga akten, som vi finna dem sittande här i tysta betraktelser. Under Sara Lisas senaste sjukdom,

hade allting i det lugna och väl skötta hushållet kommit ur spåren, och allt sedan hon gifvit upp andan, hade emellan patronen och häradshöfdingen afhandlats endast en sak, nämligen huru man skulle få den bortgångna ersatt.

Med Sven Johans verkliga afsky för allt hvad fruntimmer hette, var detta ett ganska kinkigt kapitel, och häradshöfdingen hade skrifvit i alla väderstreck till släktingar och bekanta med förfrågningar om en till stadgad ålder kommen qvinnsperson, som med ordentlighet och ärlighet förenade ett stilla och saktmodigt väsende.

Ett och annat svar hade nog inlupit, men de sökandes förhoppningar hade strandat mot Sven Johans fasa för unga qvinnor.

Aspiranterna hade haft det felet, som eljest brukar vara en favör för Evas döttrar, nämligen ungdom; ingen af de sökande hade varit öfver trettio år. Häradshöfdingens resonabla infall; »men hjertans Sven Johan, om du antager ett gammalt utlevadt skrälle, riskerar du ju att snart åter få skaffa dig en ny», hade endast haft till följd att denne mumlat något om »unga nippertippor, giftasgalna slampor» o. s. v.

De båda gubbarne, bevars, de hade ej mera än sina fyratioåttio år på nacken, satte ett mycket stort värde på ett godt bord, och voro isynnerhet svaga för gamla vanors bibehållande.

De sletu därför mycket ondt under den nuvarande interimregeringen som fördes af huspigian, och afvaktade längtansfullt postväskans ankomst.

Äntligen ungefär fjorton dagar efter begrafningen kom häradshöfdingen en morgon inspringande till Sven Johan med segerfröjd målad i sitt skinande anlete, och viftade mot vännen med ett öppnadt bref.

»Victoria», ropade han, »hon är funnen, hjertans bror, hon är funnen».

»Hvem, hvem», skrek denne och flög upp som en raket.

»Den nya hushållerskan, vet jag», svarade häradshöfdingen andtruten; »se här ett bref från en kusin till min svåger, hennes nåd högvälborna fru enkefriherrinnan Silfversnabel på lilla Kacklinge. Med anledning af hennes resa till Paris i och för den unge baronens uppfostran, har hennes i alla afseenden utmärkta husföreståndarinna, mamsell Juliāna Vispqvist blifvit ledig från sin befattning, och önskar ingenting hellre än att ju förr desto bättre få ny anställning».

»Mamsell», upprepade motvilligt Sven Johan med ett misslyckadt försök att rynka på sin lilla nasus; »jag tycker ej om mamseller».

»Vänta litet», envisades negociatören, »du bör väl först höra hennes meritlista. För det första, åldern fyratvå år, tre månader, och vid brefvets datum, femton dagar; för det andra, tio års trogen och nöjaktig tienst; för det tredje, öfverlägsen skicklighet uti allt hvad matlagning heter; och för det fjerde och sista, ett lugnt, angenämt och fint sätt. Nåå, hvad säger du om alla dessa buden?»

»Jo, jag säger», svarade patronen med en dof

sorgbunden suck, »att vi äro i ett högst beklagligt predikament; som förlorat vår Sara Lisa».

»Hjertans välsignade bror», utfor Bengt med så mycken hetta som det var den goda själen möjligt. »Jag saknar och sörjer salig menniskan lika djupt som du, det vet du», här lade han sina båda händer på sin kullriga mage, liksom hade denna kroppsdel äfven deltagit i saknaden, »men gumman var ju närmare sjuttio år, och menniskan kan ej lefva i evighet heller, det strider emot naturlagarne. För resten, min hjertans vän, kan du vara fullkomligt öfvertygad om, att den hennes nåd, högvälborna fru enkefriherrinnan Silfversnabel på lilla Kacklinge rekommenderar, den har kapacitet, hjertans bror, stor kapacitet, det känner jag af gammalt».

Patronens enda svar bestod blott i en oartikulerad grymtning.

»Murra nu inte», återtog härads höfdingen bevekande, »utan låt oss i Guds namn komma ifrån detta eviga trassel, hvarken du eller jag blifva menniskor igen, förr än allting kommer på gamla foten, var inte till exempel korngrynsgröten i går qväll vidbränd så det stank öfver hela huset? Skall jag svara hennes nåd fru enkefriherrinnan, att du antager mamsell Juliana Vispqvist till husföreståndarinna, och att hon kan komma ju förr desto bättre?»

Bror Sven Johan grinade och vred sig som en mask i en myrstack, men huru han än vred och vred, så afgick följande postdag bref till lilla

Kacklinge, att mamsell Vispqvist var välkommen till Lundby med allra första.

Ingen tjugoårig yngling väntar med större oro och bäfvan svaret på sitt första friarebref, än patron Lindholm väntade den nya hushållerskan.

Fjorton qvalfulla dagar gingo förbi, då en duskig lördagsafton en skjutskärta stannade utanför stora trappan.

Ur kärnan steg ett fruntimmer af ett högst respektabelt och manhaftigt utseende.

Patron Sven Johan, som kände något i luften, gick tvekande ut i förstugan och gjorde för den inträdande en bugning så djup, som hade det varit fru enkfriherrinnan sjelf och ej hennes forna hushållerska.

»Allra ödmjukaste tjenarinna», utropade hon med en stämma så gäll och klangfull, att det slog lock för patronens örhinnor, »hvilket ohyggligt väglag. Var god och låt någon piga eller betjent, om sådan finnes, hjälpa skjutsbonden in med sakerna, usch sådant förfärligt väder, och så får jag anhålla att få veta hvar jag skall logera; det var sant», tillade hon och vände sig om, »jag förmodar att det är patron Lindholm jag har äranse, och att herr patron vet hvem jag är -- Juliana Vispqvist, den nya husföreståndarinnan», presenterade hon sig med en nigning så adelsmässig, som hade det skett i stora salongen på lilla Kacklinge.

Den försagde och mållöse patron Sven Johan guppade som en såggubbe och Herren vete huru han skulle hafva redt sig gent emot detta ord-

svallande fruntimmer, om ej härads höfdingen i grefvens tid trädt ut och befriat honom.

Tyst och obemärkt smet han in i sitt rum och tyckte sig känna iskalla duscher öfver ryggraden.

»Låt mig se», pustade han, »huru lät fjerde och sista punkten i meritförteckningen — ett lugnt, angenämt och fint sätt — hon, lugn angenäm och fin», replikerade han sig sjelf, »nå, nå, när hennes nåd, enkefrierinnan påstår det så»

Hans reflexioner afbrötos af härads höfdingen, som kom inskuttande skinande som månen i dess fylle; »tusingen till delikat qvinna, sjuttingen så charmant, eller hur hjertans bror, är du inte förtjust så säg?» »Kan just ej säga, kom inrusande som en orkan, var som herre i huset innan hon ens fått näsan genom dörren», stammade Sven Johan nervöst.

»Hvad pratar du, hjertans bror, om herre i huset, sådant kan väl aldrig komma i fråga, men som fru . . . det vore kanske ej så galet», föreslog härads höfdingen.

»Husmamsell», ljöd det från soffan der Sven Johan neddignat, och man kunde höra huru hans tänder skallrade.

Mamsell Juliana var emellertid ej så fasligt afskräckande vid närmare påseende, i synnerhet vid ljussken.

Visserligen hade hon något karlavulet i gånge och gesterna, men hennes utseende var, trots de fyratiotvå åren, tre månaderna och femton dagarna rätt angenämt, det måste till och med Sven Johan medgifva.

Några timmar hade för henne varit till fyllest att sätta sig in i de nya omständigheterna, och vid qvällsbordet rörde hon sig med en vana, som hade hon vistats på Lundby i all sin tid.

»Af det lilla jag kunnat se på den korta stund jag varit här», sade hon vänd till sin husbonde, »så tyckes det vara ett ordentligt hus det här, med undantag af vissa små ovanor hos tjänstefolket, som jag nog skall taga bort, ty jag är van vid den strängaste ordning.»

Sven Johan ryste till, och tyckte sig erfara en känsla, som hade hans värda husföreståndarinna hotat med att skalpera honom med den stora förskärareknifven, hvilken hon just nu förde med öfvad och stark hand.

Häradshöfdingen erfor dock inga obehagliga känslor han, utan var idel solsken, pratade för dem begge, komplimenterade och krusade, ja ordentligt gjorde sin cour för mamsellen.

När hon vid godnatt-tagandet gjorde sin graciösa Kacklingenigning yttrade hon till patronen: »Med herr patrons tillåtelse, hoppas jag, att vi i morgon få uppgöra en ordentlig och regelmässig plan, hvarefter huset skall skötas, så att hvar och en vet hvad hans frid tillhör, eller hur?»

»Jo, joh, jo visst för all del naturligtvis», skyndade denne att svara, hvarefter herrarne gingo in till sig.

Sedan vännerna i rökrummet fått piporna stoppade och tända, hopknäppte häradshöfdingen sina trinda fingrar omkring pipskaftet, såg upp mot det brunrökta taket och utbrast andäktigt:

»Gud välsigna min salig svågers kusin, hennes nåd välborna fru enkefriherrinnan Eugenie Angélique Silfversnabel, Amen».

»Ja, käraste broder Bengt», inföll Sven Johan, »måtte detta hafva skett i en lycklig stund; mig förefaller hon som en lifdrabant, det tyckes mig som endast mustacherna fattades, men herre Gud, nog kan menniskan vara bra för det, ehuru hon lika mycket liknar Sara Lisa som en ko en väderqvarn.

Det blefve nog bra med alltihop, om jag blott någonsin kunde öfvervinna de qväfningskänslor jag erfor vid hennes inrusande i förstugan. Gud gifve, att hon blott ej ville rumstera om allt för mycket af hvad gamla Sara Lisa under årtal ställt i ordning, Amen».

Sedan de båda vännerna på detta sätt afslutat sin dag, rökte de sina pipor i botten under en andäktig tystnad, och skildes sedan åt för natten.

Lik en fånge, som hvarje ögonblick väntar sin dom, satt Sven Johan hela följande förmiddag på sitt rum och väntade på mamsell Juliana för att upptaga och diskutera frågan om den omtalade husregleringen, men hela förmiddagen gick till ända utan att hon hördes af. Vid middagen infann hon sig omsider, och när man stigit upp från bordet, yttrade hon i sin vanliga bestämda ton:

»Om herr patrons tid tillåter, så skall jag i afton precis klockan fyra hafva äran att infinna mig i herr patrons rum i och för öfverläggning om ett och annat».

En stum bugning blef hans enda svar, och mamsellen svassade ut på det mest friherrliga sätt i verlden.

»Tusan till qvinna det der», puttrade han liksom tilltalande sin pipa, »aldrig har jag kunnat föreställa mig, att ett kjorteltyg kunnat vara så karlaktigt, men pass mamsell», sade han med särskild tonvigt på titeln, »kom ej med några rumsteringar, ty då är det jag, som sätter p för hela tillställningen».

Klockan slog fyra, och för första gången i sin lefnad satt Sven Johan ensam med ett främmande fruntimmer. Häradshöfdingen, som med hela sin själs åtrå önskat att få deltaga i konferensen, men af grannlagenhet afhöll sig derifrån, satt som på nålar i rökrummet och väntade på resultatet.

Timvisaren skred en, två, ja tre timmar utan att något frasande af kjortlar hördes i dörren.

Slutligen beslöt han sig, äfven med risk att synas indiskret, att göra den allra som lillaste titt in i Sven Johans arbetsrum.

Vid inträdet satt hans gamle vän i sin skrifstol med en ovanligt hög färg på de eljest så bleka kinderna.

Full af bäfvan öfver denna ovanliga företeelse, stannade han på tröskeln och hörde mamsell Juliana med ett triumferande tonfall yttra: »ja, som sagdt, herr patron, vi äro då öfverens, och jag är viss om att mina små obetydliga råd nog skola lända till patrons fullkomliga belåtenhet».

Härpå surrade hon ut och stängde dörren med

en knyck, som påminde om Kristinas af Holstein: »det ena du vill etc.»

Med kort andedrägt och framsträckt hufvud utstötte bror Bengt endast ett värtaligt »Nåå»?

»Puuh», stånkade patronen och aftorkade svetten från den fuktiga pannan, »det var en fa-fa-farlig qvinna, kan du föreställa dig, min bror, att hon bland andra oerhörda omrumsteringar vill, det jag skall skaffa en betjent för vår enskilda uppässning, under påstående, att så är bruket i alla finare hus; gamle bror Bengt», ropade han klagande, »tycker du att här är fint?»

Häradshöfdingen, som väntat sig det värsta af den långa sammankomsten, råkade i full extas då han hörde vännen endast hänga upp sig på betjentfrågan.

»Fint», skrek han i det skarpaste crescendo: »visst sjuttingen, tusingen, attingen är här fint, ja, så fint att att att att...», de många atten satte sig bokstafligen i halsen på honom och förorsakade en stark hosta.

»Bror Bengt», svarade Sven Johan i nedslagen ton, »behagar med sitt vanliga öfverseende öfverdrifva, men säg mig, hvad i Herrans evinnerliga namn behöfva vi en betjent till? Jag säger ej detta af snikenhet, ty jag har ju ingen att samla åt, jag stackars enstöring, men du store Gud, hvad skulle Sara Lisa sagt, om jag dragit en lång betjentlymmel in i huset?»

»Tänk ej på hvad den saliga själen skulle hafva sagt i lifstiden», medlade Bengt, »hvem vet, kanske hon fått andra åsigter nu, man påstår att

begreppen skola vara betydligt klarare på andra sidan grafven. Kanske hon nu till och med skulle öfverensstämma med den charmanta mamsell Vispvist; lyd därför mitt välmenta råd, låt de döda sofva i frid och fästom oss vid de lefvande».

»Ja, ja, bror Bengt, du har kanske rätt nu som alltid», suckade Sven Johan, »hennes öfriga anordningar vitna, sanning att säga, om rätt sunna åsikter, och om min bror hjälper mig med att anskaffa och instruera det påfordrade tjenstehjonet, så må det i Guds namn blifva som hon vill».

»Bevars, bevars», skyndade häradshöfdingen att svara, »ingenting är lättare än det, med dagens post skrifver jag till min systers svärfars sysling, kanslirådet von Kathensköld och saken är klarerad i rappet.

Häradshöfding Bengt Gladman, som säkert behöft en hel skeppslast krita för att kunna uträkna sina släktförbindelser, visste nu råd för allting.

Följden af kanslirådet von Kathenskölds medverkan var, att någon tid derefter tjenstepersonalen på Lundby förökades med en ny individ, en lång ljuspolisongerad räkel, hvilken väckte stor sensation i köksregionerna och en ytterlig försagdhet hos husets herre.

Veckor och månader förflöto, och mamsell Juliana visade sig göra full rättvisa åt fru enfriherrinnans rekommendation; hon slog riktigt an på de begge gubbarne.

Häradshöfdingen surrade kring henne som flugan kring ljuset, och patronen rakade sig tre gånger i veckan i stället för två som förut.

Huru mamsell Juliana sjelf fann sig i den nya ställningen synes bäst af ett bref skrifvet vid denna tid till hennes slägting, mamsell Lovisa Knifstedt, och hvilket vi framlägga för läsaren.

Lundby den 5 Februari 1854.

Min allra som sötaste Lovisa!

Du kan verkligen hafva stora skäl att vara fnurrig på mig, som allt sedan tidigt i våras ej tillskrifvit dig en endaste rad, men ser du, snälla Lovisa lilla, det blef så flux bestämdt med friherrinnans utländska resa, att jag i bekymret öfver att stå utan plats, helt och hållet tappade koncepterna. Jag tänkte nog, hos min älskade Lovisa får jag säkert tak öfver hufvudet, tills utsigterna blifva litet ljusare, men du känner min karaktär, och vet, att jag ogerna vill ligga på latbänken, och därför var jag tyst så länge.

Då kom som från himlen, i höstslasket, ett bref från en slägting till friherrinnan med anbud på en god plats som husföreståndarinna.

Hvem var glad om inte jag?

Saken var klar på fem minuter och fjorton dagar derefter var jag här. Jag måste verkligen erkänna för dig, söta Lovisa, att jag kände besynnerliga krypningar i benen, när jag åkte upp här på gården och fick se den stora byggningen, som mera liknar ett slott än Kacklinge, ehuru det gubevars skall vara friherrligt fideikommiss. Och som jag i min dispration glömt fråga skjutsbonden om det fanns fru i huset eller ej, så kan du nog förstå att en centnertyngd föll från mitt hjerta, när jag i sista ögonblicket fick veta, att patron

Lindholm var ungtkarl. Nå allt gick galant, och jag har stort skäl att vara belåten, ty min patron är en fredsam och beskedlig karlstackare, som jag redan har på mina fem fingrar.

Jag slipper äfven här att hafva några gryttittare som der nere hos friherrinnan, hvilken jemt och samt skulle lägga sin pappegojenäbb i allting.

När jag först fick syn på min husbonde måste jag erkänna, att jag blef litet altererad, ty han har en näsa, ja en näsa så liten att det knappast lönar mödan att ens tala om den, knappast större än en rosenböna. Nå nå, med eller utan näsa, så är han en mycket stillsam och beskedlig karl, som aldrig gör en mask förnär. Annorlunda ser hans goda vän häradshöfding Bengt Gladman ut, han som skaffade mig platsen, se det är något till karl det; ståtlig, vacker och artig.

Det påstås att han skall vara rik, men jag litar ej på sådana sagor. Jag känner för resten till sådana der gubbfilurer, de kurtisera och göra sig gröna kantänka, och låtsa som de egde guld och gröna skogar, men när det kommer till kritan och presten väl sagt amen, då står du der och får träla och släpa för att föda och göda gökungen. Nej tack vackert, Juliana Vispqvist tar man ej på den pinnen man sätter henne på. Vore ej patron Lindholm så välsignadt blyg af sig, så hvem vet! Lundby håller tio hela hemman och det vore minsann ej något att spotta åt. Tjugufem riksdaler och ett par örhängen fick jag i julklapp af patron, och häradshöfdingen gaf mig en toalett-

spegel som han säkert fått punga ut femton riksdaler för.

Du ser således, käraste Lovisa, att jag har det mycket bättre här än hos det der högfärdiga rifjernet på Kacklinge. Löna nu ondt med godt och skrif snart till din i döden tillgifna

Juliana.

Patron Lindholm hade på en tid tyckt sig märka, att det var något besynnerligt med honom.

Han, som förut sofvit sina modiga nio timmar utan uppehåll och alltid vid intagandet af sängen genast somnat som en sten, fick nu ligga och kasta sig af och an till öfver midnatt. I början trodde han detta härrörde af den höga diet han och hans vän fört sedan det nya regementet började, ty erkännas måste, att mamsell Juliana var mästarinna uti att pysla om två gamla ungarlar.

I följd häraf beslöt han sig för att endast hålla sig till halfportioner, men fåfängt, den ljufva sköna sömnen ville ej återkomma.

Hvad som var besynnerligast af allt sammans var, att han som aldrig, eller åtminstone högst sällan, besvärades af drömmar, drömde nu hvarje natt om de besynnerligaste saker; ja en natt tyckte han sig till och med vara i kyrkan, framför hvars altare hans gamle vän Bengt stod i högtidsdrägt bredvid mamsell Juliana som hade en stor guld-krona på hufvudet. Vid uppvaknandet kände han en besvärlig tryckning kring hjertat och kunde ej förtära något till frukosten, ehuru den bestod af surströmming, eljest en af hans favoriträtter.

Äfven tyckte han att häradshöfdingens god-

modiga skämt var platt och dumt, samt att han ej såg så trefflig ut som vanligt, ehuru denne full af hälsa och godt lynne slukade strömming som en hvalfisk slukar sill, och var outtröttlig uti att komplimentera mamsell Juliana för den delikata anrättningen. Nej, det stod bestämdt ej rätt till med den hederlige Sven Johan, någonting var bestämdt på tok.

Häradshöfdingen, som med oro observerade vännens aftagande matlust, rådde honom att resa till något bad, men det var aldrig värdt, så fort han tänkte på att lemna sitt Lundby, erfor han en så stark ängslan, att tårarne stego honom i ögonen.

Hela hemligheten låg emellertid deruti, att patron Sven Johan var kär, och dess värre för första gången i sitt lif, så eget det än kan låta.

Troligen hade han, åtminstone till en början, ej reda derpå sjelf; men då mamsell Juliana af någon orsak reste bort på några dagar, erfor han med stor förskräckelse sitt beklagliga tillstånd.

Som en orolig ande strök han omkring i huset och tyckte, att Lundby var öde och tomt, och att mörkret sväfvade på djupet af hans själ.

Till råga på eländet var vännen Bengt ej heller sällskaplig och munter som vanligt, utan äfven han gick och hängde läpp.

Ja, det såg ut, som hade mamsell Juliana vid sin bortresa tagit trefnaden med sig.

De begge vännerna betraktade hvarandra med misstänksamma ögon, men liksom genom en tyst öfverenskommelse kom den saknades namn aldrig

öfver deras läppar. Mamsell Vispqvist återvände om några dagar, men ej så med lugnet. Kärleken gör vissa människor skarpsynta, och Sven Johan tyckte sig hafva märkt, att det ej stod bättre till med bror Bengt än med honom sjelf, och med svidande hjerta såg han hvilka oerhörda fördelar denne hade framför honom, och tunga voro de suckar han fälde på sitt ensliga läger vid tanken på sitt nästan löjliga utseende med hvilket, enligt hans förmenande, ingen qvinna på jorden kunde förlika sig.

Mamsell Juliana skulle väl hafva varit stenblind, om hon ej sett huru det var bestäldt med patronen och häradshöfdingen, men som en klok och försigtig qvinna lät hon kyrkan stå midt i byn, och visade ej större företräde åt den ene än den andre.

»Få se, få se», nickade hon åt sin bild i spegeln, när hon om morgnarne kammade sitt ännu både rika och vackra hår, »få se, få se, kommer dag kommer råd.»

Och så inföll en vacker och solklar majdag hennes födelsedag.

Naturligtvis ville de begge vännerna hvar i sin stad egna henne sin hyllning och hade därför qvällen förut af trädgårdsmästaren bestält hvar sin blombukett af prima qvalité, dock under djupaste tysthetslöfte och naturligtvis hvarandra ovetande.

Sven Johan hade derjemte från Stockholm reqvirerat ett både vackert och dyrbart garnityr bestående af brosch och armband.

Häradshöfdingen, som i sin ungdom haft ett litet anlag för namnsdagspoetiserande, tyckte att några rörande verser skulle vara riktigt fint, och hade i flere veckor svettats vid sitt skrifbord under de mödosammaste ansträngningar att få i hop några skapliga rim.

Nu voro de äntligen färdiga och prydligt renskrifna på ett velinpapper med guldsnitt, i hvars ena hörn en betecknande vignett var tryckt, föreställande en flygande Amor med spänd båge.

Så knogade de i väg hvar och en från sitt håll denna härliga och betydelsefulla morgon till den dyrkades kammardörr, som var belägen innanför stora matsalen.

Det oblida ödet ville, att just som patronen öppnade förmaksdörren, inträdde häradshöfdingen genom den, som ledde från förstugan.

På tröskeln stannade båda och betraktade hvarandra under en värtalig tystnad. Bengt var som vanligt den som först fick mål i mun.

»Hjertans bror», utropade han, »hvert skall du taga vägen med den der för fasligt granna blomqvasten?» och sökte göra sin röst så skämtsamt som möjligt, ehuru han tydligt darrade på manschetterna.

»Jag, jag kunde hafva orsak att ställa samma fråga till kära bror», stammade Sven Johan röd i synen som ett nymåladt plank.

Åter gingo några minuter om, hvarunder de båda rivalerna stodo midt emot hvarandra med stirrande ögon, tysta som Egyptens prester.

Slutligen nästan hviskade Bengt:

»Sven Johan, du ernar öfverraska mamsell Juliana».

»Bengt, du är på väg till mamsell Vispqvist», svarade Sven Johan i precis lika låg ton; och så blef det åter en paus.

Häradshöfdingen insåg slutligen det komiska i denna situation, gick rakt öfver salsgolfvet, närmade sin mun intill vännens öra och hviskade:

»Sven Johan, låt oss gå in till dig ett ryckande, jag tror vi hafva litet otaladt med hvarandra».

Utan att svara ett ord, gjorde Sven helt om och de försvunno för den otåligt väntande Julianas syn, hon hade nämligen bevitnat hela uppträdet genom nyckelhålet.

Inkomna i patron Lindholms allra heligaste, och sedan häradshöfdingen iakttagit det försigtighetsmättet att regla dörrarne, vände han sig mot den andre och utbrast, »nåå?»

Aldrig ett ord fick han till svar af Sven Johan, som endast såg stinnt på honom under det att hans lilla näsa glödde som ett eldkol.

»Neka ej Sven Johan», fortfor talaren, »du är kär»!

Nu brast Sven Johans tungas band; med skälfvande läppar stammade han:

»Bror Bengt, tala aldrig om mig, nämn aldrig mig, men du, du den hederligaste, godaste, ståtligaste, vackraste af alla, tag henne du, tag henne, endast du är henne värdig;» och liksom hade dessa korta utrop medtagit alla hans krafter, sjönk han ned i soffan och lutade hufvudet i händerna.

Med stora tårar i de välvilliga ögonen utropade Bengt: »jag skulle taga henne från dig? Rövva sällheten från min äldsta, mest bepröfvade vän, hjertans bror, huru kan du tro något sådant om gamle Bengt Gladman, nej du skall hafva henne, du och ingen annan».

Och nu började en strid emellan dessa begge hedersmän, hvilka allt sedan barndomen älskat och värderat hvarandra, en strid så ädel och oegenlyttig, att englarna i himlen kunnat fröjda sig deråt.

Huru länge denna kamp kunnat räcka är ej lätt att afgöra, om ej i häradshöfdingens uppfinningsrika hjerna en ljus idé slutligen runnit upp.

»Hjertans bror», skrek han och fäktade med armarna, »låt ödet, eller rättare föremålet sjelft afgöra oss emellan; vi taga våra små presenter med oss, gå in till henne och bedja henne välja».

Sven Johan, som var fullt förvissad om sitt nederlag, men dock i sitt hjerta gladde sig åt den lycka som skulle komma ungdomsvännen till del, gick genast in på det originela förslaget, och färdan anträdde åter ut genom salen, denna gång ej i gåsmarsch som för en stund sedan, utan arm i arm genom uppslagna deux-battangsdörrar.

Deras rörelse var så stor, att när de kommit utanför oraklets dörr båda på en gång stannade och hemtade taktmässigt ett djupt andetag.

Häradshöfdingen lade handen på låsvredet, och dörren gick upp.

Efter trenne bugningar, graciösa som från tredje Gustafs dagar, framräckte båda på en gång

sin hyllningsgård, under det att bror Bengt, som varande den minst försagde, tämligen korrekt framsade en välönskan med afseende på den betydelsefulla dagen.

Mamsell Juliana mottog hyllningen under en synbar och ingalunda tillgjord rörelse samt skyndade att bjuda sina båda beundrare sittplatser.

Men de stodo lika raka som om aldrig någon led funnits i deras kroppar, hvaraf följde, att äfven hon blef stående och såg totalt förstenad ut.

Herren allena vete huru länge den värda trion blifvit stående på detta sätt, om ej Bengt, som var en verklig artist uti att finna sig uti kinkiga förhållanden, harklat sig och tagit till orda: »Mamsell Vispqvist! Det är af det varmaste och tacksammaste hjerta, vi till Eder frambära de hjertligaste välönskningar på denna dag, som för... för... vissa år sedan hade hedern att vara Eder födelsedag, vår innerligaste önskan är, att alla Edra kommande dagar må vara lika så leende och solljusa som denna välsignade dag».

Mamsellen, som under detta af många uppehåll afbrutna tal både hunnit genomögna det kärleksglödande rimsmidet och beundra det i sina etuier förvarade garnityret samt derunder i otaliga repriser snutit sig, för att dymedelst söka dölja sina tårar, lyckades slutligen framsnyfta:

»Herr patrons och herr häradshöfdingens oerhördt stora vänlighet och välvilja emot mig allt sedan mitt första inträde här, öfverskrider allt, hvad jag förut i mitt lif kunnat tänka mig, och vitnar om, att jag... jag... jag», här afbröts det

så svassande började talet af ännu häftigare snyftningar: »det — är — all — de — les — för mycket — för — mycket.»

Hjertat dunkade i Sven Johans bröst som en stångjernshammare, men han teg, teg som en stockfisk och kastade all ting på bror Bengt.

Men vännen Bengt stod nu äfven han och såg ansenligt enkel ut.

Plötsligt flög en glädjeblixt öfver hans fromma och älskliga drag, och efter att hafva liksom sväljt några stora osynliga piller, tog han åter till ordet.

»Dygdädla mamsell! Eder hitkomst till min hjertans värderade bror Sven Johan Lindholms hus har lagt sig som en ljuf balsam kring våra hjertan. Vi kunna ej nog högt uppskatta Edra utomordentliga förtjenster, vi känna oss för svaga att i ord kunna tolka vår tacksamhet. Att ega en sådan qvinna till maka och ledsagarinna genom lifvet, vore en lycka, hvarom vi gamla enstöringar ej ens vågat drömma;» — här tyckte sig mamsell Juliana sitta uti ett ångskåp, och Sven Johan hade känslor, som om han suttit öfver en antänd krutmina — »men min hjertans vän, Sven Johan Lindholm, egare till säteriet Lundby, har icke desto mindre nyss anförtrott mig, att mamsell Juliana Vispqvists egande skulle för honom öppna himmelens portar».

Innan den förbluffade egaren till säteriet Lundby ens hann draga andan till en opposition, dök vännen Bengt behändigt ut genom dörren, och, o fasa! läste den i dubbla lås på yttre sidan. Utkommen i salen drog han en tung suck, rusade

derefter in i sitt rum, der han kastade sig framstupa på soffan. Hvad som försiggick inom de lykta dörrarne veta vi ej, men faktiskt är, att när häradshöfdingen efter en dryg timmes förlopp smög sig dit och öppnade dörren, sutto Sven Johan och Juliana vid hvarandras sida hand i hand med snälltågsfart rusande direkt mot sjunde himlen. »Bengt, Bengt», stammade den öfverlycklige fästmannen, »du höll dig ej vid vår öfverenskommelse». Men Bengt var för första gången i sitt lif renonce på ord, han endast lutade sig ned öfver barndomsvännen, och den hjertevarma omfamningen vitnade om uppriktigheten i hans innerliga och hängifna välönskan.

Sedan den första stormen af hänryckning lagt sig, och man blifvit något så när förnuftig i tal och svar, beslöts, att lysning och bröllop oförtöfvadt skulle företagas; dock yrkade brudgummen, att bröllopet ej skulle firas med någon ståt utan endast i närvaro af de oundgängliga vitnena.

På dagen tre veckor derefter sammanvigdes också patronen Sven Johan Lindholm med mamsell Juliana Vispqvist. Närvarande som marskalk och tärna voro brudgummens barndomsvän och böneman, häradshöfding Bengt Gladman, och brudens slägtinge, den tillskrifna mamsell Lovisa Knifstedt.

När presten efter slutad förrättning väl beskänkt, begåfvad och betackad afrest, och de sälla tu stodo ensamma på balkongen i den gudasköna våraftonen, sammanknäppte den öfversälle äkta mannen sina händer, höjde den tacksamma blicken

mot den af den nedgående solen purprade himlen och och utropade:

»Gud välsigne hennes nåd, högvälborna fru enkefriherrinnan Eugénie Angélique Silfversnabel, som reste till Paris, Amen!»

»Amen», ropade häradsböfvingen, som smugit sig bakom dem och hört lofsången; och »Amen» suckade bruden i djupet af sitt rörda och tack-samma hjerta.

Blåkullafärden.

Det var i medlet af mars månad, vårsolen hade under de sista fjorton dagarne till större delen smält snön i skog och mark, hvarest här och der en liten planta qvicknat till efter den långa vintersömnen.

Hackspettarne trummade dagen i ända på de torra trädstammarne och hade fasligt brådt om att upphacka dörrar till sina respektive sommarnöjen.

En och annan humla surrade dufven omkring, fåfångt sökande efter någon blomkalk att suga föda ur, vresig och sur lik en för tidigt väckt, hvilken vet med sig sjelf, att han ej åter kan insomna.

En sådan afton strax före solnegången satt på en sten vid sidan af den smala skogsvägen en skepnad, hvilken en obekant vandrare helt visst skulle hafva betraktat med en känsla af obehag.

Det var en gammal gumma, som satt der hopkrupen, skrynkelig, med infallna gulgrå kinder, skarp, krokig näsa, hvilken med all makt stupade nedåt den framåtdragna långa, knotiga hakan. Emellan de nästan omärkliga läpparne satt en kort, svart lerpipa, på hvilken hon sög med stort

välbehag, och från hvilken lätta, blåa rökvirflar ringlade upp.

Hon var helt och hållet svartklädd och bar på ena armen en liten korg, hvarifrån en massa olika lafarter stucko fram.

Här satt hon och tycktes i fulla drag njuta af sin pipa och den ljumma vårluften, och fram-mumlade då och då otydliga meningar.

Hon kunde väl hafva suttit så en half timme, då ljudet af annalkande steg väckte henne ur hennes funderingar.

Den skarpa blicken upptäckte genast på långt håll den kommande, det lyste till i de små svarta ögonen, och den skrumpna munnen drog sig till ett leende.

»Solsken och vackra anleten göra godt i gamla ögon», mumlade hon, »men allt kött är hö, äfven jag har en gång varit röd, hvit och fager, ehuru jag nu ser ut som en gammal hexa, som de dumma kräken äfven kalla mig», tillade hon med ett hånskratt.

Den kommande var en ung flicka om vid pass aderton år, »högbarmad, smärt, guldhårig», och om just ej så skön som den, till hvars lof dessa orden en gång skrefvos, så var hon onekligen en ovanligt vacker flicka.

Flickan gick sakta framåt med ögonen sänkta mot marken, och den nedåt böjda munnen angaf, att hennes tankar ej voro af det gladaste slaget.

Hon märkte ej den på stenen sittande gumman, utan passerade henne förbi, då denna tog sin pipa ur munnen och utropade: »Hå, Ulla min

tös, har du blifvit hög i själen, eller tynger någon stor sorg det lilla hjertat, efter som du ej ser gamla Siri?»

Flickan tog ett skutt åt sidan, fäste sina vidgade ögon på den gamla och utbrast efter ett djupt andetag:

»Så ni skrämde mig, mor Siri, jag såg ingenting och kunde aldrig ana, att ni satt der».

»Jojo», skrockade gumman hest, »gamla ögon se ofta bättre än unga, jag märkte dig genast, då du vek af in på genvägen, men kom nu hit och sätt dig och berätta mig hvad som ligger så tungt på det unga hjertat, ty något är i olag, det ser jag tydligen på utanskriften. Kan Siri hjälpa dig, så vet du att hon gör det, se så fram med sanningen nu, har det blifvit grått emellan dig och kärestan?»

»Ack», suckade flickan och satte sig bredvid den gamla, »det är så tungt att lefva.»

»Hå, hå, hå», skrattade Siri, »kycklingen, som ännu knappt varit utom hönsgården, tycker det är tungt att lefva, hvad skall jag då säga, som snart sett nittio vintrar, men hur är det fatt, min unge», fortsatte hon i smekande ton, »har den unge skogvaktaren gifvit rättarns Anna ring och psalmbok eller dansat för många danser med sågmästarns Lotta, hä?»

»Nej bevars», svarade Ulla och skakade sorgset på hufvudet, »Gren är nog trofast och bedrar mig ej, men far kan inte med honom och tål ej att höra talas om honom, utan vill, att jag skall taga skolmästarn, den fulingen, men förr än jag

det gör, så hoppar jag midt i forsen», förklarade flickan så energiskt, att det tydligen kunde skönjas att hon tagit sitt parti. Gummans krokiga och svartnade fingrar ströko mildt den bedröfvades ljusa hårflåtor, när hon tröstande yttrade:

»Var du ej ledsen, min lilla tös, du skall lika litet hoppa i strömmen som tråda bruddans med skolmästaren, det gamla fåret; bed du din käre titta in till mig när han någon dag går förbi, så skola vi nog ställa allting till rätta igen — de kalla mig ej Troll-Siri för intet heller», tillade hon skrattande.

Ulla skälfde till, reste sig hastigt upp, stälde sig midt för den gamla och ropade häftigt:

»Ni får inte göra någon människa något ondt, hör ni det, mor Siri, förr hoppar...»

»Du enfaldiga barnunge», svarade gumman och fattade vänligt Ullas begge händer, »jag trodde du kände mig bättre än alla de andra kräken, som tro att jag kan trolla, och att jag begagnar öfvernaturliga medel vid mina kurer, då jag hjälper dem och deras kreatur, när sjukdom står för dörren, men det är tacken för att jag i regn och solsken, köld och hetta släpar mina svaga ben genom skogarne för att samla de örter, den nådige Guden låter vexa till vår nytta; tvi, det trodde jag dig ej om».

Gumman hade under sitt tal blifvit allt hetare, och spottade nu förargad på marken.

»Förlåt, förlåt», bad Ulla både rädd och ledsen, »jag menade visst ej illa med mitt dumma prat, men jag är så bedröfvad i dag, att jag knappt

vet hvad jag säger; nog känner jag väl, att ni ej vill eller kan trolla, som folket påstår, men jag vet, att ni är ond på far, och ser ni, jag blef rädd för, att ni skulle göra honom någon skada».

»Jag har aldrig i mitt långa lif med vett eller vilja skadat någon människa», svarade Siri med en tung suck, »och kommer med Guds hjälp ej att göra det under den korta tid, som ännu kan återstå mig, men far din har så långt jag kan minnas tillbaka varit led mot mig och är derjemte full af skrock och vidskepelse, därför skall han hafva sig en minnesbeta, så visst som han jemt och samt kallar mig för trollpacka, hexa och Gud vet inte hvad, men var du trygg mitt barn, utgången skall visa, att gamla Siri aldrig glömmet när den lilla Skogvaktare-Ulla gick till henne, då hon låg ensam sjuk och bedröfvad, när den lilla tolfåriga flickan tordes gå ensam till den, som ingen annan vågade eller ville besöka. Du skall få den du håller kär, blott ni lyda mina råd.

Men gå nu hem, min ros, och skaka sorgen af dig, tårar och nattvak göra vackra ögon röda, och det är ej vår Herres vilja, att vi vanställa det han skapat skönt.

Solen är nere och det drar kallt i skogen, god natt, min unge, sof godt och dröm om den, som ligger dig närmast om hjertat».

Flickan gick sin väg, och gumman linkade af i motsatt riktning.

Hon hade gått ett litet stycke, då hon åter fick syn på en promenerande, men denna gången af genus maskulinum.

Den mötande var en mindre, undersätsig, bredaxlad karl, omkring femtio år, med ett hårdt och vresigt ansigtsuttryck, och hade som det tycktes mycket svårt för att gå.

När gumman i skymningen ingenkände honom, mumlade hon, »hm, bevars, det ser ut, som hade ödet sändt honom i min väg, när en talar om skam, så är han i förstugan».

De voro nu endast några steg från hvarandra, och när mannen igenkände henne, gjorde han en hisklig grimas, tvärstannade och utropade:

»Tvi håken sådant möte, har du ej farit till häcklefjell än, din gamla drake?»

Det glödde till i gummans ögon, och de fästes, skarpa som dolkar, på mannen, hon gick dock tyst förbi, men kommen några steg tog vreden öfverhanden och hon vände sig om och skrek med gäll stämma:

»Nehej, min kära Jakobsson, ännu har jag ej farit af till häcklefjell, men nästa skärtorsdagsqväll ärnar jag mig i väg; jag skall då komma och taga dig med.

Pass på när klockan slår tolf, så kommer jag till dig genom skorstenen, ha, ha, ha, hvad du skall taga dig ståtligt ut med dina krokiga ben, när du rider på ugnsrakan, hi, hi, hi».

En rysning lopp genom mannen, och så fort som hans svaga ben det tilläto, skyndade han från den tillbudna reskamraten, hvars hänskratt lät så hemskt i skogen och förföljde honom både länge och väl.

Den som blifvit inbjuden till häcklefjellsresan

och kallats Jakobsson af Siri, var fader till den vackra Ulla och för detta skogvaktare på det stora jernbruket Strömsfors, der han haft anställning i tjugo år.

Men det kostar på kroppen att natt och dag i ur och skur patrullera och vaka på skogs- och vildtjufvar, hvarför också Jakobsson för ungefär ett år sedan blifvit af reumatisk värk i benen nästan oförmögen att gå.

I följd härutaf hade naturligtvis en ställföreträdare måst anskaffas och den gamle flytta från skogvaktarebostället.

I betraktande af den afträdandes många och stora förtjenster och långa tjenstetid, hade brukets egare byggt upp ett litet hus åt honom och derjemte anvisat honom en årlig pension.

Nu kunde det synas, som hade Jakobsson bort vara belåten med att få slå sig i ro samt utan ansträngningar och möda njuta sina återstående dagar i lugnet, men så var ej fallet.

Ehuru han, som nyss nämndt, med största möda förmådde att linka sin väg framåt, kunde han det oaktadt ej låta bli att då och då göra en titt till skogen, och naturligtvis fann han snart, att hans efterträdare var komplett oduglig att sköta skogvaktaresysslan.

Derjemte hade denne äfven det emot sig, att han genomgått en skogsskola, räknade väl och skref en vacker stil, alltsammans egenskaper, som på det högsta fördömdes af Jakobsson.

»Man lär sig inte i bok, att hålla kolare och timmerhuggare i tukt och Herrans förmaning, ej

heller att hugga en vedtjuf i hampan och gifva honom ett kok stryk», brukade han yttra till sin vän skolmästaren, när talet kom på den unge skogvaktaren.

Derjemte titulerades nykomlingen för sprättök, dansmästare, latrygg med flera liknande epitet.

Han kunde aldrig glömma, att den ungtuppen varit orsak till att han måst lemna sitt gamla boställe, der han vistats i nästan hela sitt lif, och detta oaktadt den bostad, som bruksegaren låtit uppbygga åt sin gamle trotjenare, var det allra som lilla nättaste och smakfullaste hus man ville se.

Uppfördt i Schweizerstil innehöll det endast två rum, hvaraf det inre beboddes af dottern, det yttre af fadren, hvilken lik en trogen pudel sof vid hennes dörr.

Öfver förstugudörren prunkade ett par jättestora elghorn, troféer från någon af de många storjagter, hvaruti Jakobsson deltagit, och hvars forna stolta egare fått bita i gräset för hans aldrig felande bössa.

När nu den unge skogvaktaren till på köpet börjat slå sina krokar för Ulla, och fadren märkt att hon betraktade honom med illa doldt välbehag, då kände hans vrede inga gränser, då svor han på, att hon förr skulle gifva sig med den gamle skolmästaren, jemnårig med honom sjelf och hans synnerlige gode vän, än att den der långbente, grönpolerade bengeln skulle blifva hans måg.

Ullas beundrare, Anders Gren, en lång vacker gosse, tjugotvå år gammal, var visst ej bekajad

med de dåliga egenskaper, som hans företrädare lade honom till last; tvärt om, han var driftig och påpasslig, samt skötte tjensten till sin husbondes fulla belåtenhet; men Jakobsson afundades honom hans ungdom, hans rörlighet, hans kunskaper, hvilket allt han sjelf saknade. Men hvad som mest af allt grämde honom var att han måst lemna sitt gamla boställe och pina in sig i det nya huset, hvilket han för dess litenhets skull kallade för »hönsburen», en benämning, som inom kort var i hvar mans mun.

Ehuru Jakobsson verkligen var en modig karl, som aldrig skytt att i hvad väder som helst förfölja och gripa skogstjufvar och tjufskyttar och i följd deraf under sin långa tjenstetid förskaffat sig en oerhördt stor respekt öfver hela orten, så hade han ändock sina ömtåliga sidor, äfven solen har ju sina fläckar. Han laborerade nämligen med en fast och oomkullrunkelig tro på gastar och troll, tomtar, skogsrän och dylikt.

Han som ej bäfvade för att midt i natten, om det också regnade uppfällda täljknifvar, ligga på lur i skogarne, kunde under inga vilkor förmås att gå ut sedan det blifvit mörkt Valborgsmesse-afton eller under påsknätterna, ty då var det hans oförgrifliga mening, att alla onda andar drefvo sitt spel.

Man hade mycket gycklat med honom härför, men han höjde alltid föraktfullt på de breda axlarne samt berättade några historier och tilldragelser, dem han med sina egna skarpa ögon sade sig hafva bevitnat, historier, som kommo håret

att resa sig på åhörarnes hufvuden, och som vanligen tystade munnen på spefåglarne.

Gamla Siri var isynnerhet föremålet både för hans afsky och förfäran. Hon bodde ej på brukets mark, men helt nära gränsen, och brukade därför emellanåt samla sitt bränsle på hans gebit, hvilket såsom allt för mycket stridande mot hans ekonomiska principer, orsakade hans vedervilja, men då det derjemte allmänt påstods att hon kunde trolla, fruktade han henne på samma gång.

Siri var för resten en stackars gammal beskedlig gumma, som aldrig gjorde någon människa för när, utan tvärt om bistod sjuklingar både bland folk och kreatur med behandling, hvaraf aldrig någon hade ringaste men, men mången ofta stor nytta.

För Ulla hade hon fattat stor kärlek alltsedan denna för några år sedan under en sjukdom tittat till henne några gånger, då ingen annan vågat sig till den föregifna trollpackans oansenliga koja. Och så stodo sakerna, då vår lilla berättelse börjar.

Med ruskiga känslor stretade Jakobsson efter mötet med Siri hem till sin lilla stuga, och tänkte ej utan bäfvan på den snart tillstundande påskveckan, på Troll-Siris utsago och hennes vedervärdiga hänskratt, som ännu ljöd i hans öron; han öfvertänkte alla möjliga besvärjelser mot hexor och troll, som han hört talas om, och beslöt sig för att samvetsgrant begagna sig derutaf.

Vid hemkomsten satt hans vän skolmästaren och väntade på honom för att enligt vanan i hans

sällskap röka sin pipa och dricka sin lilla »gök», kaffe försatt med bränvin, men skogvaktaren var denna afton ej lätt att komma till rätta med, han var vresig och otålig och kunde ej sitta stilla på samma ställe i två minuter utan vände och vred sig på stolen.

När tvenne försvarligt starka »gökar» ej kunde bringa hans lynne i jemnvigt, aflägsnade sig skolmästaren omsider, högst missbelåten med sin afton.

Natten tillförde ej heller Jakobsson någon ro, ty han drömde om ugnsrakor och sopqvastar med långa skaft och tyckte sig kila upp och ned genom skorstenen som den qvickaste sotarmurre.

Några dagar derefter kom Gren på besök med anledning af något som rörde tjensten, och till de båda ungas förvåning lade gubben ej, som förut, några hinder i vägen för, att de unga fingo samspråka en stund, ja han var till och med så konfys, att han gick ifrån dem och satte sig ute på trappan och rökte.

Bland kontorsherrarne på bruket fans en glad och lustig fyr, som skickligt visste begagna sig af hvarje tillfälle att få gubben Jakobsson att draga fram med sina gamla jagthistorier.

Den unge mannen hette Wippman och var en ifrig jägare, hvarför han och Gren voro synnerligen goda vänner och städse gingo till skogen i hvarandras sällskap; Wippman brukade äfven titta bort till »hönsburen» emellanåt och språka bort en stund med Jakobsson, kanske äfven för att få fägna sina ögon med åsynen af den vackra Ulla.

Denna dag hade han kommit strax efter Gren, och de gingo på samma gång derifrån.

Hvad dessa båda talade om på hemvägen förtiga vi för att ej gå händelserna i förväg, men helt visst måtte det hafva varit något mycket lustigt, ty Wippman skrattade med full hals hela vägen och fortsatte dermed en lång stund sedan han satt sig vid pulpeten.

Skärtorsdagen var inne.

Ulla hade skurat och fejat sitt lilla, nätta hem på det bästa sätt, allting derinne var så putsadt och fint, de silfverbeslagna piporna i piphäcken och kopparkärlden i kökshyllan lyste i solskenet, och sjelf var hon högtidsklädd och trippade beställsamt omkring.

Gubben Jakobsson hade dock ej ögon för dottrens omsorger, han gick af och an, liksom anfäktad af en orolig ande och tycktes ej trifvas på något ställe.

Allt sedan mötet med Siri hade tanken på blåkullafärden ej lemnat honom, och han började nu förberedelserna till att draga en demarkationslinie emellan sig och det resande sällskapet.

I skymningen kraflade han sig därför upp till skorstenen och lade öfver öppningen tvenne svartvidjor i kors, vidare ritade han med krita ett stort kors på hvardera af skorstenens fyra sidor, och så var den saken på det klara.

När Ulla hade aflyftat grötgrytan från elden, tog han en sudd svinhår indränkt i tjära och kastade på glöden, allt detta enligt hans fulla tro på osvikliga besvärjelser mot allt flygande sattyg.

Till sist slog han med egen hand igen spjället och tillsåg noga, att det slöt väl till; nu igenbommades dörren, hvarefter fader och dotter gingo till sängs.

Länge låg han vaken och lyssnade på blåsten som hven i knutarne, men somnade slutligen.

Vid tolftiden kommer ett litet sällskap spaserande med tysta smygande steg framemot »hönsburen».

Här göres halt och en hviskande rådplägning företages, derpå klifver en af dem upp på taket beväpnad med nattvaktens stora kopparlur.

Luren ränner han ned i skorstenspipan, lägger läpparne till munstycket, och genom skorstenen ljuder i den tysta natten en ihållande dof tutning. Jakobsson spritter till, sätter sig upp och lyssnar.

Då förnimmer han tydligt öfver sitt hufvud en ryslig tordönsröst, som ropar, »upp, upp, skjutsen väntar».

En kall, förfärens rysning genombäfvar hans kropp, han kryper under täcket och sätter fingrarna i öronen, men icke förty ljuder den förfärliga uppmaningen dock åter tydligt för hans öron.

Förlitande sig på den kraftiga verkan af svartvidjorna och det brända svinhåret, lugnar han sig, isynnerhet som rösten från höjden så småningom tystnade.

Dock plötsligt tycker han sig förnimma stötar underifrån, just der hans säng står, och huru den lilla stugan häftigt skakas.

Nu reser han sig upp, går darrande till fönstret, drager upp rullgardinen och ser ut.

»Du himmelens Gud», utropar han med af fasa skälfvande röst och släpper rullgardinssnöret.

Rullgardinen faller ned med en skrällande fart, och sjelf tumlar han halft medvetlös tillbaka i sängen; han hade anledning att förfäras, ty synen var ryslig.

Tätt intill fönsterrutorna synas tvenne svarta hufvuden med eldränder öfver ansigtena samt glödande gap och på hvar sin sida om hufvudena krafsa tvenne brinnande händer på rutan, det är tydligen om ej djefvulen sjelf, så åtminstone tvenne af hans öfverkonstaplar.

Saken förhöll sig sålunda:

Siri hade rådt Gren att den natten gå upp på taket och genom skorstenen ropa Jakobsson vid namn.

Gren hade meddelat Wippman detta, men den spjufvern hade åtagit sig att förbättra programmet till den nattliga föreställningen.

Sålunda hade han anmodat några smeddrängar att vara med, och tillsagt dem att från smedjan medtaga en stor jernstång, en så kallad huggningsstång, hvars ena ända sedan sattes under den ena knuten, hvarpå hela sällskapet började att väga.

Wippman sjelf var den som exequerade musiken i skorstenen; till förhöjandet af effekten hade två af drängarne bestrukit sina händer med några bundtar fosforståndstickor och sedan dragit sig med fingrarne öfver ansigtet, och det var dessa båda

ljufva anleten som stodo midt för Jakobsson, när han drog upp rullgardinen.

Derpå aflägsnade sig de nattliga skådespelarne lika tyst som de kommit.

En dryg timme låg den förskrämda gubben kvar i sin säng och bara väntade att få se hela världens trollpackor komma ridande genom skorstenen och ut genom nyckelhålet, dragande honom med sig.

Slutligen reste han sig upp och ropade med svag röst på Ulla.

Hon, som var fullkomligt omedveten om tillställningen, hade till en början blifvit lika rädd som fadren, men snart lugnat sig vid tanken på den hotelse Siri några dagar förut uttalat.

Dottren klädde sig, kom ut och tände upp ljus, ytterligare en timmes lyssnande, hvar efter de åter kröpo till kojs.

Men på hela natten fick Jakobsson ej en blund i sina ögon och var på morgonen ganska matt och svag, men tackade dock Gud att det åter var dager.

Vid en i dagsljuset företagen noggrann undersökning befanns, att de begge korslagda vidjorna lågo nere på taket, samt att den ena knuten på stugan var en smula rubbad, således mycket att tänka på och fundera öfver hela långfredagen, som i ordets sannaste bemärkelse blef en af de längsta dagar som gubben Jakobsson kunde påminna sig.

På hela åtta dagar stack han ej sin fot utom dörren.

Under tiden utspunno sig på bruket och kring

bygden de mest vidunderliga berättelser, allt variationer på temat, skogvaktare Jakobssons färd till Blåkulla.

Somliga sade att gamle skogvaktaren och Troll-Siri, begge sittande på samma ugnsraka, kommit uppfarande genom skorstenen, försvunnit öfver trädtopparne och varit borta i flere dagar.

Andra voro så väl underrättade, att de påstodo sig med egna ögon hafva sett dem dansa på taket den minnesvärda natten.

Summan var, att Jakobsson nu låg sjuk efter färden, och det var tillräckligt betecknande; jojo det kostar på att göra slika resor.

När allt detta kom till skolmästarens öron, skyndade han genast till sin vän för att af honom själf få veta något om förloppet.

Men knappt hade han öppnat munnen för att berätta hvad folket sade, förr än skogvaktaren förgrymmad reste sig upp och bad honom draga så långt vägen räckte.

Skolmästaren var envis och sökte med all gewalt att förklara för Jakobsson, att historierna om trollpackor, spöken och tomtgubbar endast voro käringskrock och barnpjoller; aldrig föll väl en ärligt menad förklaring i otacksammare jord, ty den mångårige vännen och mågen in spe blef till slut formligen körd på dörren under de skymfligaste tillmälen; hvilket föranledde den förolämpade att ytterligare lägga lök på laxen och påstå att gamle skogvaktaren nu blifvit komplett galen.

Kontorsherrarne, som naturligtvis hade reda

på hela förloppet, tittade till gubben som vanligt, men blefvo märkvärdigt nog mycket snäft mottagna, ja till och med Wippman, som alltid varit hans favorit, kunde knappt förmå honom att yttra ett enda ord om sina forntida bragder, och i fråga om sina sista äfventyr iakttog han den envisaste tystnad.

Ungefär en månad efter skärtorsdagsnatten inträdde en vacker dag Gren till sin företrädare, slog sig ned och började prata om ett och annat, bland annat beklagade han sig öfver, att det var så ödsligt och ledsamt der borta på skogvaktarbostället.

»Ni har allt bra trångt och ensligt här ni också,» tillade han. Gubben bevärdigade honom ej ens med en blick, han bara satt och blåste ut tjocka rökmoln ur pipan.

Men den hurtige Gren lät sig häraf ej bekomma, utan fortfor! »ser ni, fader Jakobsson, jag har allt mer och mer tänkt på, att det var både dumt och onödigt, att ni någon gång flyttade från bostället, der ni bott i så många år.»

Jakobsson spetsade öronen likt en gammal kavallerihäst, som helt oförmodadt får höra en trumpetsignal.

»Jag har derfor tänkt», fortfor Gren, »att det vore allra bäst för oss allesammans, om ni flyttade dit igen. Ulla och jag äro öfverens, och har ni ej något deremot, så gifta vi oss till midsommaren, och ni flyttar strax åter in i er gamla kammare och lemnar den här fogelburen, der ni ändå aldrig haft någon trefnad.»

Jakobsson hoppade till, när Gren nämde Ullas namn, och såg skarpt på friaren, men när denne slutat och trohjertadt räckte fram handen, ljusnade de stränga dragen, gubben reste sig upp, slog Gren hårdt i handen och utbrast:

»Du är tag mig sjutton hakar ändå en galant pojke, rätt så spelevinkig du än förefaller, går du in på, att vi åter äro i det gamla hemmet innan solen gått ned, så må du i Guds namn ta flickungen och mig med på köpet.»

När solen samma dag gick ned, satt gamle Jakobsson åter i sin forna kammare och såg så hjertans gladt på sin pipa, han hade på öfver ett år ej varit här, och det föreföll honom som hade han hemkommit från en lång resa.

I rummet utanför sutto Gren och Ulla, och hvad de talade om det veten »I som älsken.»

Öfvertygad om, att det ej stod rätt till i »hönsburen», beslöt gubben der inne att aldrig mera sätta sin fot inom dess dörr, ett löfte, som han ärligt höll.

Midsommardagen stod Grens och Ullas bröllop på skogvaktarebostället, hvilken fest hedrades af brukspatronen med familj samt hela kontorspersonalen, och der var lif, glädje och dans allt intill ljusan dag.

»Hönsburen» bebos nu af andra menniskor, men ännu i dag är dess ena gafvel något snedvriden, såsom ett talande vitne om den påsknat-ten, då Troll-Siri tog gamle skogvaktaren med sig till Blåkulla. Så förtäljer åtminstone folksägnen.

”Roligt, roligt, roligt.”

I mina barnår gick nästan ingen dag förbi, utan att jag såg en liten gubbe klädd i den vanliga fattighusdrägten och med tvenne käppar bredvid sig, med hvilkas tillhjälp han med stor svårighet släpade sig fram. Der satt han så leende och blid än här, än der i solskenet, nickande med hufvudet åt de förbigående. Det hände någon gång, då jag råkade vara stadd vid kassa, att jag lade en två- eller trestyffversslant i gubbens framräckta vissnade och hopskrumpna hand, hvarvid han med sitt innerliga leende nickande framstammade dessa tre orden: »roligt, roligt, roligt».

Något annat hörde jag honom aldrig yttra, och på många, många år hade inga andra ord kommit öfver hans läppar. Han var sedan långt tillbaka intagen på stadens fattighus, och utsläpptes derifrån dagligen för några timmar. Alltid hälsade vi på gubben, om vi också ej hade något att gifva honom och hälsningen besvarades ständigt med de trenne vanliga orden.

Man kunde mycket väl på tonfallet höra, om han var kry eller ej, ty ibland var det riktigt

sorgesamt att höra den djupa melankoli dessa trenne små ord kunde uttrycka.

Jag såg honom som sagdt dagligen under många år och funderade mångfaldiga gånger på orsaken till hans nuvarande tillstånd.

En afton hade jag, nyss hemkommen från skolan, gått ned i köket för att få mig litet aftonvard, då jag bakom mig fick höra de välbekanta: »roligt, roligt, roligt». Jag vände mig om, och vid köksdörren stod den lille gråklädde gubben och nickade så vänligt emot mig.

Strax derpå inkom en gammal piga, som tjenat hos oss i många år.

Så fort hon fick se honom, nickade hon helt bekant och sade: »Gu' qväll Anders.»

Den gamles ögon riktigt gnistrade af glädje, då han i flere repriser upprepade de enda ord hans tunga kunde framsäga.

Gamla Lotta gick till skafferiet, tog fram en kaka bröd, litet kött och dylikt, hvilket hon stoppade i hans fickor, hvarefter gubben nickande stapplade ut.

»Känner Lotta den gubben?» frågade jag nyfiket. »Ja, Herre Gud, skulle inte jag känna honom.» I stället för smörgåsen, som jag ärnat bedja om, fick jag af Lotta följande berättelse.

»För fyrtio år sedan var inte Anders en sådan skröplig, stackars ofärdig gubbe, som han nu är, då var han en ung, hurtig och rask dräng med blott några och tjugu år på nacken. Han tjenade som gårdsdräng hos handelsmannen der i hörnet

af torget, och alla både stora och små tyckte om honom för hans vänliga sätt och tjenstaktighet.

Aldrig såg man honom på krogen, ej heller var han någonsin med i slagsmål om söndagsqvällarne som de andra drängarne i staden, ibland brukade han roa oss flickor med sin fiol, ty han kunde sköta stråken så det var en glädje att höra på. På en tid hade vi ej hört honom qvintilera så mycket som förut, äfven hade han blifvit allvarsammare.

Snart fingo vi veta orsaken.

Till en socken en mil från staden brukade han allt emellanåt göra spatserfärder om söndagarne, också glunkades det om, att han der hade en hjertevän, med hvilken han skulle gifta sig, så fort han hunnit skrapa ihop så mycket som till uppsättning af ett litet torp, hvilket han ernade arrendera.

Jag var tretton år på den tiden, och hade blifvit tagen från fattigvården af samme patron, som han tjenade hos. Min husbonde hade en liten årgammal flicka, som jag skulle se efter.

En söndagsmorgon såg Anders så ledsen ut, att jag ej kunde underlåta att fråga honom om orsaken dertill. »Joo», svarade han: »Ja skall säga lilla Lotta, att det är så tråkigt, så tråkigt», hvarefter han gick in på kontoret till patron.

Jag såg honom inte mera den dagen, men af mina kamrater fick jag höra, att han fått lof af patron att gå ut till landet öfver söndagen. På måndagen råkade jag honom i stället och såg tydligen, att han grät. »Hvad är det nu fatt med

Anders igen?» sporde jag. Han omtalade då, att hans fästmö, som hette Karin, och hennes mor lågo dödssjuka i kopporna, samt att intet hopp fans om deras tillfrisknande. Under hela den följande veckan såg han så genomledsen ut, att det gjorde oss alla riktigt ondt om honom. Nästa helgdag gick han åter bort och omtalade vid sin återkomst, att Karins mor dött under veckan, »men,» tillade han med en skymt af det forna leendet; »doktorn tror, att Karin kan bli frisk, och är Gud så nådig, så gifta vi oss i höst». Karin frisknade till, sommaren gick, Anders fick igen sitt gamla humör, och i Oktober lystes det för dem. Strax efter flyttiden gifte de sig, och jag såg ej till honom på långliga tider. Året derpå en vacker Augustidag, kom han dock inrusande i köket, tog mig om lifvet och började dansa, samt bar sig åt som om han ej varit rätt klok. Sedan blef det kamraternas tur, och först när han gått igenom hela raden, fingo vi slutligen veta orsaken till hans glädje.

»Jo, ser ni,» utropade han: »i går fick Karin en liten flicka, vacker som en dag, och ackurat lik Karin som hon såg ut innan kopporna förstörde hennes ansigte.»

»Ja», tillade han, i det han satte sig på vedlärn: »att en fattig, syndig människa kan få vara så lycklig, Gud låte't inte vara för mycke, så det tar för snart slut. Nu ska' ni komma ut och hälsa på Lill-Kari och Stor-Kar i, så ska' ni få se så fint och treffligt vi ha det.»

Vi önskade honom lycka, tackade och gladde

oss allesammans åt att få komma ut och hälsa på den snälle Anders, som vi tyckte så mycket om.

Det var på en fredag, och på söndagen kom han in till staden med häst och åkdon för att hemta oss, ty på eftermiddagen skulle Lill-Karin döpas. Ingen af mina kamrater kunde dock komma ifrån, ty det skulle blifva främmande hos patrons på qvällen, och det var med knapp nöd jag fick följa med. Ack, hvad det var roligt, jag mins det som i går; solen sken så vackert, allt var så grönt och lummigt i skogen, och innan jag visste ordet af, voro vi framme. Inte var deras stuga just så ståtlig, men fint och snyggt hade de det, och utanför hade Anders satt buskar och blommor, så det såg ut, som hade stugan legat midt i en liten trädgård. När vi kommo in, sprang Anders fram till Lill-Kari, men Stor-Kari bad mig vara välkommen och visade mig sedan barnet, der det låg och sof.

Ej tyckte jag, att hon var så vacker, fast Anders bedyrade, att hon var det vackraste barn på Guds gröna jord. Och nu kokade han kaffe, ty Stor-Kari fick ej svänga på sig, påstod han. Strax efter middagen kommo ett par grannar, och så gingo vi till prestgården, som låg bara ett litet stycke derifrån.

När vi efter hemkomsten hade druckit kaffe, tog Anders ned fiolen och började spela för oss, och aldrig hade hvarken jag eller de andra hört honom spela så; det var så besynnerligt, än var det de gladaste polskor, än slog han öfver, och det blef så sorgligt; men så drog han till igen

med de glada stumparna, och så förgick den eftermiddagen. På qvällen skjutsade han mig hem till staden igen och sade, just som han skulle resa: »nästa sommar ska' Lotta hälsa på oss igen, då tänker jag att Lill-Kari kan dansa, när pappa spelar för henne», derpå skrattade han så hjertligt och for.

Allt emellanåt träffade jag honom sedan inne i staden och hörde, att Stor-Kari var kry och Lill-Kari växte för hvar dag och var snäll. I Augusti ungefär ett år efter mitt förra besök hos dem, fick jag en dag bud derifrån om, att Stor-Kari var sjuk.

Jag bad mitt herrskap att få gå dit, och kom fram på qvällqvisten.

Men när jag gick uppför stugtrappan föreföll huset öde och tyst; jag öppnade sakta dörren, och såg Anders med sin lilla flicka i knät sitta vid sängen, deri Stor-Kari låg och sof, som jag tyckte.

Jag skulle just gå fram och helsa, då han vände sig om, men du store Gud så förändrad han var, likblek och kring ögonen, hvilka voro nästan igensvullna af gråt, voro röda ringar. »God dag Lotta lilla», snyftade han, »det var snällt att hon kom», och visande på sängen tillade han: »Stor-Kari har gått ifrån oss till Gud, stackars, stackars dig Lill-Kari och mig med.»

Hustrun hade på morgonen fått ett dödfödt barn, och sjelf dött på förmiddagen.

Det blef ingen fiolspelning den gången, Lill-Kari såg än på fadren än på den döde och tycktes vara förvånad öfver att modern ej talade till

henne. Jag blef inte länge qvar, ty det var så sorgligt, och Anders bara satt och stirrade på sängen, der hans Karin låg. Jag gick därför snart hem.

Nästa gång jag såg honom tycktes han vara tjugu år äldre, men var lika vänlig och snäll som förut.

Det året gick till ända, och det blef åter sommar. En lördag kom Anders inåkande till staden och hade Lill-Kari med sig.

Jag kände knappt igen henne, så stor och vacker hade hon blifvit; hon var nu omkring 1 $\frac{1}{2}$ år. »Nu ska' Lotta be herrskapet, att hon får bli med ut i eftermiddag och vara qvar tills i morgon afton, det vore roligt för oss i ensamheten», sade han till mig när vi råkades. Jag lyckades att få lof dertill, och så foro vi åstad. Men det var icke vackert väder just, ty det var så qvaft i luften.

Söndagen var ännu otrefligare, det var mulet och tungt och såg ut att blifva regn; Gud i himmelen må för resten veta, att jag aldrig i mitt lif, om jag också blefve tusen år, glömmet den dagen.

Fram på förmiddagen började åskan att mullra, en och annan svag blixst syntes då och då. Anders och jag sutto på hvar sin stol vid spisen och sågo på Lill-Kari, som stod vid fönstret på en soffa. Åskvädret tilltog emellertid med dunder, blixst och blåst. För hvarje blixst klappade flickan i sina små händer och ropade: »så roligt, så roligt, så roligt.» Då kom en häftig stormil och ryckte

upp dörren, då hela stugan skakades af en förfärlig åskknall, jag tyckte, att allt omkring mig var eld och lågor, och så mins jag icke mera.

Då jag åter kom till lif, var jag på ett främmande ställe; jag tyckte, att hela min kropp var liksom sönderslagen, en doktor, som strax blifvit eftersänd från staden, sade dock, att jag ej blifvit det ringaste skadad, men Lill-Kari var död och hennes far så godt som, ty han kunde ej röra en lem, blott blinka med ögonen. Efter några dagar skjutsades jag tillbaka hem, men var länge der-efter en klen stackare.

Anders kom på lasarettet här, och Lill-Kari nedsattes bredvid sin mor på kyrkogården. Det dröjde långt om, innan den stackars Anders kunde börja att röra på sig, slutligen blef han så pass återstald, att han kunde med tillhjälp af käpparna släpa sig fram, och då togo de honom dit ner till fattighuset.

Men aldrig sedan dess har han kunnat säga något annat än: »roligt, roligt, roligt.»

Så slutade den gamla med tårade ögon sin enkla berättelse, och jag betraktade med dubbelt intresse den stackars gubben, hvars ungdomsdröm så hastigt och bittert blifvit sviken, och som af hvad han egt ej hade mera qvar än förmågan att kunna upprepa de sista ord, hans enda och dyrbaraste skatt på jorden framjollrade.

Nyckeln.

»Nå, om jag får vara så djerf och fråga, hvad skulle unga herrn vilja välja för lefnadsbana?» frågade spefullt fältkommissarien Slipenberg sin fjortonårige systerson, Edvard Hägg, som satt bredvid honom framför aftonbrasan.

»Jag vill blifva läkare, jag skulle vilja offra allt för att kunna bota, lindra och hugsvala mina lidande likar», svarade gossen varmt, och de stora bruna ögonen glänste i skenet från kakelugnen.

»Mjuka tjenare», komplimenterade morbrodren, »men det skulle vara särdeles angenämt att veta, på hvad sätt unga herrn skall realisera sina meniskovänliga ideér, eller för att tala ren prosa, hvar finna den dåre, som vill vräka bort sina penningar på att hålla dig vid akademien under den tid, som åtgår för en så lång och dyrbar kurs, hä?» Edvard fälde sorgset hufvudet vid denna fråga.

Ack, han visste mera än väl, att han i hela vida verlden ej egde någon annan att vända sig till än morbrodren, i hvars hus han varit sedan sina spädaste år, och som till dato dragit försorg om tillfredsställandet af hans små behof, men

han visste äfven af daglig erfarenhet att fältkommissarien var hårdare än granit då det var fråga om att gifva ut pengar, och därför satt han en lång stund tyst och stirrade i elden liksom hade han i de falnade kolen der velat söka orakelsvaret på morbrodrens hånande fråga.

Sjelftilliten tycktes besjåla honom, ty han kastade trotsigt tillbaka sitt mörklockiga hufvud och svarade med en ton, som vitnade om förtröstan.

»Om två år är jag student, och sedan blir det väl någon råd.»

»Råd ja, råd», skrek fältkommissarien, hoppande upp från stolen, och gjorde några slag öfver golfvet, »det der lilla obetydliga ordet råd är just ett litet förargligt ord, som mången dummerjöns hänger upp sig på, men när du nu inte har råd och ej jag heller, så tror jag att du tager det säkra för det osäkra och gör som jag vill.»

Om tre månader kommer min gamle vän kapten Doggman hem och begifver sig kort derpå ut på långresa, han lofvade mig i höstas att taga dig med sig på sin brigg.

Du får göra en tio à tolf månaders resa med honom, och vi skola nog hoppas att dina lazarettssvärmerier under den tiden blåsa bort.

Blir han belåten med dig, så kunde det väl hända, att jag i framtiden hjälpte dig, när du skall läsa på styrmansexamen, hvilken med din lust för boken ej bör blifva särdeles svår.

Sedan är du snart kapten på eget däck, och det är knäfveln så mycket bättre, än att i årtal

ligga i det babyloniska Upsala, der ungdomen ej lär sig annat än att rumla och förslösa penningar.

Ser du, min gosse, så vill jag, att det skall bli, och så blir det också, sa' Birger Jarl».

Härmed gick fältkommissarien in i det angränsande rummet och läste igen dörren, lemnande åt sin unge systerson att i ensamheten jemföra de begge olika lefnadsbanorna med hvarandra.

Fältkommissarien Slipenberg såg verkligen ut för att vara man till att genomdrifva de saker och idéer han fått i sitt hufvud.

Lång och kraftfull, med ett behagligt yttre var han trots de femtiofem åren frisk som en nötkärna till både kropp och själ.

Hans ansigte kunde dock hafva varit vida behagligare, om ej den lurande, bevakande blicken ständigt liksom legat på vakt under de buskiga ögonbrynen.

Kring munnen låg ett jernhårt drag hvaraf man, utan att vara fysionomist, kunde döma till att hvad han en gång sagt stod ej att rubba.

Alla menniskor hade reda på, att fältkommissarien var en välburgen man, många påstodo till och med, att han var mycket rik, ehuru ingen kunde uppgifva till hvilken summa hans verldsliga goda belöpte sig.

Han hade varit med i den gamla goda tiden, under 1809 och -14 års krig, och då haft befattning vid kommissariatet samt derunder lagt grunden till den förmögenhet, som genom hans kloka och beräknande åtgärder under de många åren flerdubblat sig.

Äkta ståndet hade han städse betraktat med förakt, anseende det endast vara en tillställning att slösa penningar på, hustru, barn och tjänstefolk ansåg han som en penningeslukande flod, hvars närhet han med stor försigtighet undviktit.

Också hade han alltid som segrare gått ur de små intriger och fällor, som blifvit utlagda för honom så väl i hans ungdom som allt framgent.

Med undantag af en syster egde han inga släktingar; henne hade han, sedan hon efter ett par års äktenskap blifvit enka, tagit till sig och Edvard var då endast några månader gammal.

Nu var hon sedan tvenne år död, och fältkommissarien hade ej skaffat sig någon ny hushållerska i hennes ställe utan ackorderat med värden på stadshuskällaren om hemtning af färdiglagad mat, emedan han räknat ut att detta skulle blifva betydligt billigare än om han skaffade sig en hushållerska, hvilken till på köpet skulle bestjåla honom.

Den enda tjenare han hade var en liten, rörlig, och krokryggig gubbe, känd under namnet Lasse, som varit hos honom så långt man kunde minnas tillbaka, och som under de många många åren lemnat tillräckliga bevis på sin redbarhet, för att hedras med husbondens oinskränkta tillit och förtroende.

Lasse var också öfverträfflig, han fungerade på samma gång som gårdsdräng och kammarpiga.

För Edvard var äfven Lasse en ovärderlig person.

När modren låg på sitt yttersta, hade han

lofvat henne att städse hafva ett vakande öga på barnet, som nu stod så godt som ensamt och öfvergifvet i verlden, öfvergifvet, ty hon kände för väl sin brors hjertelag för att veta, att han skulle så fort som möjligt utsända den föräldralöse i verlden att sköta sig på egen hand.

Den genomhederlige gubben hade också troget hållit sitt löfte, och hade ej Edvard redan för ett år sedan blifvit lemnad i kapten Doggmans omilda händer, det hade nu blifvit en fix idé hos fältkommissarien, så ej var det morbrodrens förtjenst utan helt visst Lasses.

Edvard hade en afgjord fallenhet för läsning och genomgick de lägre klasserna fort samt stod mycket högt i gunsten hos sina lärare för sin aldrig slappade flit och sitt stadgade uppförande; han hade nu, som han nyss yttrat, endast tvenne år kvar till sin studentexamen.

Men fältkommissarien var snål, för att ej säga girig, och visste mer än väl hvilken lättning hans kära kassakista skulle erfara af en akademisk kurs för systersonen, han hade därför oåterkalleligen beslutat, att Edvard skulle danas till sjöman, och hade gubben en gång fått något i sitt hufvud, så visste både Edvard och Lasse sedan gammalt, att det satt fast så länge detta hufvud stod upprätt.

Fältkommissarien mottog aldrig någon hos sig för nöjes eller gästnings skull, de som besökte honom gjorde det endast af trängande skäl, men emedan han åtnjöt stort anseende i det lilla samhället, var han ofta bortbjuden till vänner och bekanta.

Detta tvang honom att en gång om året, hans födelsedag, ställa till en herrbjudning, ej hemma hos sig, utan på stadshuset, der det då gick ganska rundligt till, men tre dagar före och tre dagar efter denna tillställning var han totalt ur humör, och mat hemtades under dessa sex dagar endast en gång om dagen, hvarför Edvard brukade kalla denna vecka för fastlagsveckan.

Som nyss nämndt, var han ej ofta besvärad af visiter, men när sådana förekommo, hade alltid den stora jernbandade ekkistan att glädja sig åt att få i sitt djupa svalg förvara ytterligare ett blad bland de många andra, som befunno sig der förut, och hvarå orden »full valuta bekommen etc.» alltid voro slutrefrängen.

Fältkommissarien stod gerna sin nästa till tjänst, naturligtvis mot god ränta, många påstodo till och med för hög, och fullgod säkerhet, men afskydde projektmakare värre än döden; kom en behöfvande och ville anlita honom utan annan säkerhet än sitt ärliga ansigte eller en god affär i perspektiv, vände han honom ryggen utan ett ord, och han hade en gång för alla förklarat, att den som vore nog oförskämnd att begära hans borgen, utan förskoning kunde vänta sig att blifva vräkt utför trapporna.

Skulle oförsyntheten gå så långt att han anmodades att teckna sig för ett aktiebolag, vore det öppna fönstret den enda väg som förslagsmakaren finge passera för att åter komma ut på gatan.

Ingen hade hitintills varit nog djerf att pröfva

på något af de två sista försöken, till stor fromma för både dem sjelfva och fältkommissarien.

Han egde och bebodde ett smalt tvåvåningshus, beläget vid slutet af storgatan; nedre botten stod obebodd och de trenne rummen och köket begagnades till skräpkammare, den öfre våningen bestod af fyra rum, två på hvardera sidan; Lasse och Edvard hade hvar sitt, och husbonden bebodde de tvenne andra.

Det yttre var ganska stort och begagnades till mottagningsrum och matsal, det inre som var mycket mindre utgjorde hans sängkammare.

Till detta allra heligaste var dörren sällan öppen, och ingen utom Lasse hade tillstånd att gå dit in.

Rummet var för resten möbleradt tarfligt nog; ett klädskaåp, ett bord, några stolar, en säng, se der allt, nej allt var det ej, ty vid sängens hufvudgärd stod en stor, tung gammalmodig ekkista, rikt försedd med jernband och andra beslag.

Ingen ungersven betraktar sin älskade med ljusare blickar än dem med hvilka fältkommissarien såg på denna sin skatt, långa och många voro de tête-à-tête han hade med henne.

Edvard kände för väl sin morbroder för att våga säga emot honom, han teg därför och satt stirrande på den utbrända brasan.

På en gång blef han högeligen förvånad öfver att det mörka rummet blef så ljust, han vände sig om och såg med förskräckelse huru eld slingrade sig upp i gardinen i ett af fönstren å huset på andra sidan gatan.

Med ropet »elden är lös», rusade han upp och sprang utför trappan.

Folk samlade sig genast och en qvart der- efter fans det ingen fara för eldens vidare fram- fart.

När han återkom fick han se sin morbror och Lasse, hvilka blässande af ansträngningar och dry- pande af svett höllo på att släpa den tunga ek- kistan ut i förstugan, med otroliga ansträngningar hade det ej lyckats dem att få henne längre.

När nu den glädjande underrättelsen kom, att faran var öfver, fick Edvard hjälpa till att prak- tisera kistan in igen på sin gamla plats.

»Morbror borde skaffa sig ett af de nymodiga kassaskåpen», yttrade han sedan de pustat ut efter det mödosamma arbetet, »ty om elden oförmodadt komme lös, så vore det omöjligt att få ut den der, hon är ju tung som en qvarnsten.»

Fältkommissarien svarade ingenting härpå, men när liggdags blef, fingo Edvard och Lasse flytta sina sängar till hans yttre rum för att vara så mycket närmare till hands.

Det lilla tillbudet till eldsvåda samt gossens framkastade råd hade emellertid satt en hel myr- stack i hufvudet på gubben derinne; vid hvarje knäpp i väggarne på det gamla huset spratt han upp liksom hade han väntat att få höra klämt- ningar och brandsignaler.

Hela den följande veckan var han tyst och sluten samt tillbragte mer än vanlig tid i säng- kammaren för riglad dörr, han stred synbarligen

emellan snålheten att köpa sig ett så dyrt inventarium och rädslan för att mista hvad han egde.

Det senare alternativet segrade slutligen och han beslöt att skaffa sig ett kassaskåp.

Efter mycket skrifvande och prentande blef äntligen affären klar och någon tid derefter ankom med ångbåten en stor, oerhördt tung lår, adresserad till fältkommissarien Slipenberg.

Under mycket besvär och med tillhjälp af flera stycken främmande karlar lyckades man äntligen att få låren upp i andra våningen, här togs brädmslaget bort, och för de gapande bärarne syntes ett af förgyllda plåtar och utsirningar prälande kassaskåp.

Fältkommissarien skyndade att afskeda och betala de extra hjälparena, och genast spred sig som en löpeld det ryktet ut i staden att »gubben i hvita huset» skaffat sig en ny stor kassakista, hvilken blänkte af guldbeslag i alla kanter och hörn.

Egaren fick äfven höra dessa berättelser, och var mycket missbelåten öfver, att han ej ensam och i största tysthet kunnat taga det dyrbara skåpet under armen och bära det hem, både utgifter och prat hade då blifvit sparade.

Och nu började det viktigaste arbetet, öfverflyttningen från det gamla förvaringsstället till det nya, en sysselsättning, hvarmed han hade göra hela den följande natten.

En liten, liten nyckel, mycket mindre än en vanlig byrånyckel var det, som öppnade denna

rikedomarnes grotta, dit intet dödligt öga utom egarens fick förirra sig.

Denna nyckel, försedd med en liten fjeder-ring, hvilade om dagen i fältkommissariens högra västficka och om natten på hans pekfinger.

Sedan omplaceringen var verkställd, stälde den gamla jernbesmidda trotjenaren i det yttre rummet, och gubben blef lugn och sig lik igen.

Nu var han säker både för »eld och brand och tjufvahand», som den gamla nattväktaren brukade sjunga, ty skåpet var ju både garanteradt för brand och dyrkfritt.

Ingen eld bet på de fyra tum tjocka jernväggarne och ingen dyrk på det konstrikt samman-satta låset.

Det var en solvarm vacker sommardag. Fältkommissarien stod i sin lilla trädgård och betraktade med välbehag en buske öfversållad med doftande gula törnrosor.

Han var mycket intagen i Floras barn, och vistades nästan hela dagarna om sommaren i den lilla utmärkt väl skötta trädgården.

Samma dag hade han fått bref från vännen Doggman, att denne skulle hemkomma senast om fjorton dagar. Edvard hade derom blifvit under-rättad på förmiddagen, allt var så till vida klart, gubben borde därför vara nöjd, men så var ej fallet.

Fältkommissarien hade i dag blifvit bjuden att officiera vid ett barndop hos en af stadens mest framstående dignitärer.

Dylika tillställningar var han mindre mån om,

enär de förorsakade honom utgifter, och en sådan gåfva fick aldrig inskränka sig till mindre än en silfverdesertsked.

I kassaskåpets stora låda lågo visserligen silfverskedar af alla storlekar tillsammans med en hel hop andra saker af samma metall, och det var ej utan en saknadens suck, som han hade letat fram den minsta och tunnaste bland dem och sändt den till sin granne guldsmeden för att putsas upp och namngraveras.

Han skulle gerna varit ifrån hela härligheten, men det gick ej an att stöta sig med en af stadens tätaste gubbar. Han klädde sig således och begaf sig åstad.

Men uti sitt lilla krypin satt Edvard och såg sorgset ut genom fönstret. Allt hopp om att få stanna qvar var nu borta.

Lasse, den hederlige själen, hade visserligen sökt göra sin husbonde föreställningar om att det vore bra synd att taga den flitige gossen från boken och kasta honom bland tjära och beck bland Doggmans gastar, men det var att tala för döfva öron.

Fältkommissarien var nu glad att gossen kom ut, och att han slapp att kosta kläder och föda på honom.

Gubben Slipenberg var, som vi höra, ej synnerligen slätkär af sig, nej, han älskade intet mera på jorden än det stora skåpet derinne i sängkammaren, dess innehåll naturligtvis inbegripet.

»Nog kunna de köra mig ombord, men vid första landningsställe så rymmer jag, det må gå

hur det vill», sade Edvard för sig sjelf, hvarefter han nedtog en af sina skolböcker från hyllan, och snart glömde han allt annat för bokens innehåll.

Han hade suttit så både länge och väl, då han hörde någon komma häftigt rusande uppför traporna och springa in genom morbroderns dörr.

Förvånad öfver detta ovanliga buller i det eljest så tysta huset gick han dit in.

Här stod fältkommissarien iklädd uniformsfrack, värja och trekantig hatt, han bar alltid sin gamla kommissariatsuniform vid högtidliga tillfällen. Lasse höll på att ur klädsåpet framtaga husbondens kläder till vädring.

Invid soffan, hvarpå den gamle trotjenaren lagt kläderna, stod fältkommissarien och undersökte med största noggrannhet och i feberaktig spänning hvarenda klädespersedel.

Saken förhöll sig på följande sätt.

I behörig tid på eftermiddagen hade, som sagdt, fältkommissarien nyrakad och storståtlig i sin höga trekantiga hatt och värja vid sidan infunnit sig i stora salen hos rådman Barkander, der dopakten skulle ega rum.

Efter kaffet och sedan man sysselsatt sig med lite kallprat, gick presten fram till det bord der dopskålen stod, faddrarne intogo sina platser och förrättningen började.

Presten läste ovanligt långsamt, så att fältkommissarien började att blifva otålig, och för att hafva något för sig, stack han handen i den högra västfickan i akt och mening att smeka sin lilla nyckel.

Men nu var han ej der, inte i den andra västfickan heller, inte i byxfickorna, inte i fracken, och just som presten snörflade: »Låtom oss höra den kristna tro, till hvilken detta barn skall döpas», skrek han full af förskräckelse: »Kors för sju attan tusan», och rusade hufvudstupa på dörren, till stor fasa för både prest och gäster, hvilka väntat sig att få höra en helt annan trosbekännelse.

Presten tappade handboken, och den som bar barnet höll äfven på att tappa sin börda i förskräckelsen.

Sedan man sansat sig en smula, fortsattes akten i lugn och ro.

Men den som inte var lugn, det var just fältkommissarien, hvilken sprang allt hvad tygen höllo till sitt hem upp för trapporna in i rummen och genomsökte, skälfvande af oro och bekymmer, alla västar, rockar och byxor han egde.

Allt var förgäfves, den olycksbringande nyckeln var »puts weg.»

Alla rummen genomsöktes, man vände upp och ned på allting, men fåfängt, derefter sattes Lasse som vakt i sängkammaren, Edvard i yttre rummet och sjelf begaf han sig ned i trädgården, för att se om han kanske tappat den der.

Här gick han med krökt rygg, försigtigt lyftande benen för hvart steg, som en katt på vatensjuk mark, af fruktan att trampa ned nyckeln ifall han möjligen kunde ligga på någon af grusgångarna.

Han snokade i alla buskar, undersökte hvarje blomstånd, ända tills det började skymma, men

utan resultat. Han sprang upp efter en lykta och fortsatte med det fruktlösa sökandet hela natten, under hela tiden klädd i full paraduniform och ända till ytterlighet upprörd.

Kunde han hafva tappat den satans nyckeln på gatan, i så fall kunde hvilken bof som helst finna den, visserligen mot hederlig vedergällning återlemna hittegodset, men hvem ansvarade för, att en skälm ej kunnat taga aftryck af axet.

Du himmelske Gud, på så sätt kunde han ju hvilken natt som helst frukta att rutan på fönstret trycktes in, och en bandit frånstule honom allt hvad han egde, ja kanske mördade honom på köpet, man läste nu för tiden om så många mord och stölder.

Vid dessa tankar skakades hela hans kropp af en nervös frossa, och kallsvetten flöt i strömmar utför hans bultande tinningar.

Han sökte, bara sökte, och förbannade under tiden alla nya uppfinningar, förbannade alla små nycklar. Hur lugn och trygg hade han ej varit, när den gamla hederliga ekkistan med sina tre bastanta lås stod vid hans hufvudgård, nyckeln till den var ej en sådan der liten usling, utan en stor duktig en, som man väl kände att man hade på sig.

Solen gick upp och han sökte ännu, ja han fortsatte dermed ända tills han fram på förmiddagen föll, öfverväldigad af kropps- och själsansträngningar, framstupa i en blomsterrabatt. I detta tillstånd fann honom Edvard.

Lasse hade suttit hela natten och fortfor ännu

som en trogen skiltvakt att sitta tätt intill det dyrbara skåpet. Gossen sprang genast efter vatten och lyckades att vältra morbrodrens sanslösa kropp på ryggen, aflöste spännhalsduken, knäppte upp frack och väst, då han till sin öfverraskning märkte att ännu ett dylikt plagg fans under uniformsvästen.

Som en blixtnö blickade han genom hans huvud.

Försiktigt stack han handen i den inre västens högra ficka, och verkligen, där låg den med en sådan ångest eftersökta tingesten.

Gubben hade i distraktion tagit uniformsvästen utanpå den han bar förut, och som den sist påtagne var betydligt längre än den civila hade han ej kunnat känna nyckeln när han trefvade i uniformsvästens fickor.

Medan Edvard stod och med en viss andakt betraktade orsaken till all denna uppståndelse, stal sig en viss tanke på honom.

Han igenknäppte omsorgsfullt det yttre plagget, stoppade nyckeln i sin egen ficka och började stänka det kalla vattnet öfver den afsvimmades ansigte.

Efter en liten stund öppnade denne ögonen och såg sig undrande omkring. När han tycktes påminna sig hvad som passerat, spratt han upp och sprang med vacklande steg in i huset.

Edvard knallade helt lugnt efter, och fann morbrodren stående med ryggen mot det välsignade skåpet, liksom ville han med sin kropp försvara det mot alla angrepp.

Lasse satt i sängen, och sof den rättfärdiges sömn.

»Hvad ger morbror den, som skaffar nyckeln till rätta?» frågade gossen.

Gubben svarade ej ett ord, utan stod endast med framsträckt hals och utspända ögon och såg på honom.

»Hvad ger morbror mig, om jag skaffar nyckeln tillbaka?» upprepade åter Edvard.

Vid den sista frågan tog fältkommissarien ett språng framåt som en sårad panter, slog sina stora händer på gossens axlar och flåsade, »nyckeln, du säger nyckeln, hvar, hvar?»

»Slipper jag att komma på sjön och får jag fortsätta i skolan och sedan i Upsala, om jag tager reda på nyckeln?» parlamenterade Edvard för tredje gången.

»Ja, ja, jag lofvar det, vid Gud, jag lofvar dig det, men hvar, hvar är han?» stammade gubben.

Edvard tog upp nyckeln och räckte den till morbrodern.

Denne slet den i från honom och rusade till skåpet, liksom för att förvissa sig om, att det verkligen var den rätta, och Edvard försvann.

Nu först afklädde sig fältkommissarien sin högtidsdrägt, men var så tankspridd, att han ej märkte att han var klädd i dubbla västar.

En dryg timme derefter kom han in i Edwards rum, han var blek och skälvande och såg totalt förstörd ut.

»Jag har lofvat dig att få fortsätta dina studier, och hvad jag lofvar, det brukar jag äfven

hålla; men säg mig hvar fann du nyckeln?» frågade han och spände de skarpa ögonen i gossen.

»Jag fann den i— i— i trädgården», svarade Edvard sanningsenligt, ehuru han ej brydde sig om att speciellt förklara på hvilket ställe i trädgården han funnit honom.

»Besynnerligt, högst besynnerligt», mumlade gubben och gick ut, »och jag som letat så noga hela natten.»

Nyckeln till morbrodrens kassaskåp blef således den, som för den fattige gossen öppnade porten till vetande och framtid.

Edvard Hägg blef en skicklig och framstående läkare, åt hvars raska och välsignelsebringande framsteg fältkommissarien lefde nog länge för att få glädja sig; men aldrig såg Edvard nyckeln, utan att i sitt hjerta välsigna den lilla tingesten, som ändå var ett redskap, hvilket befriade honom från kapten Doggman och lät honom gå den bana han redan som barn utstakat för sig.

Fältmarskalken.

För åtskilliga år sedan gjorde jag bekantskap med en person, hvilken för sin originalitet och många kostligheter förtjenar att ej lemnas åt glömskan.

Hans namn var Uno von Tripp, han hade varit löjtnant, men titulerades daglig dags för »fältmarskalken».

Vid högtidliga tillfällen bar han tapperhetsmedalj, men ständigt satt uti knapphålet på hans nötta rock en liten röd och hvit bandrosett.

Det var vid den tiden då skarpskyttefebern grasserade som värst i våra bygder, som jag första gången såg honom.

Han stod en söndagseftermiddag på kyrkbacken, iklädd en gammalmodig, luggsliten uniform, naturligtvis medaljen på bröstet, svängde med en ofantlig sabel och arbetade i sitt anletes svett med att få rättning och pli på ett halft tjog bonddrängar, blomman af M:s sockens nybildade skarpskyttekår.

Mannen såg högst komisk ut der han stod och svängde med den fruktansvärda sabeln, nästan lika lång som han sjelf, och kommenderade med

en stämma så gäll och späd som hade den kommit ur en barntrumpet.

Han var ovanligt liten och späd, knappt fem fot, den venstra axeln var snedvriden och han haltade på högra benet.

Som frivillig hade han någon tid deltagit i danska kriget 1848, och således på fullt allvar luktat krutrök.

Detta kunde han också tala om och försummade intet tillfälle att berätta de besynnerligaste och mest härresande tilldragelser från denna kampanj.

Det påstods allmänt, att hans uppgifter fingo mottagas med mycken försigtighet, och att hans historier voro oerhördt starkt kryddade med egna fantasier och tillägg.

Att så var fallet fick jag efter att hafva gjort hans bekantskap intet skäl att betvifla, men det berömmet måste dock gifvas honom, att när han ljög, så ljög han med smak, och faktiskt är, att hans medalj bar Fredrik den sjundes bild.

Vi hade ej varit så synnerligen länge tillsammans, förr än jag till de minsta detaljer kände till alla, både möjliga och omöjliga äfventyr han råkat ut för under kriget, uti hvars flesta träffningar han påstod sig hafva deltagit; sanna förhållandet lærer dock varit, att han deltagit i affärerna vid Bov och Dannevirke, hvarest han blifvit sårad och derigenom urståndsatt att vidare tjenstgöra.

Under en hel sommar blef det mitt största nöje att så ofta som möjligt besöka honom och afhöra hans hjeltebragder, hvilka omväxlade i

oändlighet, ty ehuru temat var det gamla vanliga, förstod han på ett fintligt sätt att stufva upp de gamla rätterna så, att de fingo en viss smak af att vara färska.

Skummas nu de största orimligheterna af, och sammanfogas de antagligaste möjligheterna, så kvarstår ungefär följande innehåll af hans berättelse.

En februariqväll anno 1848 sutto i ett rum på en källare i Stockholm åtta à nio stycken unge män omkring ett stort bord, så uppfyllt af buteljer och glas, att der näppeligen rymdes några flera.

Att deras innehåll flitigt blifvit begagnadt stod i röd skrift att läsa på ungherrarnes respektiva anleten, ty de hade alle sammans, som man säger, »hissat brandflagg.»

En lång gänglig ungdom, iklädd officersuniform, hade just nyss rest sig upp, fattat ett glas och äskat tystnad; hans ögon fästes något osäkert på den midt emot honom sittande, hvilken ej var någon annan än hjälten i vår berättelse, Uno von Tripp, då omkring tjugoåtta år gammal och underlöjtnant vid ett af våra linierementen.

Sedan den länge intagit en lämplig och säker ställning och hostat i några repriser, hof han upp sin röst och talade:

»Kamrater, vänner; det är med på en gång både sorgsna och afundsjuka känslor, som vi i afton trädt till sammans för att tömma ett afskedsglas med vår aktade och värderade vän Uno von Tripp.

Känslorna äro sorgbundna, emedan den käre vännen drager ovissa öden till mötes.

Han drager ut för att kring sin hjessa vira hjeltemodets och segerns aldrig vissnande lagerkrans, men i stridens bullrande vimmel är ju lifvet hvarje sekund beroende af ett litet stycke bly eller — — —;»

»Nog, hör du Dyfvelhjälm, inga dödsfantasier om jag får be», tillade en af sällskapet.

»Men», återtog talaren utan att på minsta sätt genera sig utaf afbrottet, »men vi afundas honom, ty ärans och utmärkelsens fält ligger öppet för honom som — som — som — — —;»

»Som en bräddad punschbål», invände den dödsfiendtlige.

Glad att lyckligen hafva halkat öfver den qvistiga liknelsen, började talaren ånyo.

»Jag ser honom hur han rusar fram mot de fiendliga skarorna, nedgör allt som kommer i hans väg, jag ser honom, fortfor den förutseende och såg ut genom fönstret liksom han ute på gatan haft hela uppträdet framför sig, efter vunnen drabbning af monarkens egen hand mottaga ärebetygelser, upphöjas till kapten — — —;»

»Det äro vi redan alle zusammen, men det var f-n hvad du ser mycket i afton bror Dyfvelhjälm, du måtte väl må bra?» inföll sväfvande på målet en individ som låg raklång på en soffa; Dyfvelhjälm fortfor, »major, öfverste, general, fältmarskalk — — —»

»och konung eller kejsare af Färöarne. Och då komma vi alle zusammen till dig och spisa ka-

biljo», afbröt han på soffan, i det han mödosamt reste sig upp, stultade fram och stötte sitt glas mot den blifvande krigarens.

En stormande munterhet uppstod vid detta intermezzo, och festtalaren, hvilken säkert hade ännu flera syner att beskrifva, öfverröstades utan barmhertighet.

von Tripp hade i många år gått och suckat som underlöjtnant, men som han trodde sig hafva gjort den upptäckten, att i hemlandet majorsgraden endast kunde uppnås af personer med oerhördt stora magar, och han sjelf ej ens egde tillstymelse härtill, utan var mager och liten som en skrika på vårkanten, så fattade han ett hjeltemodigt beslut, nämligen att skapa sin lycka genom att som frivillig inträda uti danska arméen och hjälpa bröderna på andra sidan sundet att tukta hertigen af Augustenborg och hans anhang.

Han hade dessutom under det förflutna året varit föremål för den ihärdigaste hetsjagt af sina fordringsegare, och han tyckte att det borde blifva honom särdeles hälsosamt att andas annan luft än Stockholms, der han städse burit ett horn i sidan till en viss gata på söder.

Några vänner och kamrater hade denna afton stält till en liten afskedsfest för honom, ty resan skulle i all tysthet företagas följande morgon. Festens föremål, som märkvärdigt nog var den minst medtagna af hela samlingen, men lika fullt var rätt högt uppe i gasken, reste sig upp och besvarade den nyss hållna orationen på följande sätt:

»Af varmaste hjerta tackar jag eder för de välönskningar ni utbragt för mig.

Jag går att kämpa för en rättvis, för en helig sak, jag går att med tappra vapenbröders tillhjälp krossa dessa Slesvig-Holsteinska röfvare» — han talade ej om de svenska björnarne, hvilkas högsta önskan var att få honom inom lås och bom — »som med sina ränker och falska stämplingar göra den ädle monarkens diadem till en törnekrona.

Den store Napoleon yttrade en gång, att marskalkstafven bär hvarje soldat i sin rensel, hvem vet hvad som kan hända? En sak smärtar mig dock, det är tanken på att nödgas strida, visserligen tillsammans med en tapper nation, men de äro dock främlingar för mig.

Ack, hvarför finnes ej hundra tappra efter ära törstande landsmän som tillsammans med mig ville draga i fält?

Vi skulle bilda en sjelfständig frikår och ännu en gång visa världen, hur svenska stålet biter — — —.»

»Von Tripp talar som en krona, han har rätt», skrek en liten kunglig sekter, ännu knappt torr bakom öronen, men uppeldad ända till kokpunkten af punsch och stridslustnad, »skola vi ligga här i veklig sysslolöshet, när vår vän strider och blöder för det ädla, rätta och sanna, nej, upp därför och följom, låtom oss visa, att än har svensken kraft i arm och mod i barm.»

Förslaget mottogs med ett stridstjut, som helt visst skulle hafva hedrat en indianstam.

Alla skulle med, man »tummade» derpå i

flera repriser, man skulle eröfra tyska hertigdömet med samma lätthet som man tömde en punschbål, man skulle svinga sig upp till generaler och marskalkar hvarenda en, här fans ingen gemen bara korporaler.

Gud nåde de upproriske Slesvig-Holsteinarne, de voro dömde, de skulle nedsablas till sista man.

Skada blott, att den gemytliga kung Fredrik ej hörde och såg dessa tappre, han hade helt visst fält glädjetårar, och mången centnertung börda hade blifvit lyft från hans qvalda bröst.

Hjeltefesten fortsattes till efter midnatt under afsjungandet, eller sannare afskrikandet af »kung Karl den unga hjelte» »den tappre landssoldat», med flera krigiska godbitar, tills eröfrarne slutligen för att stärka sig, dröpo af till bäddens ljufva iden.

Men när skjutskärran följande morgon stod och väntade på von Tripp, väntade denne förgäfvess på sina vapenbröder, det enda sällskap han hade, voro de ohyggligaste kopparslagare, hvilka ärligen följde honom många mil på vägen.

Visst mumlade han i sina fjunartade mustacher åtskilligt öfver skräfvelaktiga vänner m. m., men så flögo tankarna till Hornsgatan N:o 74, och han skyndade att stiga upp i åkdonet. Och här skramlade den blifvande fältmarskalken ansenligt dufven i den duskiga vintermorgonen, med båda händerna troget omfattande sin goda klinga, och kunde ej förjaga en viss dyster sinnesstämning, som lade sig kylande öfver hans qvällen förut så uppdrifna mod.

Huru vanskliga våra förhoppningar och illusioner äro här i verlden, fick vår unge krigare erfara genast vid sin ankomst till den danska hufvudstaden, ty ehuru de officerare han råkade och presenterade sig för alla voro artiga emot honom, så fäste man ingen synnerlig uppmärksamhet vid den lille obetydliga svensken, hvilken sin långa värja och uniform till trots dock hade mera tycke af en trosskusk än en officer, utan alla hänvisade honom till anmälningsbyråerna.

Der mötte honom ett nytt obehag, ty han påträffade här några sluskiga figurer, svenskar liksom han, som på Guds försyn ärnade draga i fält, och hvilka doftande af öl och finkel i förtrolig ton ville fraternisera med honom under anspråk på att vara landsmän.

Någon officersplats blef honom ej anvisad, ej ens en underofficersanställning, utan han inskrefs i rullorna som simpel nummerkarl, hvarpå han erhöll adress på sin blifvande kompanichef.

»Nå, nå,» mumlade han under vägen dit, »Karl Johan började han också som simpel karl,» och tröstade sig med Napoleon den förstes ord, instälde han sig hos chefen.

Här var allt oreda och brådska, adjutanter och ordonnanser sprungo om hvarandra, mottagningsrummet var till trängsel fylldt af uniformerade och civila personer hvilka alla sökte företräde

Den lille löjtnanten blandade sig i hopen, och försvann bland denna massa af storväxta personer, som en synål i en halmstack.

Omsider fick äfven han företräde och erhöll

kort och godt ett anvisningskort, hvarå stod angifvet, hvarest han skulle erhålla vapen och uniformspersedlar, samt platsen för och tiden då han skulle infinna sig vid den dagliga exercisen.

Förargad och nedslagen öfver ett sådant behandlingssätt, så himmelsvidt skildt ifrån det han väntat sig, gick han till sitt logis, och funderade på, om Slesvig-Holsteinarne i det hela ändå hade så orätt uti att uppresa sig mot danskarne, hvilka när allt kom omkring voro ena oborstade marufflar.

Men ännu var det ej slut på den dagens tråkigheter, ty när han kom till det ställe der ekiperingspersedlarne utdelades, blef han af en stor grof fältväbel tillslängd en röd vadmalströja och ett par grå dito byxor, men du himmelens Gud, hvilka kläder!

Hela löjtnant Uno von Tripp kunde ogeneradt rymmas i det ena byxbenet, och jackan kunde han godt begagna till fältkappa.

På anmärkning om, att uniformen ej passade honom, fick han det svar, att om han ej vore nöjd med kronans kläder, så stode det honom, såsom frivillig, fritt att skaffa sig egen uniform.

Det stod minsann ej så till med den unge krigarens kassa, och det blef honom ingen annan utväg öfrig än att uppsöka en skräddare, hvilken lofvade ändra kläderna.

Dyster och svärmodig gick han till sängs, insomnade och drömde, att kung Fredrik med egen hand prydde honom med Dannebrogens kommen-

dörsband, och så slutades hans första dag i Köpenhamn.

Några dagar derefter infann han sig på exercisen, hvarest nya svårigheter mötte vår hoppfulle martisson.

Först språket, som han till en början hade svårt att komma tillrätta med, så handgreppen, som voro så olika dem, som reglementet påbjöd derhemma, men som gammal van exercismenniska redde han sig härvidlag bra nog. Värst af allt var dock, att han, som i det kära fosterlandet varit van att dundra och hundsvottera menige man, nu sjelf fick känna på hur den soppan smakade att utan prut få mottaga tillrättavisningar och snubbor af en grofhuggare till korporal.

Det var minsann inga sötebrödsdagar för vår stackars löjtnant, men han teg och led samt väntade på bättre tider.

De sista dagarne i Mars kom den glädjande underrättelsen, att man skulle embarkera, nu skulle det blifva allvar utaf.

En vacker morgon steg hans, jemte några andra regementen ombord på transportångaren Heckla, och nu bar det af söder ut.

Tämligen sent en qväll ankommo de till Flensburg och fingo efter lång väntan sina inqvarteringspoletter.

Von Tripp och fem stycken Jutländska bonddrängar blefvo inqvarterade hos en krukmakare, hvilken till på köpet var tysk-sinnad.

Bemötandet var i följd deraf allt annat än vänligt, ja det såg ut som hade värdfolket trott,

att de danska soldaterna lefde af solsken och vackert väder, ty de gjorde ej någon min af att servera aftonmåltiden.

Men när Jensarne, eljest de beskedligaste och godmodigaste gossar i verlden, började att blifva hungriga, anställde de ett sådant väsen, att krukmakarehustrun fann för godt att framsätta ett stort fat rykande potates och en panna stekt fläsk.

Vid denna härliga syn ljusnade de larmandes anleten, och de angrepo gudsgåfvorna med äkta dansk aptit.

Kosten var visserligen tarflig i synnerhet för von Tripp, hvilken varit van vid officerstaffeln, men den långa sjöresan, hvarunder bespisningen just ej varit så regulier, hade gifvit honom matlust, och han grep sig an, om ock ej med samma glupskhet som kamraterna.

Väl vorden mätt, gick han ut i staden för att se sig omkring.

Utkommen på gatan smektes hans öron af att få höra svenska språket talas, han tittade åt det håll hvarifrån de kära tonerna kommo, och upptäckte tvenne unge officerare, som under skratt och muntert samspråk gingo gatan framåt.

Han var ej sen att springa ifatt dem och presentera sig och mottogs af dem på det hjertligaste sätt samt anmodades att blifva dem följaktig på en liten, af danska officerare anordnad kollation, dit de just nu voro på väg.

Glad att åtminstone för en stund få vara tillsammans med jemlikar, mottog han tacksamt an-

budet, och en stund derefter inträdde trion i en stor, väl upplyst sal.

Här fördes ett muntert lif, det sjöngs, talades och dracks hela qvällen, det var den första angenämna stund han tillbringat i Danmark, och vår exlöjtnant började få en bättre tanke om danskarnas savoir vivre än hvad han tillföre haft.

Klockan ett på natten bröt det glada sällskapet upp, sedan von Tripp af sina landsmän fått löfte om, att han genom deras medverkan skulle blifva transporterad till deras regemente, hvarefter man skildes åt, åtskilligt lifvad litet hvar.

Efter många vilseledande kryssningar lyckades von Tripp slutligen att få reda på sin värds hus och stretade mödosamt upp till det rum, som han trodde vara sitt och kamraternas.

Dock plötsligt väcktes hela huset af en förfärlig skräll, som tycktes skaka det i dess grundvalar.

Krukmakarehustrun kom uthoppandes i en mycket lätt kostym, efter henne kom i kort gallopp hennes kära man, under det att båda skreko med full hals: »Mein Gott, mein Gott, sie schiessen mit Kanonen».

Orsaken till oväsendet låg emellertid vid foten af trappan och kraflade bland en oerhörd massa af sönderslaget krukmakaregods.

Von Tripp hade i dimman tagit miste på trappuppgång och kommit upp på ett loft der hans värd förvarade sitt lager.

Der hade han stött emot några pelare af uti

hvarandra stående lerkrukor med det resultat, att dessa fallit öfver honom, och hela härligheten ramlat utför trapporna.

Hans kamrater kommo vid hustruns alarm utrusande med gevär och påskrufvade bajonetter, men började att storskratta då de sågo hvilken ömklig figur »den lille bitte svensken» gjorde bland ruinerna af krukor och fat.

Men den som ej skrattade, det var värden sjelf, som svor som en turk öfver »der verdammte swedische Schweinhund» både länge och väl.

Efter mycket väsen, och sedan roten och upphofvet ur sin tunna plånbok fått framtaga kontant valuta, stillade sig ovädret och man gick till hvila, men de torroliga Jensarne kunde ej underlåta att skämta öfver, att svenskens massakrering af lerkrukorna bestämdt var ett förebud om huru de om några dagar skulle hugga det Slesvig-Holsteinska packet sönder och samman.

Dagen derpå råkade von Tripp åter ut för ett missöde, ty när han uppsökte sina landsmän, fick han veta, att de i daggryningen marscherat med sitt regemente, ingen visste hvart, således fick han fortfarande vara der han var och inväntade dagligen med största otålighet uppbrottsordres.

Nu förflöto åter några tråkiga och enformiga dagar under exersis och förposttjenst, tills äntligen den 9 April inbröt och slaget vid Bov utkämpades.

Det var något annat än lustlägren på Ladugårdsgärdet.

En skälfning gick genom lederna, när det

första kanonskottet dånade, och när en häst kom gallopperande med sin bleka och blodiga ryttare släpande vid stigbygeln, kände von Tripp och säkert många med honom en innerlig lust att kasta geväret ifrån sig och taga till fötterna.

Men lång tid till besinning lemnades ej, ty officerarne drefvo karlarne fram likt slagtboskap, och några minuter derefter voro de midt i elden bland krutrök, vapenslammer, sårade och döda.

Vår löjtnant saknade visst ej personligt mod, men som ordspråket säger: »första timmen i galgen är alltid värst», så anfölls han såsom de flesta af den så kallade kanonfebern.

Väl inkommen i vimlet högg, sköt och stack han efter bästa förmåga, och helt säkert förpassades många upproriska af honom till de sälla jagtmarkerna; får man tro hans egen utsago, så var det i hundratal.

Huru länge han så höll på med slagtandet visste han ej, men för ett ögonblick blef han lemnad ensam, dock blott för ett ögonblick, ty plötsligt stod en jättelik rödskäggig soldat midt emot honom med geväret i högsta hugg. Von Tripps gevär var urskjutet, hvarför han hukade ihop sig och blundade, men sträckte lika fullt fram det med bajonett försedda vapnet, i det samma fick han ett förfärligt slag öfver venstra axeln, föll framstupa och förlorade sansen.

När han återkom till besinning höll solen på att gå ned, allt var tyst omkring honom, han kände en brännande smärta i axeln och reste sig upp, ej utan svårighet.

Lik salig don Quixote kände han först om han var sårad, men med undantag af axeln kunde han ej upptäcka något sår, framför honom låg den rödskäggige, som måttat det rysliga slaget som fält honom till marken, på ryggen med bajonetten på von Tripps gevär tvärt genom halsen, det hade varit en ren händelse att den tyske soldaten hade varit i så häftig fart att han rent af spetsat sig själf på det framsträckta geväret.

Den uppståndne hade först fallit framåt, men derefter rullat ned i ett lerfylldt dike.

I stället för att på morgonen haft röd tröja och grå byxor så var han nu helgrå från topp till tå.

Rundt omkring honom lågo döda, vänner och fiender om hvarandra, sönderbrutna vapen och sönderslitna klädespersedlar.

Hvem hade segrat?

Det visste han ej, dock huru som hälst, han ville ifrån detta hemska ställe, der han stod ensam lefvande.

Ehuru axeln plågade honom gick det dock ganska bra att gå.

Han hade ej tagit många steg, förr än han bland likhögarne fick se en på fyra fötter krypande varelse af högst besynnerligt utseende.

Hufvudet tycktes vara eldrödt, och efter honom släpade liksom en lång svans.

Löjtnantens första tanke var att det var en stackars sårad som likt honom själf behöfde hjälp, han skyndade därför efter, men för all säkerhet

tog han ett på marken liggande gevär, hvilket befanns vara oladdadt.

När den krypande hörde steg bakom sig, reste han sig upp och började springa af alla krafter.

Nu kunde det tydligt skönjas hvad det var för en passagerare, det var en så kallad friskareman, antagligen en Kielerstudent, som eldad af »Begeisterung» förenat sig med upprorshären. Det var en liten undersätsig karl, om möjligt mindre än sin förföljare, en ofantlig lång sabel slängde omkring honom, det var den som sett ut som en svans; på hufvudet bar han en fantastiskt utstyrd röd mössa.

Tysken var flink i benen, och skulle troligen hunnit undan, om ej den långa sabeln vid hopandet öfver ett dike kommit emellan hans ben och orsakat en kullerbytta.

Nu gjorde förföljaren en kraftansträngning och lyckades framkomma innan den andre kommit på benen, han satte bajonetten för den fallnes bröst och skrek med sin morskaste kommandoröst: »gif dig eller dö».

Friskaremannen rullade ihop sig som en igelkott, vände ut och in på ögonen och vrålade med en äkta »bierbas», »Gnade, pardon, tapferer Waffenbruder.»

»Det skall f-n vara bror med en sån der pickelhäring, stig upp din arma anka», röt segraren och stötte till honom med gevärskolfven.

Han flög upp, hopknäppte händerna och fortsatte med sitt »Gnade, Pardon», och tillade: »wir sind alle geschlagen, die tapfren Dänen sind Sieger».

Detta var en så utomordentlig underrättelse, att löjtnanten i pur förtjusning höll på att taga sin ruskige fånge i famn, men finnande ett sådant förfaringssätt under närvarande omständigheter högst olämpligt, afknäppte han fångens stora sabel och omgjordade sig sjelf dermed samt dundrade ett skarpt: »Framåt marsch».

Och så bar det af med rödmössan förut och den lerbesmorde f. d. löjtnantan i hack och häl efter.

Fången, som kunde vara omkring tjugotre år, bar en högst egendomlig uniform; en svart, mycket kort lifrock med sleifer, gula ridbyxor och utanpå dem höga kragstöflar, försedda med ett par stora sporrar.

Karlen skalf som ett löf, såg sig ofta om liksom hade han fruktat att i hvart ögonblick få sig en kula genom lifvet. Von Tripp rynkade ögonbrynen, spände ut ögonen och sökte att göra sin uppsyn så fruktansvärd som möjligt.

Plötsligt hördes i närheten välbekanta toner:

»Og denne har han skjændet, og tramped under fod,
Nej, dertil är vaar fane for gammel og for god,
Og derfor vil jeg slaas,
Som tapper Landsoldat,
Hurra, Hurra, Hurra.»

Det var en liten afdelning anförd just af en af de begge landsmännen som han gjort bekantskap med i Flensburg.

Gladt skyndade löjtnanten fram och anmälde sig och sin fånge.

Anföraren såg förvånad några ögonblick på de begge kostliga figurerna, brast derefter i skratt och utropade:

»Nå så vid alla Gudar, är det icke von Tripp, ehuru du mera liknar en lergök än en dansk soldat, men hvar f-n har du fått fatt på den der babianen, han skall visst vara student den der, en af von der Tanns garde, då äro våra studenter englar i jemförelse med dessa, som likna röfvare och banditer hvar enda en.»

Von Tripp redogjorde för detaljerna, hvar-efter tvenne man beordrades att bevaka det tyska professorsämnet.

Och så bar det af mot lägret.

Här var jubel och lif utan gränser, ingen tänkte mera på dagens blodiga arbete, allt var glädje, danska hären hade vunnit en lysande seger, hade drifvit Slesvig-Holsteinarne med blodiga pannor söder ut.

Man tänkte ej på de många tappra kamrater, som i dag sett solen lysa för sista gången, ej på de sårade, som i ambulanserna suckade och vred sig under läkarnes hemska instrument.

Vår lille löjtnant måste äfven söka hjälp för sin axel, som befanns vara ur led.

Den drogs under stora smärtor tillrätta, hvar-efter han anbefaldes några dagars stillhet, men i brådskan måtte dock tillrättadragningen skett något vårdslöst, ty den stackars von Tripp var och förblef efter den dagen snedaxlad under hela sitt lif och utgjorde detta lyte jemte Kielerstudentens långa sabel hans minnen från slaget vid Bov.

När han, något så när återstald, några dagar derefter anmälde sig till tjenstgöring vid regementet, mötte honom den glada underrättelsen, att han samma dag blifvit förflyttad till den afdelning, der hans landsmän förde befäl, samt att han för sin tapperhet i slaget vid Bov blifvit befordrad till sergeant.

Den nybakade underofficeren sträckte på sin lilla lekamen och tyckte sig se knoppen af marskalkstafven sticka fram ur renseln; det var första trappsteget mot ärans och maktens höjder.

»Vänta bara ni pultroner der hemma, ni skola snart nog få höra talas om Uno von Tripp på ett sätt, som skall göra eder gröngula af afund.»

Så pratade han vid sig sjelf, under det han iklädde sig sin nya uniform.

Nu bar det af söder ut till Dannevirke, ty det förspordes, att de upproriske hade fått förstärkningar från Preussen, och att ett anfall vore snart att förvänta.

Vägen till Slesvig var vida angenämare än färden från Köpenhamn till Flensburg; nog var det ganska mödosamt att på de af vårregnet uppblötta vägarne traska den långa vägen, i synnerhet som herr sergeanten hade stor möda att med sina korta ben hålla jemn lunk med de stora långbenta Jensarne, men omsider anlände man dock till Slesvig.

Här talades kors och tvärs om, att stora preussiska härmassor dagligen samlades för att med ett enda slag förinta den lilla danska hären, men soldaterna hade ännu sin första seger i färskt

minne och längtade otåligt att få pröfva på en ny dust.

Och länge behöfde de ej att vänta, förr än de hade tysken in på näsan, och det på sjelfva påskdagen.

Huru slaget vid Dannevirke aflopp är allmänt bekant, den tappra, ehuru i styrka vida underlägsna danska hären kunde ej motstå tyskarnes alltjemt tillvexande skaror, den drefs oupphörligt tillbaka.

von Tripps regemente var till en början uppställdt som reserv bakom en höjd, men så kom en ordonnans framsprängande med ordres till befälhafvaren, och så bar det af öfver ängar och diken och inom kort voro de i elden.

Efter en stund blåstes till återtåg, men när sergeanten såg sig omkring, kunde han ej upptäcka mera än på sin höjd tjugo man af sitt regemente, ingen kapten, ingen löjtnant, alla voro borta.

Med denna lilla återstod drog han sig i så god ordning som möjligt tillbaka, men de hade ej hunnit långt, förr än mot dem kom marscherande ett helt regemente pickelhufvor — de hade således blifvit kringrända.

Med dragen sabel kommenderade von Tripp: »Framåt, springmarsch!» i den dåråktiga förhoppningen att med en hand full folk kunna slå sig igenom, och rusar mot den fiendtliga kolonnen, hvars leder märkvärdigt nog öppnade sig för honom.

Hans manskap hade visserligen följt honom

några steg, men seende den öfverlägsna styrkan, mot hvilken deras anförare rusade, skingrade de sig åt alla håll och läto sergeanten springa bäst han gitte.

Preussarne skrattade åt den lille ensamme mannen som så der solo kom sättande mot dem, och öppnade, som sagdt, sina leder.

von Tripp ropade »hurra» och sprang, sprang för brinnande lifvet alltjemt troende sig med sitt folk hafva gjort en bresch i de fiendtliga lederna.

Nu kände han ett hårdt slag å högra benet strax ofvan knäet, det svartnade för ögonen, och han föll.

Små orsaker kunna ofta hafva stora verknin- gar, hade han ej träffats af det på måfå aflossade skottet, så torde det händt, att han med sin goda fart hunnit den danska linien, möjligen fått del- taga i det öfriga fälttåget och stigit i graderna, nu hade den lilla kulan på en gång splittrat hans ben och hans krigarebana.

När han åter uppslog ögonen, höllo ett par långskäggiga tyska soldater som bäst på att in- ventera hans fickor. Han försökte göra en rörelse för att resa sig upp, men en ryslig smärta i be- net tvang honom att ligga stilla, han hopsamlade då de få tyska glosor, som ännu sutto qvar i min- net sedan skoltiden, och bad med svag röst sina båda plundrare att hjälpa honom derifrån.

Sedan de först på det omsorgsfullaste hjälpt honom af med allt hvad han hade på sig af värde, togo de af gunst och nåd honom emellan sig, och

aflemnade honom till tvenne sjukvårdssoldater, som de mötte.

Dessa buro honom till ambulansen, der kulan uttogs, första förbandet anlades, hvarefter han tillsammans med en hop andra sårade lades på en vagn, och kosan ställes till Rendsburg.

Vid ankomsten dit, voro alla sjukhusen öfverfulla, de sist anlända måste anbefallas åt stadsbornes barmhertighet, som sannerligen ej var att skryta af i synnerhet mot allt hvad danskt hette, och efter mycket prut och krängel inlogerades von Tripp hos en stor tjock bryggare.

Dålig skötsel och otillräcklig läkarehjelp gjorde, att hans tillfrisknande gick dubbelt så långsamt som det skulle hafva gått under vanliga fall.

Inga direkta eller sanningsenliga underrättelser erhöll han om den danska härens öde, alla som han frågade, svarade honom med uttryck af det djupaste förakt, att den segerrika tyska hären intagit hela Danmark.

En fanns dock, som förbarmade sig öfver den stackars fången, nämligen världens dotter, en lång, grofväxt, rödkindad flicka vid namn Ketty; hon brukade dagligen titta till honom och sjöng tyska visor för honom under de vackra våraftnarne; detta vållade, att när några dagar före hans utvexling såret i benet endast var ett ärr, han på det mest kosmopolitiska språk man kan tänka sig, en blandning af svenska, danska och tyska, bad den vackra Ketty att äfven läka det hjertesår hon förorsakat honom.

Den tjocke bryggaren, den huldas fader, kom

vid underrättelsen härom inrusande, och utan vidare resonnemanger, men under en störtsjö af svordomar, körde han den förälskade konvalescenten på dörren.

Denne brukade sedan ofta säga, »mina illusioner som krigare krossades vid Dannevirke af en spetskula, och mitt hjerta i Rendsburg af ett ölfat.»

Sedan stillestånd i Augusti blifvit ingånget, reste han till Köpenhamn i sällskap med några andra utvexlade fångar och sin stora sabel, som man låtit honom behålla.

Några veckor derefter var han åter på fädernesjorden, och de segertroféer han hemförde voro Kielerstudentens långa pamp, en snedvriden axel och ett för kort ben.

Marskalkstafven bräcktes vid Dannevirke, han erhöll hvarken den eller kommendörsbandet, som han drömt om, men fick i stället nöja sig med en bränvinskontrollörsbefattning och titeln medaljör.

Men af bekanta och vänner fick han ända till sin död heta fältmarskalken. Att i våra dagar ur de djupa lederna svinga sig upp till marskalk faller sig ej så lätt, men att få sig ett »klicknamn» har i alla tider varit den simplaste sak i verlden.

Hårlocken.

Spelsbo var en liten köping — för att ej säga stadsämne.

Det var en by och en ganska blomstrande by till och med; det hade sin lilla vackra kyrka som dominerade platsen, poststation, lastagebrygga, garfveri och tvenne handelsbodas.

Innebyggarna voro välmående och kallade med en liten släng af stolthet den samling af hus som sträckte sig på båda sidor om vattendraget, för »sta'n». Hvem vet om ej denna obetydliga plats om hundra år blifver hugnad med stadsprivilegier.

Ty redan vid tiden för vår berättelse liknade andan bland dess bebyggare mycket den, som besjalar småstadsbor.

Ehuru utrymmet var trångt, hade modets drottning, fru Lyx, ej aktat för rof att äfven här sätta sig ned till stor fromma för tvenne afdankade skraddaregesäller från närmaste stad, samt två eller tre unga flickor, af hvilka en hade varit i Stockholm en kort tid och lärt sig sy kläder.

Hvad koeffyrerna beträffar, hade man ej ännu skaffat sig någon hårfrisör, kyrkvaktaren hade

excellerat i yrket i många år och fortfor att skära eller klippa alla öfver en kam.

Stadens »in spe» honoratiores utgjordes förutom af prestens, af bergsmannen Qvarts, några förmögna bönder, trädgårdsmästaren Qvist, som af hushållningssällskapet blifvit antagen i och för trädgårdsplanteringar, klockaren och orgelnisten, hvilken dock såsom varande andligt sinnad slutit sig inom sig sjelf likt ostronet i sitt skal, och slutligen af en ny handelsman Joakim Sillén, en passagerare, som hvarken tillhörde herremannaklassen eller bondeståndet, men som med händer och fötter arbetade för att blifva hänförd till den förstnämnda.

Bergsmannen Qvarts var näst presten den mest betydande mannen inom kommunen, han hade varit med i de gamla goda tiderna, då våra hufvudsakligaste utförselsprodukter, jern och trä, stodo i högt pris, och samlat vackra fyrkar på kistbotten.

Gubben var af gamla stammen, god som guld, ärlig och rätt fram; också voro hans båda döttrar, Amanda och Katrin, han egde ej flera barn, tvenne perlor, hvilka i afseende på utseende och infattning lyste i ögonen på ortens giftaslystna ungersvenner.

De båda systrarna hade fått sin uppfostran i den närbelägna prestgården och umgingos förtroligt med prestens döttrar, en omständighet, som höjde dem ännu några pinnhål i den allmänna opinionen.

Bergsman Qvarts hus var likt honom sjelf,

enkelt och tarfligt, rummen belamrades ej med en hop moderna möbler, allt var här massivt och stadigt.

Den som fick den äran att kasta en blick i det stora ekskåpet i hvardagsrummet fick äfven der skåda en massa af skedar af alla storlekar, bågare och kannor, allt af kontrolleradt silfver.

För döttrarne var gubben synnerligt svag, och ehuru han visserligen var noga på styfvern, prutade han aldrig emot när frågan var om utgifter i och för deras verkliga eller inbillade behof.

Herr Joakim Sillén, som för ett par år sedan anländt till orten från knallarnes land, der han enligt sin egen uppgift varit kontorist, en uppgift som dock hans landtliga manér jäfvade, var en lång, linhårig adonis, som af alla krafter sträf-vade att anses som ortens modejournal.

Han dyrkade det täcka könet, och ansågs, åtminstone af sig sjelf, för en fin och trefflig fruntimmerskarl.

Också var han storstätlig, när han om söndagarne, befriad från boduniformen, paraderade på kyrkbacken.

Det gulockerfärgade håret hade han i början medelst en sorts beryktad hårtinktur velat förvandla till svart, men försöket misslyckades och han måste en tid gå med peruken skiftande i gräsgrönt, hvarefter han afstod från vidare experiment i den vägen.

Hvilken konst han använde för att få håret vid öronen tilltvingadt till tvenne konstnärliga »kromischer», var en outgrundlig hemlighet, ty

att hans hufvudprydnad ej hade naturlig fallenhet för att krusa sig, derom vitnade de spikraka testar som stupade mot rockkragen i nacken.

Hans kläder voro ej sydda inom orten, tycker man det, utan beställes i den närmast liggande staden, der herr Sillén för sin »affärs» skull var en ofta sedd gäst.

Ehuru hans sätt och uppträdande lemnade mycket att önska, var han dock alltid bjuden till de små tillställningar man gjorde, utom till bergsman Qvarts; denne kunde ej med den sprättige »sillkadetten», som han benämde honom.

Hans egentliga motvilja för Sillén förskref sig nog derifrån, att han var en konkurrent till den konsumtionshandel, som var belägen vid kyrkan, och uti hvilken bergsmannen var störste delägaren.

Gubben hade mycket arbetat emot när Sillén ernade sätta upp handel här, tyckande att det kunde vara nog med en handelsbod på denna lilla plats, men han hade misslyckats, och detta förbättrade ej hans ovilja.

Det hade en dag varit en liten bjudning med dans i prestgården, hvars invånare till klockarens stora grämelse ej ännu blifvit »väckta», och dit hade såväl bergsmannen med sina döttrar som herr Sillén varit inbjudne.

Följande dagens förmiddag finna vi de båda systrarna, Amanda och Katrin, sittande i trädgården sysselsatta med att sprita ärter, under det de samspråkade om föregående dagens nöje.

De voro ett par ganska vackra flickor, den

äldre, Amanda, nitton år, den yngre, Katrin, sjutton, Amanda var mörk med bruna skalkaktiga ögon, då deremot den yngre system hade ljusst hår och blå ögon, båda voro resliga och fylliga.

»Det var fasligt hvad Sillén gjorde sig grön för dig i går», pratade Katrin och såg leende på systemen.

»Usch då», svarade Amanda och såg mäkta förargad ut, »det är då för bedröfligt med den der karlen, han hänger sig fast vid en som en kardborre, jag fick ju knappast dansa med någon annan på hela qvällen, jag försäkrar dig, att jag till slut var rent af gråtfärdig.

Han måtte tycka sig vara en fasligt rar en den der.

Och så han dansar sen, när man ej kan bättre, vore det allra bäst att låta bli. Man kan riktigt vara rädd för att bli ihjälslagen när han får fatt på en stackare. Slog han mig ej först mot skåpet och se'n i kakelugnen, så det svartnade för ögonen på mig, förutom det, att han med sina stora klappträn till fötter trampade mig så, att jag knappt kan taga ett steg i dag utan att skrika.»

»Jag vet inte hvad du har emot Sillén, jag tycker ej att han är så faslig som ni andra flickor påstå», invände den mera saktmodiga Katrin.

»Tycker du det, var så god och håll till godo, slite'n med hälsan», hånade Amanda, »jag för min del tål ej se den inbilske herrn med sina tjocka labbar, hvilka nästan för mycket erinra om salt kött. Troligen var det sista gången han fick sticka sin långa näsa inom prestgårdsdörrarne, så

drumligt som han bar sig åt. Är det skick det, att slå ett helt glas punsch på gummans bästa mössa, så det rann ned efter ryggen, och så springa derifrån utan att ens bedja om ursäkt. Dessutom tycker hvarken far eller prosten om honom, ty det föres alltid väsen der nere i boden.»

Samtalet afbröts här af en uppnäst och fräknig ungdom, hvilken kom spatserande rakt mot de unga flickorna, med ett bref i handen som han med en illistig grimas räckte till Amanda.

Hon fattade brefvet, såg på dess utanskrift och der stod helt prydligt hennes eget namn, »fröken Amanda Qvarts.»

»Hvar har du fått detta ifrån, Jöns?» frågade adressaten och vände nyfiket kuvertet på alla sidor.

»Silléns bopojke stack'et te mej», svarade budbäraren med ett innerligt grinande och gjorde derpå helt om sväng.

Amanda öppnade kuvertet och framdrog derur ett obegripligt grannt utstyrdt papper, med kysande dufvor och genomborrade hjertan i alla hörnen.

Alla fyra sidorna voro fullskrifna med vers.

På sista sidan, allra nederst, stodo omgifna af de mest labyrintiska slängar bokstäfverna »J. S.»

Katrin, som lutad öfver systemns axel betraktat brefvet utropade: »J. S., det är Silléns namn, det är bestämdt friarebref, jo, jag tänkte något jag i går qväll, och på vers till på köpet, kära du, läs för all del upp hvad han skrifver.»

Amanda, som en stund under tystnad beskådat de granna utsirningarne, började.

»Sköna flicka! Näktergalen,
Som, i nattens dunkla timmar,
Fyller parkerna och dalen,
Med sin tungas silfverljud,
Ej lik Junos fogel glimmar,
Ej i svanens hvita skrud.»

Hon fortsatte läsningen vers för vers under det att systemen beundrande utropade; »det der är ju riktigt vackert, att Sillén skulle vara en sådan huggare att sätta ihop vers, det kunde jag då aldrig i verlden föreställa mig.»

När Amanda slutligen kom till den sista versen:

»Mig, Amanda! Himlen gifvit
Lif och anda, själ och tunga.
Flicka, jag har skapad blifvit
Endast för att prisa dig.
Jag kan älska, jag kan sjunga —
Fordra icke mer af mig!
Ljufva Amanda,
Mig ej klandra,
Om jag begär en lock af ditt hår,
Att som balsam lägga på mitt hjertas sår.»

utropade hon.

»Ja så, du tror således, att Sillén skrifvit ihop detta sjelf, men se det får ingen mig att tro, man hemtar ej fikon af tistel eller drufvor af törne.

Hvar i all verlden har jag läst de der verserna», tillade hon begrundande.

»Spring upp, Katrin», bad hon, »och tag ned den der boken, som jag fick till julklapp i fjol.»

Systemen sprang, och Amanda blef sittande i djupa funderingar.

Katrin återkom med den begärda boken, och nu började de båda flickorna att leta.

Slutligen funno de poemet »Näktergalen,» af Stagnelius och se, det stämde ord för ord in med herr Silléns utgjutelse, utom de fyra sista raderna, hvilka tycktes hafva blifvit ditskrifna liksom på köpet, och smakade allt för mycket af hvardaglighet för att ej förråda sin upphofsman.

Katrin såg nedsablad ut; »och jag som trodde att han satt ihop det sjelf», utbrast hon harmset.

»Åh», inföll Amanda förargad, »jag anade genast att ej så vackra tankar kunde komma ur Silléns inbilska hufvud, ne-nej men.

Men det här sista skräpet har en stark lukt af tran och sill.

Kors en sådan oförskämd bengel, jåså, han vill hafva af mitt hår för att lägga på sitt dumma hjerta som plåster, men jag skall låta honom veta, att jag ej är någon apotekare, nöthår passade allra bäst dertill; nej, pass min bästa herr Sillén, annat hade det varit, om — — —», här afbröt hon sig och rodnade.

»Hå, hå», skrattade Katrin, »nu förstår jag, du menar, att om den vackre trädgårdsmästaren Qvist bedt dig derom så — — —».

»Äsch, hvem har talat om Qvist, du är då alltid till reds», snäste Amanda och gjorde en knyck med hufvudet, »dock, huru som helst, så

är han i alla fall den hyggligaste gosse jag känner, det är andra fasoner än på den der egenkära Sillén.

Hörde du att far talade vid honom om att komma hit och ställa om gårdsplanen?»

»Nog hörde jag det», svarade Katrin, »men hvad skall du göra med Sillén och hans bref, det synes ju klart, att han är pin kär i dig.»

»Jag bryr mig ej mera om honom än en död sten, och hans bref skall på elden och det genast», utropade Amanda blossande röd, reste sig upp och gick in i huset.

Hade den förälskade merkuriisonen haft minsta aning om, huru hans bref blifvit mottaget, så hade han säkert ej haft en så belåten min på sitt breda anlete, der han stod i sin bod och vägde till kaffe och socker.

Herr Sillén hade under ett års tid hängt efter Amanda som en kardborre, för att begagna hennes egen liknelse, och man bör verkligen vara utrustad med hans oerhörda inbilskhet, för att ej märka, att han gjorde sig besvär förgäfves.

Så stockblind var han dock ej, att han ej såg, att allt sedan trädgårdsmästaren Qvist blef bekant med bergsmannens, Amanda bemötte honom om möjligt ännu kyligare än förut.

Slag i saken måste göras, och som han ej vågade sig upp till bergsmannens hem, af förut nämnda skäl, beslöt han sig för att gripa till pennan.

»Alla flickor tycka om att man skrifer vers till dem», tänkte han för sig sjelf och besteg pe-

gasen eller, för att tala i hvardagsstil, slog han sig ned vid pulpeten i akt och mening att dikta.

Efter dryga timmars svett och möda, stod på det öfverklottrade pappersarket följande snilleprof:

»För jag börjar nu att dikta,
Min själ var aldrig någon tid,
Så lifvad af poetens smitta,
Som nu den lifvad är för dig».

»Det der var ju hvasst som glatta fan», utropade han triumferande och hoppade upp från stolen, »har man blott ett klippskt hufvud, så går det af sig sjelft.»

Men det såg ej ut som det just precis gått af sig sjelft, ty hur han tänkte och svettades, svettades och tänkte, så ville ej en enda bokstaf ämnande sig till hvarken rim eller reson komma fram ur hans »klippska» hufvud. Han fingrade och gräfde i de ljusa hårtestarne, liksom de varit blad i en ordbok, ur hvilken han ville hemta uttryck och idéer, det var fullkomligt »täft.»

Resultatet af hans grubblerier under hela söndagsförmiddagen voro endast dessa tvenne rader:

»Mitt arma hjerta,
Förblöder af smärta.»

Han kunde gerna hafva tillagt, att i hans arma hufvud snurrade det om som en turbin, utan att behöfva tala osanning.

Hela eftermiddagen funderade han så, att svetten rann i små bäckar utför panna och kinder, men hade, när sängdags var inne, ej fått ihop mera än detta:

»Jag lägges ned på svartan bår,
Om jag ej får en lock utaf ditt hår».

Härefter lade han sig ned, ej på »svartan bår», utan i sin säng, och sof på saken.

När han den följande dagen genomläste söndagens resultat, och stirrade på de åtta raderna, måste han erkänna för sig sjelf, att versmakeriet drog »okristligt med tid.»

Som han ville hafva sitt poem tämligen långt, kände han sig ganska kuslig till mods, vid tanken på huru många dagar som dertill skulle åtgå.

Då rann en ljus idé upp i hans hufvud.

För något år sedan hade han på en auktion fastnat för en packe gamla böcker, hvilka han dock aldrig tittat uti, ty läsning var ej hans svaga sida, och funnes deribland något versartadt som han kunde begagna sig utaf, så vore ju skräpet betaldt.

Efter mycket letande, påträffade han dem uppe på vinden uti en för detta såpfjering, och nu börjades undersökningen.

Det första han fick fatt uti, var en defekt del af Wallins predikningar, derpå en hundörad latinsk grammatika, så en afhandling om bränvins och salts underbara verkningar mot giktvärk, men till sist, Sillén hade tur, ett stycke af en bok, den saknade både början och slut, men innehöll endast poesi.

»Den här luntan är nog så gammal», menade han, »att ingen här läst innehållet, om jag därför finner något passande, så skrifver jag af det, se'n

få de tro, att jag sjelf satt ihop det.» Huru otaligt många ha ej resonnerat på samma sätt?

Han bläddrade och bläddrade, och upptäckte omsider ett stycke hvaruti Amandas namn förekom.

»Detta är som klippt och skuret för mig», utropade han förnöjd, skref af hela härligheten och satte tryggt sina initialer derunder, dock sedan han ur sin egen tarfliga fatatur framtingat de fyra sista raderna som anspelade på hårlocken.

Derefter afsändes brefvet, och han var obegripligt belåten med sig sjelf, fullt förvissad om den effekt det skulle åstadkomma.

Vi hafva sett huru det mottogs.

När Amanda återkom från stora byggningen, hvarest hon i köksspiseln offrat de Stagnelii-Sillénska utgjutelserna, åtföljdes hon i sakta mak af en stor, svart, långhårig hund, ställets gamla trotjenare och gårdvar — Prisse.

»Du kan aldrig tro», ropade hon till systemen, »hvad det brann bra, det sprakade och kurrade ihop sig som en näfverlapp».

»Men», invände Katrin medlidsamt, »det är ändå synd om honom, han har ju i alla fall menat väl, och det vore väl ej så farligt om du gäfve honom en fattig hårtofs.»

»Jaså, du tycker det», svarade Amanda och satte näsan i vädret, »det vore ju att ännu mera stärka honom i hans inbillning att jag är förtjust i honom; men att spektaklas med honom ett grand kan ej skada, och det faller mig något in», fortfor hon och betraktade noga Prisse, den hederspojken,

som sträckt ut sin feta lekamen i solskenet vid hennes fötter.

»Hår skall han få, efter som du beder så mycket för honom, men ej af mitt».

»Jöns», ropade hon åt samme pojke som lemnat henne brefvet, och som höll på att hugga ved strax intill, »spring efter en sax.»

Pojken slängde ifrån sig yxan, sprang till köket och återkom genast med det begärda.

Amanda lutade sig ned, sökte en stund i Prisses präktiga pels, samt gjorde slutligen ett klipp.

Hon höll nu i handen en lång, svart, glänsande hårlock.

»Han bad att få hår, att lägga på sitt hjertas sår», skrattade hon, »jag har hört sägas, att hundull skall vara mycket bra för värk, kanske han nu blir botad, och då har jag ju gjort ett verkligt barmhertighetsverk».

»Hör du Jöns», sade hon vänd till pojken, som qvarstannat och med gapande mun åsett klippningen. »du skall genast springa ned till Sillén med ett bref, men du tiger med att jag klippt Prisse, förstår du.»

Jöns var, trots sitt namn, ej någon dummerjöns, han förstod att något roligt var å bane, blotade tvenne rader tänder och svarade, »nej vars, ja ska vara tyst som en aborre, hi, hi, hi, nu blir han lurad den otäckingen».

Som man hör, var Sillén just ej mera omtyckt af det otäcka än det täcka könet.

Souveniret efter Prisse var snart inlagdt i ett

kuvert, hvilket dock ej försågs med utanskrift samt lemnades till vännen Jöns, hvilken kilade af.

Knappt var gossen försvunnen förr än Amanda ångrade sitt upptåg och ropade honom tillbaka, men Jöns hade god fart och hörde henne ej.

»Jo nu har jag burit mig åt», sade Amanda nästan halfgråtande, »nu går väl den narren och sprider ut att jag lemnat honom af mitt hår, och vi blifva en visa kring hela bygden.»

»Du kunde gerna ha gifvit honom af ditt eget, det hade varit ärligare», menade Katrin.

»Nehej du», genmälte systemen, »när nu dumheten en gång är gjord, så är det bättre, att det är af Prisses pels än af mitt hufvud.»

En stund derefter återkom munsjör Jöns och såg ganska missbelåten ut, hans fylliga kinder hade en ovanligt hög färg.

»Nå, hvad sade han?» ropade båda flickorna på en gång.

»Så», repeterade Jöns, »han svor som en gast, å ja fick två truthuggare å en spark», tillade han surmulet.

»Det var besynnerligt», menade Amanda, »blef han inte glad?»

»De vete håken, om han va gla eller arg, der han satt å sprattla i sillaken», puttrade Jöns.

»Sillake, hvad pratar du nu för dumheter», frågade Amanda åter.

»Jo, si de gick te på de viset», förklarade ambassadören, »att när ja kom in i boa me brevet i näfven, så va de som hade han haft nys om frå hvem de va; för han to ett skutt öfver dis-

ken, men halka å damp i e silltunna der han sjönk ner å kunne inte röre sig. Ja börja grina, för han såg allt så roli ut der han satt.»

»Grin lagom din solvarg», skrek han, »utan kom å hjelp mej häna.»

Ja slängde brefvet på disken och högg tag in, men då bar de sej inte bättre, än att som ja drog, så följde både tunna å den som satt ina me, å de bar i kull på golfvet.

Der låg han och krafla blan sill å sillaken, så de va blankt lefvande slut te å kunna hålla sig för skratt. Men då blef han som den onne hade farit in, smock, fick ja en på ena örat, en på de andre, å så en spark på köpet, så ja flög ut på trappa. Ja ble arg, vände mej om å skrek, »nu fick silla sälta», å derme så gnodde ja i väg så fort ja orka.

Ska ni ha nå bu te boa, så få ni allt ha nån' annan, för de ska tusingen ta örfiler å sparker te drickspenga,» slutade Jöns, med skäl missnöjd med sin mission.

Herr Sillén såg sannerligen ej för söt ut der han var sysselsatt med att hopsamla de öfver hela bodgolfvet kringstridda sillarne, sillsältan rann i strömmar från honom, ja, han befann sig uti ett högst obehagligt läge, det är visst och sant.

Hans hjerta klappade af glädje öfver brefvet som låg på disken, och af harm och vrede öfver den krossade tunnan och dess innehåll, han fick dock den fröjden att urladda sin vredes åskor öfver bodpojken som just nu kom in.

Efter en genomgående omjustering bröt han

ändtligen kuvertet och, hvem förmår beskrifva hans förtjusning, när han såg dess innehåll?

O, höjd af lycksalighet, mot hans tindrande öga uppenbarade sig en lång, tjock, glänsande och svart hårlock, hvilken han passioneradt gång på gång förde till sina läppar.

Gamle hederlige Prisse, ej kunde du ana, der du lugnt låg och sof i solgasset, att din hudbeklädnad skulle vara föremålet för en sådan dyrkan, i synnerhet af den, som så ofta varit utsatt för att få sina fina korderojbyxor sönderslitna af dina hvassa tänder.

Herr Sillén sväfvade mot sjunde himlen i ett haf af lycksalighet, han höll ju beviset i sin hand om, att han var älskad af traktens vackraste, och hvad som var hvassare, rikaste flicka.

»Jag visste väl jag», jublade han, »att flickor tycka om sådant der versskräp, min kära Joakim, du är mig allt en slug gosse.»

Litet smolk fans dock i mjölken, och hans förtjusuningsfeber svalnade betydligt, när han tänkte på sin blifvande söta svärfar, det var de dolda törnena på rosens stängel, »men skräp», sade han, »tålomod öfvervinner surkål, och gubben kan väl ej lefva i evighet heller.»

Detta var dock en skral tröst, ty bergsman Qvarts var frisk som en nötkärna och såg allt annat än dödlig ut. Hade ej detta hinder funnits, skulle säkerligen vår förälskade kryddbonesare flugit upp till bergsmansgården, nu stannade han beskedligt qvar der han var och firade denna lyck-

liga tilldragelse med att taga sig en stor sup och der ofvanpå en butelj öl.

Han kände granneliga, att han af bergsmannen ej hade att vänta sig bättre behandlingssätt, än det hvarmed han bemött hans dräng för en stund sedan. Emellertid var herr Sillén sig ej lik. Hans bodpojke, hvilken aldrig en stund på dagen kände sig säker för sin husbondes hårdhändta smekningar, erhöll till sin oerhörda förvåning ingen enda uppsträckning under hela veckan.

Detta ovanliga lugn kom det unga grosshandlareämnet att betrakta sin principal med en hemlig rysning, han var fullt öfvertygad om, att denne ej hade många dagar qvar.

Kunderna voro äfven öfverraskade, ty herr Sillén, som förut varit så noga med vigterna, att han kunnat nypa itu en kaffeböna för att få vigten jemn, gaf dem drygt öfver både på mål, mått och vigt.

Dertill bjöd han gubbarne på en stor sup och qvinnorna på »fint vin» samt russin och karameller.

Alla dessa extravaganser berodde endast på den i en handsktuta vid hans bröst hvilande hårtosen ur Prisses svarta pels.

Ändtligen blef det söndag.

Herr Sillén hade denna morgon användt dubbelt så lång tid på sin toalett som vanligt, också sken han som solen i Karlstad.

Elegant utstyrd från topp till tå, med de stora händerna inpinade i ett par ljusgrå handskar, hatten kokett på ena örat och en äkta »lätta gula»

emellan läpparne, var han verkligen prydlig att beskåda, han ville »tjusa, tjusa».

Ett stycke från kyrkporten upphann han bergsmannen med sina tvenne döttrar och nu började hans hjerta dunka i kapp med kyrkklockorna.

En fjerde person gick i sällskap med flickorna, hvilken pratade och skrattade med såväl fadren som döttrarna.

Det var trädgårdsmästaren Qvist, som under veckan hade anländt till bergsmansgården och höll på att lägga om den gamla trädgården.

Det högg till i Silléns venstra sida; »hvad fan har trädgårdsmästaren der att göra,» mumlade han.

Qvist var verkligen en bildad ung man, ej af det slaget, som vid aftagandet af helgdagshabiten på samma gång hänga gentlemannen och söndagskläderna på samma spik.

Han var i sitt förskinn, med spaden eller trädgårdsknifven i hand, samma intelligente och angenäme man, som då han nu under muntert språk sällskapade med de båda flickorna.

Han var också allmänt värderad och omtyckt af alla på trakten och stod synnerligen väl anskrifven hos gubben Qvarts.

Med en medömkans blick betraktade titulus Silléns Qvists hemväfda kläder och den enkla halmhatten, hvilken dock betäckte ett hår, som hvarken behöfde ansträngningar, tång eller pomada för att krusa sig.

Derpå sköt han rakt upp i vinden förbi de

fyra personerna och gjorde i förbifarten en oeffterhärmlig komplimang, en hälsningsrörelse, som han ansåg skulle vara riktigt på finaste fräsen.

Hans graciösa hälsning besvarades visserligen, men gunås ej på det sätt, som vår hjelte hade önskat och hoppats.

Gubben bevärdigade honom knappast med en omärklig nick, flickorna, och i synnerhet Amanda, hälsade som på en fullkomligt obekant person, Qvist, med hvilken han nyligen blifvit »bror», var den ende som bekant och förtroligt nickade åt honom.

Sillén kände sig ansenligt bortkommen, hvad skulle detta betyda, »aha», tänkte han, »hvad de flickorna ändå äro slipade, hon vill slå puder i ögonen på gubben och systemen, nåja gerna för mig, men nog kunde han åtminstone ha blinkat med ögonen...»

Nu kom presten, och bergsmannen började ett ifrigt samtal med honom.

»Bäst att smida medan jernet är varmt», resonerade Sillén och steg dristeliga fram till de sålunda åt sig sjelfva lemnade flickorna.

Vid handtagningen väntade han sig att få känna en sakta tryckning, men denna dag tycktes vara helgad åt misräkningar, ty ej den minsta rörelse förmärktes.

Sillén uppslog icke desto mindre sin språklåda, pratade hit och dit samt slängde qvickheter omkring sig till höger och venster.

Amanda och Katrin sågo otroligt generade ut

och tycktes vara angelägna om att komma in i kyrkan så fort som möjligt.

Slutligen lyckades han komma Amanda så nära, att han i hennes öra kunde hviska ett ömt «tack».

I det samma började sammanringningen, folket strömmade till, och han fick ej ens så mycket som en blick från sin sköna samt följde häpen, helt slokörad, in i kyrkan.

Enär der var mycket folk, fick han nöja sig med en plats, hvarifrån han hade den bästa utsigt af Amandas nacke, hvilket parti han också under hela gudstjensten stilla betraktade.

Afundens förtärande eld rasade i hans bröst mot den lycklige trädgårdsmästaren, hvilken satt midt uppe i smöret, det vill säga emellan de båda systrarne, han skulle ha velat gifva ett kungarike, om han haft något, för att få byta plats med honom.

Vid utgången från kyrkan fick han ej tillfälle att hvarken taga afsked eller närma sig bergsmannens, och återvände hem i det miserablaste lynne, hvilket ej mildrades, då han mötte Jöns.

Denne galgfågel såg hånfullt på honom med ett leende, så att hans breda mun drog sig ända upp till öronen.

Hade herr Silléns biträde under hela förra veckan njutit af fridens ljufva lugn och fruktat för att blifva husbondelös, så fick han i dag erfara, att denne ånyo repat sig, ty på knuffar och andra ynnestbevis ville det denna sorgliga söndags-eftermiddag aldrig taga någon ända.

»Hvad i all verden kommer åt henne?» mumlade Sillén, »qvinfolk äro då de besynnerligaste varelser, som finnas; att flickungen är kär i mig, det vet jag bestämdt, eljest skulle hon inte ha sändt mig sitt hår, som jag bad om. Jag måste tala vid henne, hvem vet hvad den der trädgårdsmästarebengeln går och pratar för dumheter; nej min är hon, och min skall hon blifva så visst som jag heter Joakim Sillén.»

Vår handelsman var en praktisk man, som alltid hade till hufvudsyfte att förena det nyttiga med det nöjsamma. Bergsmansgubben var tät, han slog således tvenne flugor i en smäll om han lyckades att eröfra dottren och pengar, som han var i så stort behof af.

Det skulle gifva hans ganska skrala kredit en välbehöflig förstärkning att kunna presentera sig såsom den förmögne bergsman Qvarts blifvande måg, partiet var således en lifsfråga för honom och hans affär.

Några större fordringsegare hade nyligen börjat att visa tänderna, dessa björnar måste först och främst slås ihjäl.

Vidare behöfde hans lokal en grundlig reparation, ett par rum måste tillbyggas, ty här var trångt och otrefligt.

Som måg åt störste delegaren i konsumtionshandeln, fans ju ingen närmare än han att blifva föreståndare, derifrån var blott ett trappsteg till ordförandens i kommunalstyrelsen klubba, och sådana personer äro alltid lämpligast att välja till riksdagsmän.

Usch, hvad det barkade iväg med herr Silléns luftslott, de reste sina murar så högt, att han sjelf till slut började svindla.

Hufvudsumman var att få allt på redig och klar fot med Amanda, och det ansåg han borde gå som en dans, blott han finge råka henne emellan fyra ögon.

Som en krypskytt smög han sig därför dagligen, isynnerhet på qvällsidan, kring bergsmansgården och kunde från sin utkik ofta höra flickornas och Qvists skratt, under det den senare arbetade i trädgården.

Ändtligen log lyckan emot honom, han såg nämligen Amanda en afton komma från prestgården utan annat sällskap än Prisse, hvilken, sin vana trogen, började morra när Sillén nalkades.

När Amanda fick se sin beundrare, rodnade hon och kände stor lust att vända om, den höga färgen på hennes kinder gjorde Sillén ännu mera sadelfast.

»God afton fröken Amanda», (han titulerade henne alltid för fröken) hälsade han med en utomordentligt storartad bugning.

»God afton, herr Sillén», svarade Amanda, som nu fullkomligt lugnat sig, »jag får tacka så mycket för afskriften af de vackra verserna.»

Sillén spärrade upp ögonen.

»Af-afskriften», stammade han.

»Ja, jag är mycket tacksam för det stora besvär herr Sillén haft», fortfor Amanda, »skada blott, att jag förut har Stagnelii dikter.»

Sillén som hoppats få gå och gälla som för-

fattare, ramlade vid hennes ord hufvudstupa ned från tinnarne och kunde på en stund ej få fram ett enda ord.

Slutligen bemannade han sig likväl och tog till orda:

»Åfven jag har något att tacka fröken Amanda för, någonting, som gjort mig till den lyckligaste människa på jorden.»

»Det är mera än jag vet», svarade Amanda med låtsad förvåning, »hvad kan det vara som åstadkommit en så kraftig verkan?»

»Fröken Amanda förstår nog, att jag menar hårlocken», hviskade Sillén med ett ljuft leende.

»Hårlocken», upprepade Amanda, »jasa ulltappen, då är det bäst, att herr Sillén tackar den som släppt till den.»

»Hur kan man vara så grym», fortfor friaren förebrående, »och kalla den vackraste af alla hårlockar för ulltapp, och den har gjort mig salig af glädje, jag har natt och dag burit den vid mitt hjerta.»

Sillén lagade sig i ordning att utbreda armarna och omfamna den dyrkade, ty nu borde hon efter alla uträkningar kapitulera.

Men Amanda såg ej ut som hade hon ernat att falla i Silléns armar, ett muntert skratt ljud från hennes läppar, då hon utropade, »nä det var då det lustigaste jag hört. Här måste bestämdt vara ett misstag; jag vill minnas att det stod i slutet af verserna några rader om plågor och smärta, samt en önskan att erhålla hår. Derfor klippte jag en topp af Prisse och sände herr Sillén, ty

jag har hört sägas, att hundull skall vara mycket bra mot värk.

Herr Sillén måtte väl aldrig tro, att jag gifver hårminnen åt hvem som helst», slutade hon med en knyck på nacken.

Herr Sillén stod förstummad på vägen, hans ansigte blef blårodt, han slet upp västen och ryckte till sig handsktutan, hvaruti den förmente hårlocken låg, framtog denne och lät sina uppsparrade ögon vexlande passera emellan den skönas hufvud, Prisse och föremålet, som han höll i handen.

Nu föllo fjellen från hans ögon, man hade drifvit med honom, narrat honom att i fjorton dagar gå och bära på ullen efter den otäcka hundrackan, och denna ulltapp hade han kysst nära hundra gånger.

Det var för mycket, med en hisklig svordom slängde han ull och tuta till dess rätte egare, kastade en mördande blick på bedragerskan och rusade derifrån.

Prisse, som ansåg Silléns gest som ett hot mot sig, var ej sen att under ett ilsket skällande rusa efter sin gamla fiende, och det dröjde ej länge, förr än han hade fått sällskap af flere andre fyrfotingar af släktet Canis, hvilka bokstafligen drefvo herr Sillén in i sin bod.

Skälfvande af vrede föll han här ned på en stol, alla ståtliga luftslott ramlade sönder och samman, och bland ruinerna grinade de pockande fordringsegarne emot honom, alla hans präktiga

planer och förhoppningar voro i ett nu sönderlitna, stackars herr Sillén.

Jöns, som ej kunde glömma sparken och de tvenne örfilearne, hvilka han erhållit som tack för hjälpen ur silltunnan, utspred, trots det aflagda tysthetslöftet, historien om den present Sillén fått.

Som en löpeld spred sig denna, förbättrad, tillagd och uppstofferad rundt kring bygden och gjorde Sillén till föremål för allmänt åtlöje.

Kronan på verket sattes, då en tid derefter det blef bekant, att trädgårdsmästaren Qvist och Amanda blifvit fästfolk.

Detta var mera än hvad Sillén kunde bära, han skuddade stoftet af sina fötter, slog vantarna i bordet och reste till en annan marknad, i sitt sinne dyrt svärjande öfver alla qvinnor och hårlockar, och hade kanske ej heller så orätt i sin åsigt, att det ena oftast är lika falskt som det andra.

Ett söndagsnöje.

Kalle Petterson är en förhoppningsfull ungdom om fjorton år, som i trenne vintrar ömkylt sina fingrar hos kryddkramhandlaren Josias Strutqvist.

Nämde herre var en person som låg i, som det heter, hvarför han körde med unga Kalle så mycket som tygen höllo.

Sällan tillät han sitt biträde att sticka näsan utom porten, ej ens om söndagarna, »arbete befordrar hälsa och välstånd,» sade han ständigt, och lät Kalle fabricera påsar och strutar hela hvildagen under sin husbondes egen uppsigt.

De första åren tänkte ej Kalle ens på att opponera sig, men han hade i dagarne ingått i sitt fjortonde år, och en dof jäsning hade börjat brusa genom hans själ.

Den tunga kontorsluften qväfde, och den sura klisterlukten äcklade honom. Han ville ut bland gräs och blommor, ut i den dunkelgröna skogen, han ville se andra varelser än de sotiga sparfvarne på gatan och de stora spindlarne som spunno sina nät i bodens alla hörn.

Bland gammal makulatur hade han fått fatt på

några blad ur en resebeskrifning, der det så levande talades om skogar, sjöar, vilda djur och djerfva jagtföretag, att äfven han hade fått den häftigaste åtrå att med bössan på axeln få genomströfva skog och mark. Han grundade dagligen härpå och började blifva slarfvig med att expediera kunderna, ja det gick så långt, att han en dag lemnade starkpeppar i stället för kaffe åt en gumma, hvilket ådrog honom skarpa tillrättavisningar af hans principal.

Intet kunde dock stäfja hans lust att som en bård jägare få draga ut på strid och äfventyr.

Allt nog, han hade fattat ett fast beslut att, kosta hvad det ville, första vackra söndag draga ut och våga en dust med skogens invånare, naturligtvis i djupaste hemlighet; hans företag hade eljest blifvit qväfdt i födseln.

Af en äldre yrkeskamrat hade han fått låna bössa, kruthorn, hagelpung och jagtväska, hvilka effekter han omsorgsfullt gömde under sin säng.

En sak hvarmed han länge bråkade sin hjerna var, huru han skulle få sig ett par jagtstöflar, ty att draga i väg uti de becksömskängor, hvarmed hans husbonde bestod honom, ansåg han vara olämpligt, man kunde ju råka ut för sumpig mark, och då vore höga skaft af nöden.

Problemet löstes slutligen på sådant sätt, att han en dag uppe på vinden bland en hop skräp fann ett par gamla stöflar med ovanligt långa skaft, antagligen brukade af herr Strutqvist i hans unga dagar. Detta var ett skönt fynd för Kalle, men

att få fötterna i dessa hornartade persedlar föll sig litet svårare.

Dock tålmod och en fast vilja öfvervinner allt, och sedan de ett par veckor legat i blöt samt derefter blifvit preparerade med ansenliga quantiteter tran, blefvo de något så när handterliga.

Och så var då äntligen allt i ordning.

Uti en högtidlig stämning stängde han boden en lördagskväll, tog god natt af sin husbonde och satte sig derefter med klappande hjerta på kontoret under afvaktan att få höra sin herres snarkningar från rummet innanför.

Snart förnummos de välbekanta ljuden, och Kalle skyndade att framplocka sin attiralj.

Han kunde härunder ej underlåta att fundera på hvad herr Strutqvist skulle säga, när han ej funne Kalle på sin vanliga plats på söndagsmorgonen, men lugnade sig med denna strof ur salig Lindbloms katekes; »sörjer icke för morgondagen, ty morgondagen hafver sjelf sin omsorg med sig.» Sedan han flera gånger upprepat detta språk, kände han sig bättre till mods, och lade sig klädd på sängen för att invänta soluppgången.

Somna tordes han, af lätt begripliga skäl, ej.

Aldrig hade någon natt förefallit honom så lång, han räknade klockans knäppningar och fruktade hvarje ögonblick att få se sin stränge husbonde utträda.

Äntligen slog klockan tre.

Kalle smög sig tyst som en ande ut genom dörren, bärande bössa och väska på ryggen och

stöflarne under armen, först sedan han passerat ett par smågator tordes han draga dem på sig.

Som Strutqvist var en lång karl och Kalle hade en liten klotrund figur, generade de långa skaf-ten honom otroligt, dessutom voro stöflarne alldeles för stora i fötterna och glappade för hvart steg. Vår Nimrod brydde sig dock ej härom, utan marscherade dristeliga på.

Allt var så stilla och tyst i den lilla staden, på en trappa sutto tvenne nattvaktare helt prydligt med ryggarna mot hvarandra och sofvo den rättfärdiges sömn; ehuru de sofvande voro honom väl bekanta, och han kände till deras kapacitet i den vägen, smög han sig dock ned i rännstenen för att så tyst som möjligt komma dem förbi.

Ändtligen blåser landtluften emot honom, staden ligger bakom hans rygg, och med vidgade näsborrar insuper han doftet från ängarne, himmelsvidt skildt från det af härsket smör och gammal ost i boden.

Det första han företager sig är att ladda sin bössa; en sak som han känner till från den tid, då han brukade salutera med sin fars stora portnyckel.

Tack vare detta minne, så kommer krutet verkligen först, derpå ett helt ark papper som hårdt nedstötes, ty eljest hade det ju ej blifvit någon smäll att tala om, vidare en half näfve hagel. Han funderade starkt på om det ej vore lämpligt att äfven inlägga ett par kulor, ifall något större djur skulle visa sig, men afstod derifrån då han såg huru medtagen hagelpungen blifvit efter

första laddningen, kulorna kunde kanske blifva nyttiga längre fram. Knallhatten påsattes derefter, och så var allt i ordning.

Med en vårdslös ledighet kastar han bössan öfver axeln, och så framåt marsch. Visst flaxar en liten yrvaken fågel här och der i den tidiga morgonstunden, men Kalle ser med förakt på dem, de äro för obetydliga, nej vänta bara tills någon orre, tjäder eller hare kommer, då skall det blifva annat utaf.

Med spejande ögon spatserar han emellertid landsvägen framåt, men intet exemplar af de nämnda djurslagen tyckes vara sinnadt att exponera sig för honom, hvarför han besluter sig för att gå in i skogen.

Öfver hans hufvud kraxar en kråka, qvickt fattar han bössan, men innan han hunnit taga korn på fogeln, är han borta, och sak samma, kråkor duga ju ej att äta annat än i Mars månad, har han hört sägas, och nu hafva vi Augusti, således ingen skada skedd.

Vår vän Kalle ser ganska praktfull ut, der han på morgonkulan spatserar i skogen, hans lilla tjocka figur upptages nästan till två tredjedelar af de ofantliga stöflarna, hvilka fortfarande besvära honom och gifva en egendomlig rörelse åt hans kropp, mycket påminnande om mästerkatten i stöflar.

Jagtväskan dinglar långt ned på vadorna, och den långa bössan skjuter betydligt högt öfver hans hufvud.

Trots den största vaksamhet kan han ej upp-

täcka det ringaste värdigt hans bössa, ej ens så mycket som en ekorre, och som han promenerat omkring en timme, så anser han det ej vara ur vägen att hvila en stund, hvarför han slår sig ned under en stor gran.

Ur den rymliga väskan framplockas nu åtskilliga med gul makulatur omslagna paket.

Ett innehåller litet smör, ett annat ost, ett tredje ett stycke medvurst o. s. v., det hela utgörande ett litet proflager på hvad herr Strutqvist »gör uti», en kaka bröd och en kvartersbutelj göra samlingen fullständig; den senare innehåller bränvin, men huru den unge göken kommit öfver denna vara är och förblir en hemlighet.

Kakan skäres midt itu, och sedan dess yta omsorgsfullt blifvit öfverkletad med smör, beläggas den så tätt som möjligt med bitar af paketens olika innehåll och utgör en lika aptitlig som skön charkuterimosaik.

Bränvin har unga Kalle ej just hunnit vänja sig vid ännu, men sätter det oaktadt helt käckt buteljen för munnen och klunkar på; visst grinar han till en början, men svedan går öfver sedan han gjort ett våldigt anfall på smörgåsen.

Skogsluften söker, och inom kort har den andra brödhalfvan gjort den första sällskap, åtföljd af en halfva ur buteljen, hvarefter han full af lefnadslust, mat och bränvin ånyo marscherar i väg.

Den stimulerade sinnesstämning, hvaruti han befinner sig, gör att han tycker sig hafva kommit i mycket tätare skog och har han på sina ställen ganska svårt att kryssa sig fram emellan stam-

marne, men med undantag af en och annan törn, går det något så när skapligt.

Efter en stund glesnar skogen och han framkommer till en liten inhägnad boning och — o höjd af glädje — på grinden flyger plötsligt upp en stor svart fogel. För det något dimmiga ögat ter sig villebrådet sjudubbelt större, hvarför han med en viss förskräckelse drager sig några steg tillbaka.

Men jagtifvern blossar upp, smygande sig närmare bakom några buskar, lägger han bössan till ögat, tager säkert korn, blundar derefter med begge ögonen och trycker till.

En skarp knall dånar genom skogen och förorsakar en dubbel effekt. Den stackars fogeln faller stendöd ned i gräset, men äfven skytten tumlar öfver ända och förblir, äfven han, liggande som död.

Kalle har i lättsinnig obetänksamhet vid laddningen ej beräknat krutquantiteten utan tagit något mycket, hvilket i förening med den dryga förladdningen gör att bössan stöter, och som jägarens bensäkerhet genom den starka frukosten blifvit något underminerad, är detta orsaken till hans kullerbytta.

Några ögonblick derefter kraflar han sig åter upp, visserligen litet vimmelkantig och öm i högra axelbladet, men ej det minsta skadad, sakta smyger han sig fram till grinden, men här ramla alla hans illusioner.

Det som han tyckte vara en oerhördd stor fogel reducerar sig till en stackars svart höna som

varit nog obetänksam att flaxa för högt, och därför fått sätta lifvet till.

Rädd för följderna af sitt dåd, fattar han bössan och gnor i väg så fort de stora stöflarne det tillåta, och stannar ej förr, än han kommit fram till stora landsvägen, på hvars dikeskant han nedsjunker utmattad.

Med återhållen andedrägt lyssnar han för att höra, om någon förföljelse är att befara, men lugnar sig efter hand när så ej är fallet.

För att krya upp kropp och själ efter detta missöde tager han sig en liten sup och återfår snart så pass mycket kurage, att han kommer sig för att ånyo ladda bössan. Vägen tager han nu försigtigtvis åt motsatt håll för att söka undslippa efterräkningar för sin senaste bragd.

Jagtifvern har betydligt svalnat, men i dess ställe inställer sig en brännande törst.

Årstiden har länge varit torr, ingen källa synes till, ja dikena äro lika torra som hans stackars strupe.

Äntligen synes framför honom lik en oasis i öknen en stor välbygd bondgård. Påskyndande sin gång, är han snart framme, går uppför trappan och in i huset.

Med nedslagna ögon, han har ännu litet ruskigt samvete, beder han om litet vatten. En qvinnoröst svarar: »Kors, är Petterson ute och går så långt?»

Förvånad slår han upp ögonen, och igenkänner i den talande en af sin husbondes bästa kunder, en välmående nämдемansmor, hos hvilken

Kalle stod särdeles väl i vantarna, emedan han alltid plägade »väga väl» åt henne.

Det drager ej länge om förr än den nyss så försagda och stukade Kalle helt gladlynt sitter framför ett väldukadt bord, hvarest han frimodigt angriper en alnsbred filbunke, försedd med tjock och läcker grädde.

För att ej väcka misstanke och skrämsel, har han stält sin jagtattiralj i hörnet utanför trappan.

Nämдемansmor, som på alla sätt söker att »gona» om sin guldgosse, bjuder honom efter frukosten på kaffe.

Han skulle just föra den rykande koppen till sina läppar, då han får se ute på gården ett hvitt djur smyga fram emellan husen.

»En hare, tänk den som finge knäppa den», är hans första tanke, hvarefter han kilar ut, fattar bössan och smyger öfver gården.

Åter ser han en skymt af djuret, nu synes det helt och hållet i gräset. Ja det är bestämdt en stor, skön hvit hare.

Pang — der ligger han och sprattlar.

Med ett segerskri rusar han fram och utropar: »träffadt, hurra, här skall blifva stek till mid-dagen.»

Vid skottet och skriket kommer hans värdinna utspringande, men stannar som förstenad framför den förmenta haren, hvilken utstöter klagoskri, som hafva det största slägttycke med en katts. Men hon får snart mål i mun och utbrister medan hon med största ömhet lyfter upp det sårade djuret: »hvad i herrans eviga välsignade namn tänker

han på, som ge'r sig till att skjuta ihjäl min Paulus, det snällaste och vackraste kattkräk i hela sockna, är det tacken», fortfor hon med gnistrande ögon, »för att jag tatt väl emot honom och gett' en' mat öfver örona', förhårdade boknodd, packa er i väg och det i rappet, ert eländiga kräk; stackars min Paulus», tillade hon i smekande ton till katten.

Den stackars förvirrade Kalle har nu fått mer än nog, är ej sen att följa gummans uppmaning och sätter därför af med en otrolig fart emellan husen. Hufvudyr af förskräckelse rusar han midt i en dypöl, hvaruti han till hälften nedsjunker, lyckas ändtligen arbeta sig lös, men lemnar ena stöfveln i djupet och hastar derefter i väg förföljd af den förbittrade gummans tillmälen och den sårade Pauli klagoskrän.

Huru långt, och huru länge han springer vet han ej sjelf, slutligen återfinna vi honom mellan några tufvor i närheten af landsvägen, men i hvilket tillstånd?

Lerbesmord från hufvud till fot, barhufvad och med endast en stöfvel. Bössan hade han i ångesten släppt, eller kanske gjorde hon stöfveln sällskap i dypölen, väskan låg på trappan, mössan inne i stugan.

Hvad återstod nu af den lefnadslustige ynglingen som på morgonen så glad och munter lemnat staden?

Ack, endast ett nedsmutsadt vrak, en arm varrelse, som önskade sig döden. Så satt han i flera timmar, en bild af den djupaste förtviflan.

Ej tordes han vid dagsljus gå hem af fruktan att blifva föremål för allmänt åtlöje vid sitt tåg genom staden, ej återvända till bondgården, der han så illa lönat gästfriheten.

Sin husbonde, den förskräcklige Strutqvisten, tordes han knappt tänka på. Omsider blef det dock afton på den dagen och i skymningen lommade Kalle med tungt hjerta och en stöfvel af mot hemmet, och Gud må veta att hans steg voro blytungna.

Ej förr än klockan slagit tio vågade han beträda stadsgatorna, som en tjuf smet han sig ut efter husraderna, tills han ändtligen uttröttad till kropp och själ stod utanför sin kammardörr.

Vid ett svagt försök att öppna denna, märkte han genast att hon var läst på inre sidan, han var således till råga på eländet utestängd.

Han gick ut på gården till källan och drack litet vatten, tittade ned i dess djup, och funderade på om det ej, för att göra pinan kort, vore så godt att hoppa ned deri.

Men vid fjorton år är kärleken till lifvet stark, och han afstår från hoppningen så länge.

Han återvände till förstugan, satte sig i ett hörn och somnade slutligen från allt ihop. Så fann honom herr Strutqvist klockan sex på morgonen när han skulle öppna boden.

Den sammankomst dessa begge herrar en stund derefter hade med hvarandra, måtte hafva varit något stormig, ty hela förmiddagen flåsade husbonden som en ilsken tjur, och den bälde jägaren gjorde de rysligaste grimacer hvar gång

han af glömska råkade sätta sig, af orsaker dem han sjelf bäst kände.

Den bittra kalken var dock ännu ej tömd i botten.

Fram emot qvällen stannade ett åkdon utanför bodtrappan och den stackars Pauli matmoder inträdde strax derefter. Öfver hennes venstra arm hängde vänskapligt förenade en stöfvel och en jagtväska, i högra handen höll hon en bössa; efter henne kom en dräng bärande en död svart höna och en mössa, alltsammans saker som Kalle väl igenkände, han blott väntade på, att få se en tredje komma efter med den döde Paulus. Detta besparades honom emellertid. Sedan nämдемansmor hade satt ifrån sig de effekter, hvarmed hon var belastad, bad hon om ett enskildt samtal med herr Strutqvist och slängde dervid en förfärlig blick på Kalle, hvilken såg nästan lika liflös ut som den svarta hönan. Nog måtte gumman både brygt och bakat för vår stackars Kalle, ty Strutqvist såg ryslig ut vid återkomsten, isynnerhet när han måste betala hönan, på hvilken han dock lyckades pruta ned priset från tjugofyra till aderton skilling.

Var ottan svår så blef aftonsången fasansfull, men när nöden är som störst är hjälpen närmast. Midt emot på andra sidan gatan hade en annan handlande vid namn Peppargren sin bod. Gubben Peppargren hade länge haft ett godt öga till Kalle Pettersson, hvilken han såg var en rask och duktig gosse. Redan på morgonen hade Kalles jämertoner trängt öfver till honom, när de nu på

qvällen åter repeterades, gick han öfver gatan och inträdde på kontoret just under hetaste drabbningen, höll en skarp föreläsning för bror Strutqvist och slutade dermed, att han nolens volens tog gossen med sig.

Kalle fick en god husbonde och en bra plats samt tackade i sitt hjerta försynen, som vändt allt till godo, för det misslyckade söndagsnöjet; men kommer någon och bjuder honom på ett jagtparti, så svarar han tvärt »nej».

På samma dag.

Bevars hvad det var ljust der uppe på Sätersta, från hvartenda fönster glimmade det i qvällskymningen som det klaraste guld, endast ett fönster på gafveln var mörkt. Men så var det också årets förnämsta högtidsdag, den dag, då alla såväl i palats som hydda sträfva för att hafva det ljust och gladt omkring sig.

Det var nämligen julafton.

I stora salongen på Sätersta stod midt på golfvet en stor praktfull julgran; dess grenar prälade af kulörta ljus, konfektyrer och annan granlåt, men man såg förgäfvdes efter en gladt stojande barnskara i de eleganta rummen, och dock voro ljusen mer än halfbrända, allt var tyst, tyst som i en graf.

Fram och tillbaka promenerade här en ensam herre, hvilken ej tycktes synnerligen intresserad af hela härligheten, ty då ett af ljusen, som råkat brinna fortare ned än de andra, antände en af qvistarne hvilket förorsakade ett lindrigt barros, ringde han på en klocka, hvarvid en betjent genast kom in.

»Släck ut den der smörjan,» kommenderade

han och befallningen åtllyddes genast, hvarefter betjenten försvann som en ande.

Hvad kunde orsaken vara till denna djupa hemlighetsfulla tystnad, funnos då här inga barn, hvarför var då den prunkande julprydnaden tillstäld.

Jo, det fanns verkligen ett barn, men det var endast en timme gammalt, och således allt för spädt för att kunna tänka på annat än sömn, om det ens kunde tänka någonting alls.

Den ensamme mannen var kammarherre Charles von Snigelstam, för en kort stund sedan den sista manlige ättlingen af en ädel och högburen ätt, men nu den stolte fadren till en son, som i framtiden skulle ytterligare flåta lagrar kring den ärorika vapenskölden.

Han hade visserligen ej ännu sett sin ättelägg, men antog att han skulle vara något utmärkt i sitt slag.

Kammarherrns monolog under uppmätandet af det bonade golfvet antydde dock ej någon ovanlig glädje.

»Dumt, förb-dt dumt,» mumlade han, »att detta skulle inträffa just i dag, den tråkigaste af alla, då det dummaste af alla dumma bruk fordrar att man skall vara fastklafvad hemma.

Måste sända återbud till de glada gossarne, så jag går miste om mitt parti.

Fördömdt, att de ej kunde laga sig hit på förmiddagen, då hade de varit här, det hade ändå varit en diversion i ensamheten.»

Han afskydde ingenting så mycket som sitt

eget sällskap, och häruti visade han en viss grad af god smak.

»Dumt, förb-dt dumt,» var ett ord som ständigt låg på hans läppar, han menade, den illustre kammarherrn, att allt var dumt, som han ej sjelf tänkte, talade eller verkstälde.

Kammarherrn hade för tre år sedan ingått äktenskap med en ung älsklig flicka af borgerlig härkomst, en ära, som hon fått betala med åtskilliga hundratusen.

Han bar då ej någon guldbroderad nyckel bak på fracken, och var i allmänhet ej belamrad med några nycklar alls hvarken här eller der, vare sig af guld eller någon annan mindre ädel metall, utan titulerades rätt och slätt för löjtnant von Snigelstam.

De ofrälse peblejiska pengarne voro emellertid i stånd att förgylla upp herr löjtnanten och hans ansenligt skamfilade affärer; och som en lysande fågel Fenix, kammarherre och egare till säteriet Sätersta, steg han upp från vingleriets bål. Man kunde just ej kalla honom elak, det hade varit orättvist, men han härstammade helt visst från fader Dumhet och moder Högfärd, och hade ärligen fått ut både fädernet och mödernet.

I dag hade han bjudit till sig några för detta regementskamrater för att tillsammans med dem få sitt spelparti, men så hade helt oförmodadt en annan gäst infunnit sig, som förorsakat, att återbud hals öfver hufvud måst sändas till vännerna. Kammarherrn tycktes omsider hafva ledsnat på sitt golfmäteri, ty han öppnade tyst och försigtigt

en af de breda deurbattangsdörrarne, hvarigenom vi taga oss friheten att följa efter honom.

Det första som möter vår syn i det svagt upplysta rummet, är en iofantligt stor säng, vid hvars sida står en vagga af så vidlyftiga proportioner, att deruti helt säkert kunde rymmas ett halft dussin en timme gamla Snigelstammar.

Kammarherrn framgick på den tjocka mattan, som helt och hållet förtog ljudet af hans steg, till sängen och drog ett af de tjocka sparlakanen åt sidan.

På det rikt spetsgarnerade örngottet hvilade ett hufvud, hvars ansigtsfärg i hvithet tycktes täfla med dess underlag och bildade ett skarpt afbrott mot det på ömse sidor nedfallande blåsvarta håret. Det var ett ädelt och skönt anlete, ehuru dragen nu föreföllo något skarpa.

De matta ögonlocken höjdes vid sänggardinens frasande, och ett svagt leende krusade de bleka läpparne vid mannens åsyn.

»Hur är det med dig, söta Elise?» frågade han och fattade den sjukas hand.

»Mycket bättre, blott litet matt», hördes det nästan hviskande svaret, och vridande hufvudet åt den sidan der vaggan stod frågade hon: »Vill du ej se gossen?»

Härvid framskyndade en äldre kvinnsperson, som förut varit dold bakom hufvudgården, och borttog det flor, som betäckte vaggan.

Och fadren betraktade för första gången här i lifvet sin son.

Mycket tycktes det i sanning ej vara att se på.

Der låg ett litet menniskoämne med ett rödt, skrynkligt ansigte, som såg så gammalt ut, som hade det tillhört en sjuttioårig, ovanligt liten dverg.

»Älskade Charles», talade den sjuka med rösten något höjd af modersstolthet, »är han inte bra vacker? Jag tycker han är så lik dig».

»Svårt att afgöra vid så späd ålder,» svarade fadren och tycktes just ej vara smickrad af jämförelsen, ty han hade städse ansett sig vara typen för manlig skönhet.

Qvinnan bakom hufvudgården gjorde min af att upplyfta den lille, men hejdades af kammarherrn.

»Nej för all del, låt vara, rör honom ej,» bad han ängsligt, och sannerligen tycktes icke rådet vara behöfligt, ty den unge arfvingen till det Snigelstamska namnet såg ej ut att tåla vidröras ens af en ande.

Sedan floret åter blifvit behörigen placeradt öfver vaggan, vände sig kammarherrn mot hustrun: »Min lilla söta Elise», förmanade han, »lofva mig nu att försöka sofva, sömn och ro äro bådås era hufvudsakliga behof, så sade doktorn».

Härvid böjde han sig ned och vidrörde lätt med sina mustascher den marmorbleka pannan. Den unga modren fälde lydigt de tunga ögonlocken.

Tyst smög sig kammarherrn ut i salongen, der han vändande sig till en betjent befalde: »släck ljusen och bär ut det der skräpet» — här gjorde han en sväng med hufvudet åt den granna jul-

granen — »och bär sedan toddybrickan upp på mitt rum.»

Inom några minuter var det mörkt i den stora våningen, mörkt utom i sjukrummet, der nattlampans flämtande låga säkert lyste klarare än den obetydliga lifsgnista, som hade sin tillvaro under det fina floret; och i husbondens rum, der denne med en cigarr mellan läpparna samt en packe tidningar och den stimulerande toddyn bredvid sig gäspar och småsvär öfver att den fördömdt tråkiga dagen aldrig vill taga slut.

Hans släpiga ögon hålla just på att sluta sig, då betjenten visar sig på tröskeln, tvekande om han skall våga väcka sin herre.

Denne vrider dock på hufvudet.

»Hushållerskan bad mig fråga,» yttrade tjänstemanden bugande, »om hon skulle få sända litet vin till Jan Svensson vid skogsgrinden, ty hans hustru har fått ett barn på eftermiddagen. Som hennes nåd är sjuk, bad hon mig fråga kammarherrn;» tillade han liksom för att urskulda sig.

»Hvad bryr jag mig om sådant der skräp,» blef det vresiga svaret. »vill hon sända, så må hon göra, vill hon inte, så kan hon låta bli, det är mig likgiltigt,» och dervid vände han sig mot väggen och insomnade på fullt allvar.

Tio minuters väg från herrgården, i skogsbrynet, tätt intill stora vägen låg en liten nätt nytimrad stuga.

Staketet, som skilde Säterstas egor från den öfriga egendomen strök här förbi och midt för stugan var en stor grind.

Med anledning härutaf kallades torpet för Skogsgrinden.

Stugan hade ej mera än två fönster åt landsvägen, men dessa voro liksom hela fasaden på herrgården klart upplysta.

Och efter som vi nu en gång äro utkomna på julvisiter, så låtom oss äfven göra en titt hitin.

Det stora rummet fick sitt hufvudsakligaste ljus från spiseln, der en munter brasa flammade, det stora slagbordet, hvaröfver en hvit duk var utbredd, pryddes af ett tregrensljus, som äfven i sin mån bidrog att höja effekten.

Här inne befunno sig tre personer.

Husbonden Jan Svensson, en reslig ung karl, en riktig arbetets son, hvarom de breda skuldrorna och de valkiga händerna vitnade, satt vid spiseln med psalmboken på knäet, han hade nyss slutat uppläsandet af en julpsalm.

Uti sängen som stod efter långväggen låg hustrun med sitt nyfödda barn på armen, det hvars födelse nyss blifvit notificerad för kammarherrn.

Här funnos inga förtäckta fönster, intet mattbelagdt golf, fullmånen, som nyss kommit upp, tittade så vänligt in genom rutorna och tycktes ej vara det minsta afundsjuk på grenljuset, nånå, det var nu en sak, som han satte sig högt öfver; och golvet var beströdt med finhackadt granris.

Den unga modren var visserligen blek äfven hon, men låg ej i half vanmakt utan språkade glädtigt, om ock något lågt med mannen.

»Ta hit tösungen, Greta,» bad Jan muntert, »så får ja se på na riktigt, ja måtte felle kunna

få ta i na ja också?» »Ja, men ta vackert,» rådde Greta, »ja ä' rädd, att du me dina stora labbar kunne klämma henne».

»Dä ä' inte farlit,» tröstade mannen, »ho ä' väl ej så ömtåli heller, tål väl ve te ta i vet ja. Fin, vacker och rar ä' ho som e' prinsessa, Gu signe tösa min, ser du, Greta, så långt gult hår ho har, den välsignade ungen, å just på julafton skulle ho komma te, du ä' en liten julgris du, kors hva ho ä' lik dej: håret, ögon, å Greta ska ho heta, dä ä' säkert som banko».

»Nej dä ska ho inte,» förklarade modren, »utan hon ska döpas te Johanna».

»Äh,» pratade Jan, »ja vet ingen kristen själ hvarken i di eller mi slägt som heter så, nej tacka vet ja Greta, dä ä' ett namn som duger hele dan».

»Men ser du,» envisades Greta, »Jan ä de samma som Johan, och det qvinnonamn som motsvarar Johan ä' Johanna, å dä ska ho heta, ja måtte fälle få ha ett ord me i dag, eller hur Jan?» frågade hon mildt.

Jan blef i hast allvarsam, flyttade sig från bänken och till sängkanten, strök med sin stora näfve öfver hustruns ljusa hår och svarade; »Jo Greta, ho ska heta Johanna, visst ska ho dä».

Greta svarade ej, men fattade mannens hand och såg honom trofast i ögonen, och så var den saken bestämd.

Lilla Johanna, ehuru nästan på timmen lika gammal, eller rättare ung, som den lille adels herrn der uppe under floret, hade dock ett helt annat utseende än denne.

Kinderna voro röda och hvita, och med de stora, stora blå ögonen såg hon sig undrande omkring i stugan.

»Kors hva mor dröjer länge,» utbrast slutligen Jan, »ho som bara skulle gå upp te herrgåln å köpa lite mjölk, skräp att en ska vara fatti, om vi hade två kor, så kunne vi ha mjölk året om».

I det samma hördes steg i förstugan, dörren öppnades, och in trädde en stor groflemmad gumma.

Af den stora likhet som förefans emellan henne och Jan, såg man genast, att hon var hans mor, således den väntade.

I ena handen bar hon en mjölkkruka och i den andra ett försvarligt stort knyte.

»Nå dä va för väl att ni kom, mor Maja,» utbrast Greta vid hennes inträde.

»Ja, ser ni,» svarade gumman fryntligt, »ja höll allri på te slippa från hushållerska, den välsignade själen, ho skulle nödvändigt traktera mej mä alla slag, så skicka ho opp te kammarherrn å ba te få ge mej en hel butelj vin, en hel butelj som korken aldri varit ur, Gu välsigne den beskedliga herrn, som va så go emot oss, å så fick ja bakverk å mycke annat rart.»

»Ja, Gu signe kammarherrn å nåda me' fast hon ser fali hög ut,» instämde Jan, medan han nyfiket betraktade alla de »rara» saker, som mor Maja plockade fram ur knytet.

»Hur står de te der uppe?» frågade Greta. »Åh, dä ä' skralt nog, ska ja säga,» svarade Maja, »hennes nåd fick en pojke i afton, så anskrämmeli

liten å klen, så di vet aldri om de blir lif i en, å nåda ska inte vara för kati ho heller, hörde ja di sa».

»Åh, dä va besynnerlit, att våra barn skulle födas på samma dag å nästan på samma timme, Gud bevara den snälla hennes nåd å hennes lilla gosse,» suckade Greta rörd, och tryckte sitt barn intill sig.

»Hushållerska sa,» fortfor mor Maja, »att du Greta ska dricka af dä här vinet, så blir du stark, sa ho».

Jan drog ur korken och hælde uti ett glas åt hustrun, som smuttade det uti sig, och när det var tomt, sade hon: »nu ska du Jan å mor också ha hvar sitt glas, ni ska klinga å dricka för vår flickas framfart å hälsa».

Och skålen dracks, och julqvällen förflöt i torparestugan med glädje och förnöjsamhet, så olika emot på det stolta herresätet, der döden gläntade på sjukrummets dörr, och ledsnaden hela dagen sällskapet med husbonden.

Juldagen var blid och klar, hvarför Jan Svenssons lilla flicka fick göra sin första resa till kyrkan, der hon döptes till Johanna.

Allmogen har i allmänhet brådt om att döpa sina barn.

Vid hemkomsten från kyrkan var Greta så dugtig, att hon en lång stund kunde sitta uppe i sängen.

Men uppe på herrgården låg kammarherrns son och kämpade med den bistre liemannen, under det att hans herr far äfven på sitt håll kämpade,

men vid spelbordet hos en vän i grannskapet. Men lifvet segrade, och den lille började omsider att »folka till sig», som hushållerskan helt naivt yttrade sig.

Hennes nåd hade då redan länge varit på benen; och två månader efter hans första entré i denna jämmerdalen, döptes han med pomp och ståt, och erhöll i dopet namnet Viktor.

Himlen vete huru många champagnekorkar som flögo i taket, och huru många svassande tal, lyckönskningar och spådomar gingo af stapeln för och om den adliga telningens blifvande storhet, sjelf låg han i sin stora vagga och tycktes ej taga ringaste notis om stojet och glasens klingande der ute i praktvåningen.

Alla de manliga gästerna voro mer och mindre på tre qvart, värden icke minst, och han fann sig till sin öfverraskning vid soluppgången sittande påklädd i en soffa i stora salongen.

Med unga Viktors förkofran i fysiskt afseende gick det sakta, om just ej så väl, och då Greta fram på sommaren gick ut bland blommor och gräs med sin Johanna, hade ej något annat doft, än den qvafva instängda barnkammарluftens omsväfvat hans bleka och infallna kinder.

Vackrare och friskare barn deremot än Jan Svenssons Johanna kunde man ej få se. Det silkesfina gula håret lockade sig kring de små rosiga och trinda kinderna, och de stora, ovanligt stora blå ögonen fästes understundom på modern med ett uttryck, så besynnerligt och djupt, att denna med inre bäfvan slöt henne intill sig, liksom fruk-

tade hon för, att barnet skulle på osynliga vingar flyga bort från henne.

Och så förflöto en tid af fyra år, glada och friska för torparedottern, men sjukliga och krämpiga nog för herremanssonen. När de voro fyra och ett halft år, råkades de för första gången.

Hennes nåd hade vid den tiden börjat att taga Viktor med sig på kortare promenader i vagn, och då satt den lilla ömkliga stackaren ombyltad med sjalar, pelsverk och flor för det lilla ansigtet, liksom hade man färdats i pestatmosfer, och ej i den varma friska barrskogsluften.

Johanna, ovanligt stor för sin ålder, sprang ensam omkring stugan och lekte dagligen.

Så hände en dag att hon fick se den stora herrgårdsvagnen komma rullande dragen af de ståtliga hästarna nedemot grinden. Johanna sprang flinkt fram och öppnade den.

Hennes nåd, som besynnerligt nog aldrig hade sett Johanna förr, ehuru hon otaliga gånger farit förbi Skogsgrinden, blef slagen med förvåning öfver barnets ovanliga skönhet.

I det samma kom mor Greta ut, »är det er lilla flicka, kära mor?» frågade hon med sin milda och mjuka röst.

»Ja, hennes nåd,» svarade Greta.

»Huru gammal är hon?» hördes det åter från vagnen.

»Lilla herrn der och Johanna föddes på samma dag,» svarade Greta nigande.

»Åh, är det hon? hvad hon är vacker, och så frisk hon ser ut,» och med en liten känsla af

afundsjuka betraktade hon de begge barnen och jemförde sin egen spenslige och bleke gosse med detta af lif och helsa sprittande barn, hon nickade vänligt åt mor och dotter, och under en djup bekymmersam suck for hon vidare.

Efter den dagen hände det ofta, att hon stannade vid skogsgrinden och lät Viktor stiga ur och leka med Johanna.

Den lille svage enslingen blef då så liflig, att hans mor knappast kände igen honom, Johanna var också den allra som snällaste lekkamrat han kunde få.

Men så kom hösten och vintern, och de båda små sågo ej hvarandra på länge, ty följande sommaren reste kammarherrn och riddaren till en badort.

Ja, kammarherrn hade under tiden blifvit riddare, af hvad orsak hade säkert hvarken höga vederbörande eller han sjelf reda på, kanske för landthushållning?

Men då borde hans inspektor minst blifvit kommendör, ty han hushållade så, som det påstods, att kammarherrn erhöll minsta inkomsten; för resten hviskades om, att Sätersta var intecknad långt öfver sitt värde.

Det vissa är, att kammarherrn von Snigelstam förstod sig lika bra på landtbruk, som en åsna på latin.

Kammarherrn och riddaren behagade först trenne år efter sedan Viktor och Johanna första gången råkades att en kort tid vistas på Sätersta,

den förflutna tiden hade familjen varit bosatt i Stockholm.

Orsaken till återkomsten var, att läkarne hade ordinerat landtluft och mjökbrunn för hennes nåd, som varit krasslig föregående vinter.

Barnen voro nu sju och ett halft år.

Hennes nåd fick för det mesta vara ensam med Viktor, ty kammarherrn och riddaren flackade omkring hos grannarne, der det gick muntert till både dag och natt, och syntes ofta ej till på flera dagar.

Johanna hade en dag strax efter herrskapets ankomst varit uppe på herrgården i ett ärende.

Vid hemkomsten omtalade hon med andan i halsen, att hennes nåd hade bedt henne fråga sin mor, Viktor. Gerna gaf mor Greta sitt bifall härtill, och nu började en glad tid för de begge barnen.

Viktor hade ranglat upp och vuxit på sista året och var rätt kry, ehuru mycket blek, men alla tanter påstodo med en mun, att detta var comme il faut, att det såg intressant ut o. s. v.

Viktor och Johanna voro nu tillsammans dagarne i ända.

Aldrig i sitt lif hade hon kunnat göra sig en föreställning om de granna leksaker, som hon nu fick leka med så mycket hon ville.

Hennes nåd var så innerligt snäll och vänlig emot henne, och det var ej utan en liten saknad, hon om aftnarna återvände till sitt eget tarfliga hem.

Men så kom den svåra skilsmessan, och när hon sett sista skymten af resvagnen försvinna, gick hon in och gret sig till sömns för första gången.

Så förflöto många år.

Hela den långa vintern, då snön låg alnsdjup och kölden small i knutarna, gick hon sin mor tillhanda, men tänkte ständigt på Viktor och räknade månader, veckor och dagar till hans återkomst.

Våren kom och med honom hennes nåd och Viktor.

Kammarherrn syntes slutligen aldrig mera till på Sätersta.

En vår, efter åtskilliga års förlopp föreföll hennes nåd vara svagare än vanligt, hon hade år från år tynat af och var nu blott en hamn af hvad hon fordom varit.

Johanna hade nu strax före deras hitkomst första gången gått till herrans nattvard.

När hon återsåg Viktor, hade han under tiden blifvit kadett och bar uniform; han skulle naturligtvis träda i samma fotspår som fadren.

»Hvad du har blifvit vacker!» utropade den förtjusta ynglingen, när han fick se den smärta guldlockiga flickan, som stod der blyg och försagd vid åsynen af den länge herrn med de granna kläderna.

»Är du rädd för mig, Johanna, därför att jag fått blanka knappar i rocken?» skrattade han, »och vill du ej nu som förr gifva mig en kyss?»

Hon förmådde ej svara honom, men när han

fattade henne om lifvet och öfverhöljde de sväl-lande läpparne med kyssar, vaknade sjelfbevarelse-känslan hos henne, och med glödande kinder slet hon sig ifrån honom.

Så hade han aldrig kysst henne förr.

Det var nu ej heller den barnsligt oskulds-fulle Viktor, en liten giftig larf hade bosatt sig bland hans hjertas rosenblad och tycktes, ty värr, frodas der alltför väl.

Viktor kom nästan dagligen ned till skogs-grinden för att språka med Johanna, men något kyssande kom ej i fråga.

Huru gerna skulle hon ej hafva velat som förr taga honom om halsen och smeka honom, men en osynlig kraft höll henne tillbaka.

Han kunde nu ej längre frimodigt se in i dessa underbara blå ögon, hvilka betraktade honom som skulle de velat genomtränga hans själs innersta gömmor. Det var helt annorlunda nu mot förr, barndomens sälla tider voro förbi, och skulle aldrig mera återkomma.

På sina promenader brukade hennes nåd emellanåt stiga ur vagnen och gå in under det låga taket och tala med mor Greta och Johanna, det tycktes verka välgörande på hennes själ att betrakta den ljufva flickan, hon återgick då i minnet till den tid, då äfven hon var ung, frisk och glad.

Vistandet på Sätersta blef denna sommar kort, och efter en månads förlopp återvände mor och son till Stockholm, den förra för att aldrig mera återvända, ty när träden grönskade nästa vår, hade

hon företagit en vida längre resa, en resa hvarest från ingen kommer tillbaka.

Men i stället fingo Säterstas underhafvande se något ovanligt.

Deras husbonde, kammarherrn och riddaren, som på flera år ej varit der, kom resande med Viktor och en hel mängd manliga gäster, kamrater till både fadren och sonen, och nu började ett lustigt lif på det förut så tysta Sätersta.

Natt och dag hördes skratt och skrik uppe på herrgården, om dagarne var man ute på jagt, och nätterna tillbragtes under spel och dryckjom.

Hvad det sved i Johannas oskuldsfulla själ, när hon såg sin barndomsvän så förändrad.

Ofta såg hon honom rida förbi skogsgrinden åtföljd af några andra af hans vänner, som kastade slängkyssar och tvetydiga artigheter till henne.

Bittra voro de tårar hon fälde i sin ensamhet öfver den mot förderfvvet rusande ynglingen, hvilken hon från sin tidigaste barndom älskat, och hvilken hon ännu bar i sitt rena barnafromma hjerta.

Några veckor fortsattes detta bullrande lif, hvarefter sällskapet begaf sig af, och det blef åter tyst.

Qvällen förr afresan hade Viktor smugit sig ifrån den larmande skaran för att ostörd få tala vid Johanna.

De sutto länge, länge samspråkande under de stora granarne bakom stugan. Hvad hon var glad;

nu kände hon åter igen honom, nu var han densamme Viktor som fordom, han sade henne nu, att hon måste blifva hans hustru, att han hade älskat henne så långt han kunde minnas tillbaka; och blygt tillstod hon slutligen för honom sitt hjertas hemlighet.

Eldigt och glödande slöt han henne i sina armar, och hans läppar brunno ännu en gång mot hennes.

Men liksom hade ett hvitglödadt jern vidrört hennes innersta hjertfibrer, slet hon sig ifrån honom, sprang in i sin lilla kammare, kastade sig på sängen och gret, gret så hjertat kunnat brista, öfver honom trots hans lumpenhet och lättsinne.

Följande dag var hela skaran borta.

Det hade länge talats om man och man emellan, att Sätersta genom kammarherrns galna och inspektorns kloka lefverne var intecknad till dess mångdubbla värde; på hösten trädde verkligheten i dagen.

Och nu spelades den gamla dansen, der husbonden fick stiga ned, och tjenaren upp.

Inspektoren köpte godset, möbler, taflor, husgeråd, allt splittrades hit och dit som agnar för vinden.

Johannas föräldrar, som under alla åren arbetat och sparat, samt dertill helt nyligen fått ett litet arf, köpte Skogsgrinden och sutto der i lugn och ro och läto stormarne brusa fram öfver deras hufvuden.

I sängkammaren på herrgården hängde ett oljefärgsporträtt af Viktor taget vid åtta års ålder,

detta bad Johanna sin far ropa in åt henne, det var det enda hon önskade af hela det praktfulla boet, och hon fick det.

Taflan upphängdes i hennes kammare öfver sängen, och hvarje qväll bad hon till Gud för honom, bad, att han måtte vända om och vandra dygdens och hederns väg.

Ungefär ett år derefter förkunnade tidningarne, att kammarherren och riddaren välborne herr Charles von Snigelstam lugnt och fridfullt afsomnat i en ålder af fyratiofem år, djupt sörjd och saknad af en son samt talrika slägtingar och vänner.

Han hade, sedan hans affärer blifvit i grund förstörda, fortsatt sitt gamla lefverne, ingen visste hvarifrån han fick tillgångar, dock troddes, att spel var hufvudkällan.

Viktor, som af fadren blifvit indragen på den förderfliga banan, försvann kort derefter, man visste ej hvart.

Från den dag, då Johanna erfor detta ur en tidning, log hon aldrig mera.

Vänlig och hjertlig mot alla och i synnerhet föräldrarne, hvilka med förtviflan sågo sitt enda älskade barns förändring, och på alla sätt sökte förströ henne, ville hon aldrig gå bort från hemmet, det enda undantag hon gjorde härifrån var kyrkan, dit hon gick hvarje söndag.

Under det derpå följande året blef Johanna för hvar dag blekare, hon klagade aldrig öfver några plågor, men liknade allt mer och mer ett andeväsen, man tyckte att hon sväfvade fram.

Timtals kunde hon sitta framför porträttet i sin kammare och betrakta det med sina stora blå förunderliga ögon, hon mumlade då: »Han kommer nog till slut».

Det var nu omkring två år sedan Viktors försvinnande, och dagen före julafton var inne.

Johanna hade i dag ej kunnat lemna sängen.

På hennes begäran hade fadren nedtagit porträttet från väggen och ställt det framför henne på en stol, och nu låg hon der med sammanknäppta händer och såg, endast såg på barndomsvännens bild.

Ute rasade stormen och sammanvräkte snön i manshöga drifvor.

I skymningen lät det, som hade någon tassat på dörren, Jan gick ut för att se, om det kunde vara någon vandrare, som behöfde tak öfver hufvudet i det förfärliga ovädret.

I förstugan stod en man stödd mot väggen. Husbonden bad honom vänligt komma in, och in trädde en lång, blek, utmerglad karl, hvars kläder voro i trasor, och på hvars blåfrusna fötter sutto ett par gamla hasor.

»Låt mig få stanna en stund,» bad han med ihålig röst, »jag skall ej länge vara till besvär».

I det samma slogs dörren till Johannas rum upp, och hon syntes på tröskeln.

När hon fick se den olycklige, som nyss inkommit, tog hon ett språng fram till honom, slog armarne om hans hals och ropade: »Han kom ändå, jag visste väl att han skulle komma,» hvarpå

hon föll afsvimmad i de bestörta föräldrarnes armar.

Ja det var han, det var Viktor, lyxens och rikedomens barn, som stod der höljd i eländets paraddrägt.

Af dåligt sällskap och en usel far hade han blifvit förd på vägar, som bära till brott och förderf.

Ja det var Viktor, som nu återvände till henne, som han under nöjets och glädjens dagar velat behandla som en vacker leksak, hvilken man bryter sönder och sedan kastar bort

Men en högre makt beskyddade oskulden. Efter sin flykt från fäderneslandet hade han ströfvat som en biltog omkring i främmande länder, tills sjukdom och hemlängtan drifvit honom att natt och dag vandra för att åtminstone få dö vid tröskeln till dens hem, som näst hans mor renast och ädlast älskat honom från hans tidigaste år.

Julaftonssolen kastade sina matta strålar genom fönstret till Johannas kammare och belyste tvenne unga bleka menniskor, hvilka från hvar sin säng oafvändt betraktade hvarandra.

De voro för svaga att tala, men de talade dock ett språk, själens språk. Vid middags-tiden hördes Johanna med svag stämma ropa Viktors namn, och när föräldrarne kommo in, låg den arme vandringsmannen på knä vid dotterns säng med sina stelnade läppar slutna intill hennes.

Det var en kyss ren och helig som offerlågan,
det var dödens kyss.

På samma dag inträdde de i lifvet, på samma
dag blefvo de befriade från jordelivets sorger och
lidanden, och på samma dag blefvo de nedbäddade
i samma graf.

Nyare skönliteratur på A. W. Björcks förlag:

FARVÄL ÄLSKADE!

Roman af Rhoda Broughton.

Öfversättning. 449 s. 3 kronor 50 öre.

»Att alltjemt med spännande intresse och utan minsta känsla af trötthet kunna genomläsa en 450 sidor stark volym torde i och för sig sjelft bära tillräckligt vitnesbörd om bokens innehåll. Så är ock den berättartalang, som uppenbarar sig i denna roman, ganska sällspord, hvadan bokens införlifvande med vår literatur kan anses som verklig vinst.»

(F. T.)

På djupet.

Romaner af F. H. Burnett.

Öfversatt af *Mina Bäckström*. 281 s. 2 kr. 50 öre.

»Detta är en af de engelska noveller, hvars införlifvande med vår literatur kan anses vara en verklig vinst. En säker och fin karaktärsteckning samt den få förf. gifna förmågan att blicka in i ett sjäslif och aktgifva på dess utveckling från osäkerhet och fattigdom till rikedom och klarhet utmärka förmånligt denna roman, och ingen, som börjat läsa den, skall utan djup och stigande rörelse kunna taga del af den hårda lott, hvar under månet armodets barn växer upp och formas till karaktär. Hjeltinnan, en »gruftös» i en af Englands kolgrufvor, är en sannskyldig »diamant i stenkol», men kanske är det just den mörka infattningen, som ännu mer visar oss hennes ädelhet och höga värde.»

Humoresker till lands och sjös.

Af *Chicot*.

Svenskt original. 176 s. 2 kr.

»Stilen kraftig och hurtig, och i berättelserna enas humor med sund realism. Bokens läsning verkar som en sprittande bris, mängd med friskaste saltsjöstänk.»

(S. N.)

Nya humoresker och skizzer.

Af Chicot.

178 s. 2 kronor.

Gråkallt.

Teckningar och utkast af Gustaf af Geijersstam.

144 s. 1 kr. 50 öre.

»Ett nytt namn på en god bok är alltid en glädjande företeelse. En god bok kallar jag »Gråkallt» först derföre att det märkes att dess författare gripit till pennan, derföre att han hade något på hjertat, som han ville hafva sagdt, icke derföre att han prompt *skulle* skrifva. Detta är bokens bästa egenskap, att man mellan dess rader märker förf:s hjerta klappa.»

(G. H. T.)

Vid vägkanten.

Berättelser och skizzer af Amanda Kerfstedt.

Första samlingen. 196 s. 2 kr.

»Innehåller sju smärre, med obestriddig talang skrifna berättelser, utmärkta af en ren och sedlig anda, ett klart och vackert språk.»

(D. N.)

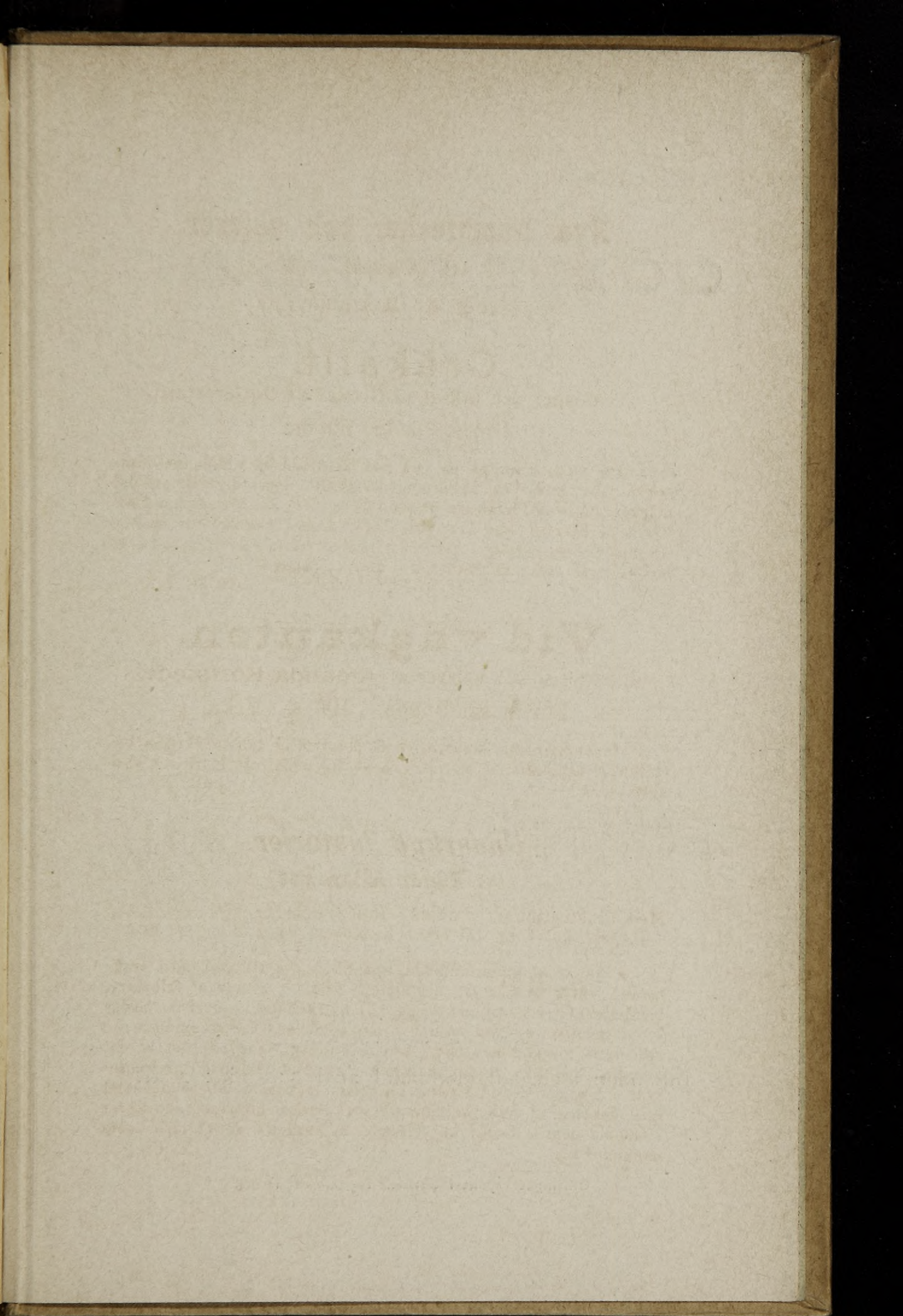
Underliga historier.

Af Edgar Allan Poe.

Med illustrationer. Öfvers. Del. I och II. 179 och 213 s.
Hvarje del 1 kr. 50 öre. Komplet kart. 3 kr. 50 öre.

»Vänner af underhållande, spännande, ja till och med »rafflande» lektyr få här sitt lystmäte. Skatter, gömda af fribytare, hemlighetsfulla mord, märkliga fall af skendöd, underbara färder i luftrymden, rysliga scener i inquisitionens tortyrkammare — allt detta förekommer här i brokig vexling. I synnerhet är det hemska, spöklikt skräckinjagande elementet rikligen representeradt. Att emellertid dessa historier ingenting ha gemensamt med massan af underhaltiga, på spekulation hopsvarfvade alster i samma genre, derför har läsaren en borgen i det verldsbekanta namnet Poe.»

(N. P.)

I bokhandeln ha utkommit:

GÖMDA BLAD

BIOGRAFISKA NOTISER

OCH

STRÖDDA KULTURDRAG

FRÅN

VESTERGÖTLAND

AF

JOHANNES SUNDBLAD.

Pris: 3 kr. 50 öre.

FÖDELSEDAGSBOK

med verser

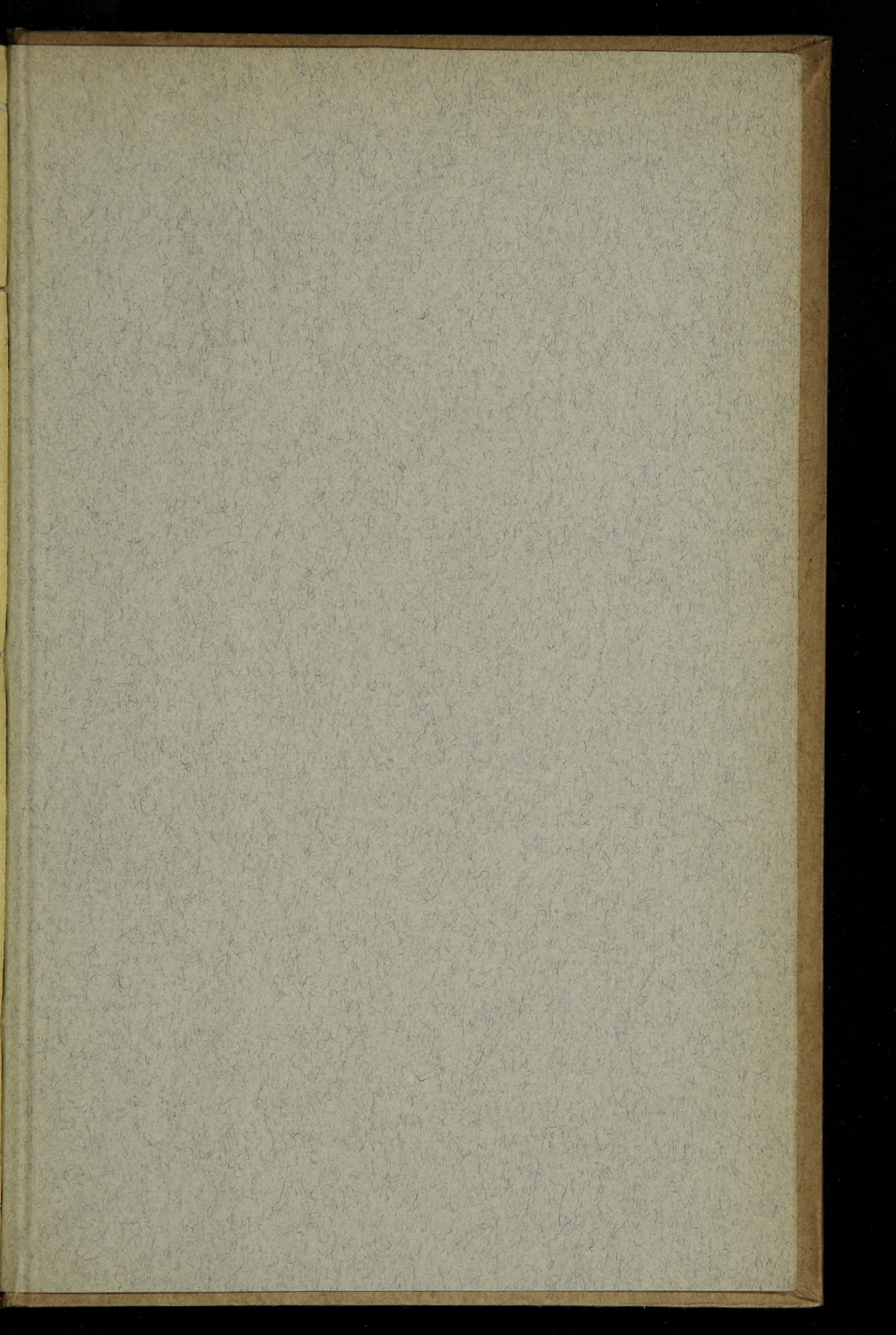
samlade ur svenska författare

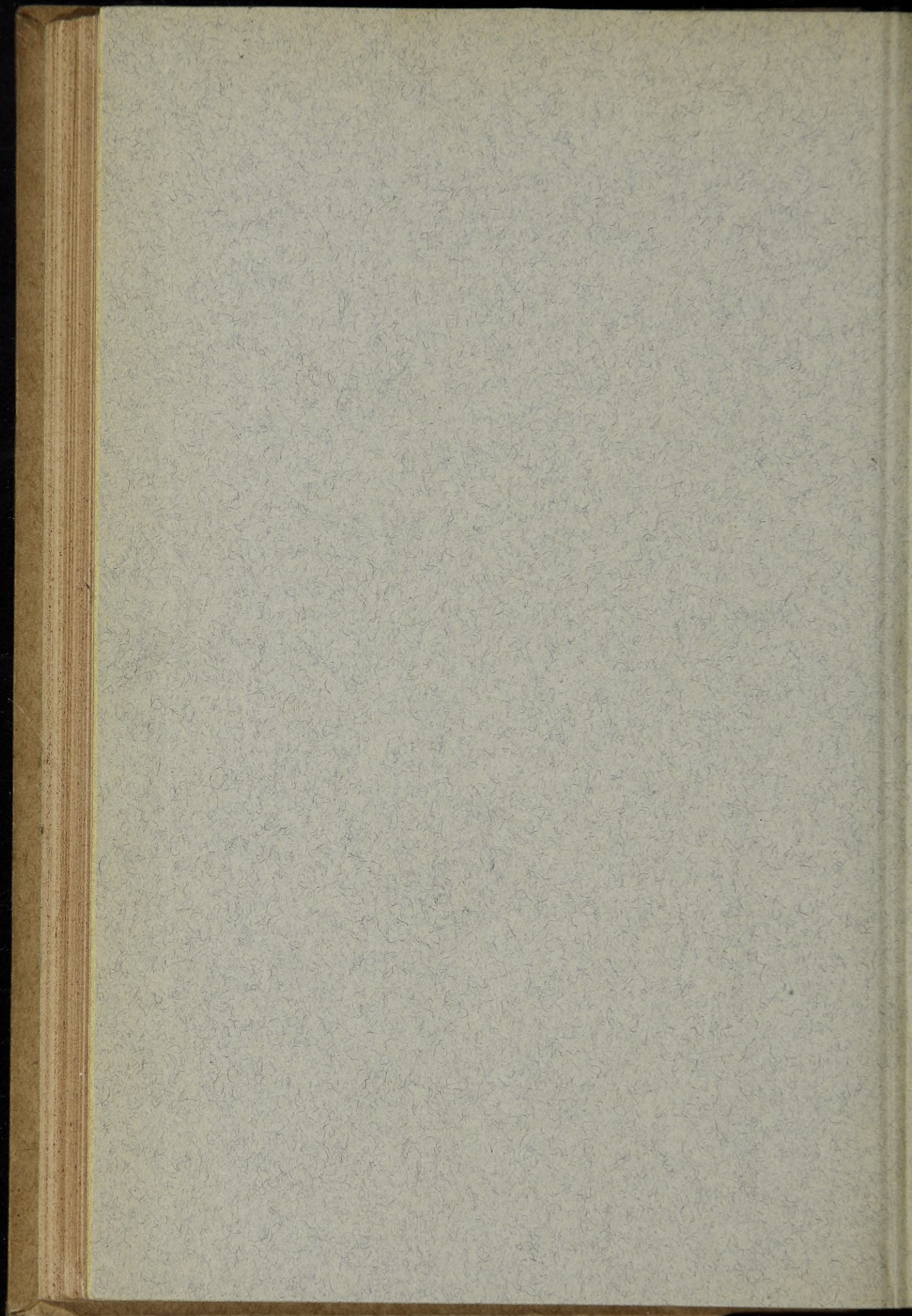
af B. I.

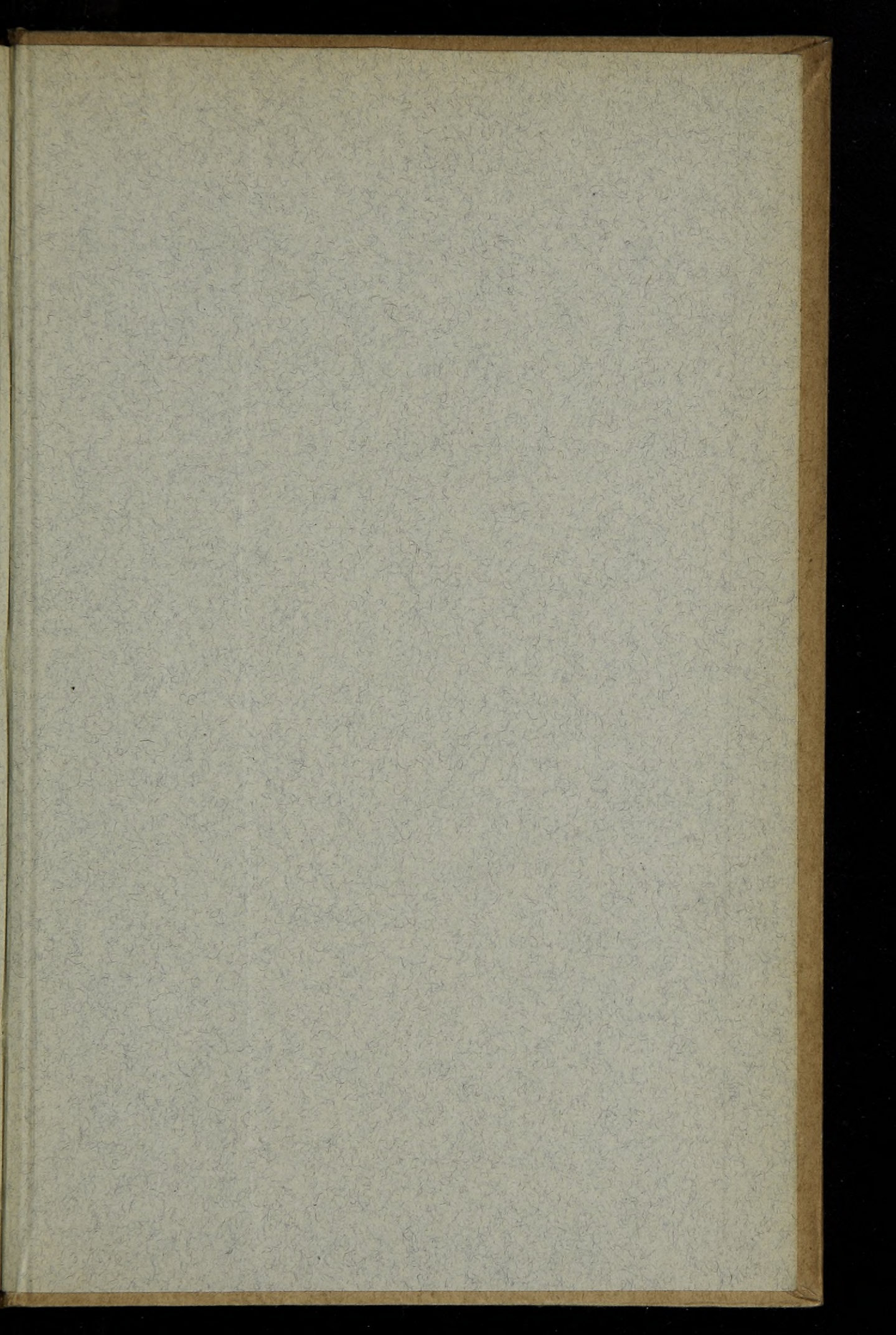
Andra upplagan.

Inbunden i elegant clothband med guldsnitt: 2 kr.

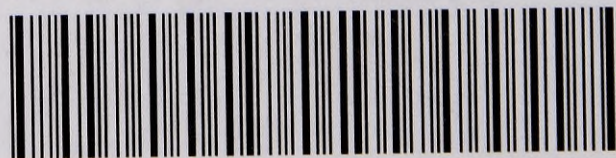
Omslaget tryckt i Central-Tryckeriet, 1883.

UNIVERSITETSBIBLIOTEKET, LUND

15000

400951228